

————— AZ —————
ARAD-BÉKÉSI, A BÉKÉSI S A CSANÁD-CSONGRÁDI
ÁG. HITV. EV. EGYHÁZMEGYÉK EGYÜTTES PÁRT-
FOGÁSA ALATT ÁLLÓ S ÁLLAMILAG IS SEGÉ-
————— LYEZETT —————

SZARVASI ÁG. HITV.
EV. FŐGYMNASIUM

É R T E S I T Ő J E

AZ 1904 - 905-IK ISKOLAI ÉVRŐL

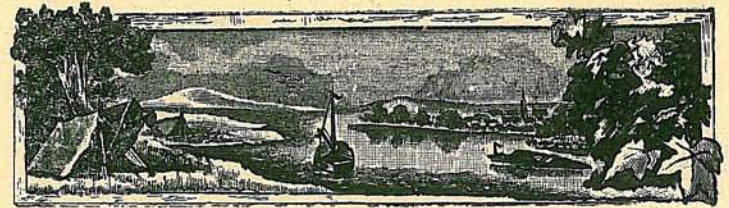
~~~~~ KÖZZÉTESZI ~~~~~
BENKA GYULA
~~~~~ IGAZGATÓ-TANÁR. ~~~~~

.. .. SZARVAS
SÁMUEL ADOLF KÖNYVNYOMDÁJA
.. .. 1905

A SZARVASI FŐGYMNASIUM

ÉVI ÉRTESITŐJE.

Wieland Oberonjából.

Fordította: Nemes Béla.

Hüon, bordeauxi lovag, Szigoin fia, csatában megöli Nagy Károly fiát, anélkül hogy kilétéről tudna. A császár száműzi őt. Kegyelmet csak úgy kap, ha Bagdadba megy, a kalifa lakoma-társának fejét veszi, a deszpota leányát háromszor nyilvánosan megcsókolja, egy marék szakálszört s négy fogát magával hozza. Hüon utra kél. Közben egy Serazmin nevű csuhás barát szegődik hozzá s kísérője marad. Fordításunk az utolsó kalandjait beszéli el.

Második ének.

1. Már három napja mentek bátran, éberen.
Felettük csillag fénylett s napsugár.
Törtettek le a Libanon hegyen.
S ha tüzesen a nap déltájba' jár:
Magas fű, ott a cédrusok alatt
Árnyas menhely nekik. S madár csapat
Csengő dala, a légi uton át,
Fűszeri résztvevőn a lakomát.

2. Negyednap reggel felmerül
Közel egy dombon pár lovas alak.
Hüonnak mond, ki vele van kíséretül:
Nézd arabok, vadak! Legjobb ha megszabad,
Ki velük egy ösvényre téved;
Jól ismerem e durva népet.
— Hogy gondolsz ilyet? — szól Szigvin fia —
A frank nem fut, — mindannyi dalia!
3. Hüon sisakja mágnese mintha volna,
Melyen rubint s karbunkulus a dísz
S játékot rajt' a rap sugára üz:
A fegyveres csapatot ide vonja.
Hüvelyből kard repül, vélnéd vihar-csapás.
Egy ember ló hátán, másik gyalog —
És harcra sokan amazok —
Gondolják: dőreség a támadás.
4. Az ifju hős, kit vértje jól fedez.
Reájuk ront, kezében ott a lándsa
S a vezetőt lováról csúfosan lerántja,
Hogy orrból szájából vére csergedez.
Vezért bosszulni mind előtör erre,
Ki győzött, arra ront pusztítva nagy tömegbe'
Maga Serazmin, ki megéje bujt,
Első csapásra egy hetvenkedőt lesújt.
5. Hősünk a többit vágja nekiszántan,
Kibuknak ketten a nyeregből sorra s hárman
Fej itt, ott kar zuhan minden csapásra.
Estében is kardot szorongat a marok.
A jó öreg is dühvel, üti-vágja,
Nehéz füttyösse vésszel kavarog
Mahomedhez száll a pogányok átka,
Fut aki tud előre, más meg hátra.

6. Tagot s hullát találász, el-szerte heverőt,
Megölt lovaknak torlaszát és férfias erőt;
A jó öreg választ egy árva paripát,
A legkülönbet; kardot — oly finom a penge rajt'
Prédául, a harc mit javára hajt.
Fúvó ménjén a hős feszítgeti inát,
Megsarkanytyuzza s a völgynek száll mint madár
A hegy aljához. Addig tart a végtelen határ.
7. Mivelt mezőn vitt át az út,
Juhok legeltek itt, virágos volt a rét,
Pataokban vizerecske fut,
Pálmák közt sok házacskas szanasztét.
A napsütötte úr dolog után oda.
Bár oly szegény, (nincs gazdaga)
Ha étlen és fáradtan látja otthona,
Másnak terítve kis, de szives asztala.
8. Forrón süt le a nap, tikkaszt s lever.
Egy pásztornő kenyeret ad Hüonnak s friss tejet.
A jó nép bámult s egyb' szepegett,
A vértezett hőst nézte, ki a fűn hever.
De pillantása, hangja bizalomra lel,
Hajával játszadozni kezd a sok gyerek.
S míg fűrtiben babrál a kis nép dévaj ujja,
A hős maga is gyermekké lesz ujra.
9. Örömmel rakna viskót itt e tájra,
De kábaság! A nap már alkonyult.
Más az ő sorsa. Búcsuzik. A lelke oly borult.
A jó népnek nem késik a baráti hála;
Marokkal szór le aranyat.
Asszony ölébe hull. Nem tudták a bohók,
Mi az: vendéget pénzen egyik sem fogad,
S kelletlen visszavették így a jó adakozók.

10. Felkaptak lóra most s a pitymalat
Köszönté őket egy vadon alatt;
Szól Hüon most: a gondolat emészt,
Uram szava gyors tetre kész;
A legkurtább uton vezetsz, mondtad. Bagdad felé,
S úgy rémlik, már négy éve ülök e nyeregbe'.
— A legrövidebb út ez erdön át vezetne,
De nem tanácslom, szólt a társ, ne tedd lábad belé.
11. Rossz híre van e helynek. Az bizony való,
Hogy aki bemerészelt, ott maradt foga;
Nevetsz? El nem hiszed? Egy kis dühös manó
E rengeteg ura, övé zsarnok-joga.
Csapatosan futkos benn róka, farkas őz.
Mint mi: jó ember volt megannyi —
Isten tudná csak a titkot megadni —
Reggelre milyen állatbőr fődöz!
12. — Legyen bár ez a rengeteg,
Min át célomhoz törtetek:
Nem félek! — Im könyörgök térden állva, —
Mert hidd el, inkább én halok s te élj.
E rossz manótól — mást ne is remélj —
Menekvés nincs, se futva, vagy tán szembe szállva.
Hahogy pár nappal később érkezel,
Mindegy, Bagdadban úgy is idején leszel.
13. — Megyek, szivembe' nincs ború
Ha félsz, rivall a hős, maradsz!
— Nem, nem, kiált, Serazmin, halni mindig szomorú,
Urát más el nem hagyja, csak a gaz!
Ha akarod, követlek íme bátran;
Isten segits s te acqsi szüz anyja!
— Sápadt Hüonnak elhangzik szava:
Előre! Az öreg borzadva lép nyomában.

14. A két hős, lön már alkonyat,
Kétszáz² lépést alig haladt.
Hogy jobbról-balról nagy falkája
Szarvasnak s őznek rontott rája.
Úgy látszott, mintha mindenik szeme
(Serazmin vallja: ha nem tévedek)
Részvét könyjével vón tele
És mondaná: szegények meneküljete!
15. Sugdosva mondja az öreg: Lásd mi van itt?
Ezentúl mindez hitre int.
Mondom, szavam csak igazat tanít
E fúvó, szánó állat ember mind!
S ha vakmerőség most is elvakít:
Meglásd, nyakunkon a manó — hitem szerint.
Ne légy oly vad, hallgass barát szavára,
Vakon ne ronts vesztedbe, kába!
16. — Nem, jó öreg, beszéded nem talál!
Bagdadba sietek, ott él a kalifa;
Kell négy foga és egy marék szakál.
Hősnek nagy szégyen meghátrálnia
Ködös veszély elől. Hogy is gondolni mást?
Az is lehet, hogy e manó barátom;
Sötétnek én ezek baját se látom:
Nézd: rögtön fut megannyi vad futást!
17. Alig hogy mondta, arra vágatott;
Mint szellő, oszlott ízibe a nyáj.
Mentek tovább. Megszűnt az akadály.
Nyugodt volt mind a kettő s hallgatott.
Már késő est feküdt a szemhatáron,
Bódító illatot lehelt az éjszaka,
Köröskörül mindenre ráborult az álom:
Olyan volt a vadon, akár a sír maga,

18. Nem fért tovább a szó a jó öregbe,
— Uram, szeszélyedet ha zavarom,
Ne vedd zokon: a gyöngeség növelte.
Sötét ha van, — nincs mit tagadni benne —
Beszélmem kell; a szokás hatalom.
A nagy Pán tán halott — oly néma e vadon.
A patkó-csattanás ha nem okozna zajt,
Meghallanánk, vakond mint túrja a talajt.
19. — Hiszed hogy félek? Nem dicsekedés,
Tudom, amink van: mind ajándok, Istené;
Bizvást akad olyan, aki aligha feledé:
Hol kard csörrent, ott voltam, teltre kész.
Tornázva, víva, ütve, rontva;
Ha kell, úgy öt-hat ember is kevés!
Vitézül megküzdött e kéz;
Erős bizalmam volt e csontba!
20. — Szóval: vér és hús hogyha ellenem,
Mindig legény vagyok a gáton én;
De hogyha éjfelen utam a temetőre mén,
Megvallom, reszket ám szívem s kezem.
Hiába bátorság, elhagy a nyugalom,
Ha szellemárny ijeszt mint látomány;
Mit használ akkor kard s karom,
Vak ütlegek ha esnek hullva rám!
21. — Teszem ha (ezerszámra példa)
Törzséről leütöm fejét,
El sem gurult s legott a célra
Két más fej üli meg helyét.
Olykor maga a törzs a főt veszi
S a nyakra ügyesen oda teszi.
Hinnéd: kalap, melyet a szél lefűlt;
Mihez fogsz, ily rém hogyha közeledbe jut?

22. — Tudod ugyan, hogy minden árny,
Kakas, ha éjfél hirdetelett,
Eloszlik mint a lehelet:
Kisértet és tündérleány.
De ez a rém külömb, mint mindenik:
E rengetegben szerte nyargal,
A háza nyílt, él és iszik, eszik
S mint mi, nem éjjel jár, de nappal.
23. — Kíváncsiságom felcsigázni,
Mi töled telt, szól Hüon, megteszed.
Sokat hazudnak és fecsegnek: így-úgy szellemek...
A tanulatlan hisz mindent — akármi.
Tudós jött egyszer hozzánk, nem volt tétova,
Megesküdt égre-földre, hogy csak babona.
Mi szellemlátók sorra kikapunk.
Manicheus, hitetlen! mond papunk.
24. Bor mellett sokszor volt nagy disputa,
De ha Orbán süvegje a fejük fedé,
Akkor lettem csak igazán buta:
Latin szót annyit csúszttattak belé.
Gondoltam: óh te két tudákos,
Mit önszemem lát: az, csak az világos!
Szeretném, mondaná meg szellem, vagy manó:
Mi hát valótlán és mi a való.
25. E közben a mi két barátunk,
Nem tudni, hogy — egy parkba bejutott,
A melyen át egymást szelő sok út futott,
Hol azt se tudjuk, merre járunk
A teli képű hold már felbukott
S a mi csalóka szemvilágunk
A félhomály még jobban megzavarja:
Ösvényt kutatva erre, hol meg arra,

26. — Uram, szól az öreg, világos az eset :
 Utvesztő zár minket körül.
 Kijutni van egy mód, ha ugyan sikerül;
 Vaktába, merre orrunk elvezet. —
 Tanácsa (bölcsebb mint hiszed), a mi eszébe jut,
 Vezérük. S a két jámbor utas eljö
 Középre ép, ahol az erdő
 Egy nagy csillagban összefut.
27. S ahol az esti pir világol,
 A bokrok közt a messzeségben,
 Ragyogva áll egy vár a légben.
 Hüon szemében, révedezve távol,
 Vágy s borzadály van. Szótlán, kétkedő —
 Ébren van-e, vagy most álomból ébredő?
 S im hirtelen az ajtók felcsapódnak,
 Kocsi robog kí, mit leopardok vonnak.
28. Fiúcska ült a színezüst szekéren,
 Szép volt, mint Amor Vénusz oldalán;
 A gyeplőt fogta. — Jön, megtámad, végem! —
 Erőt nem tudna venni most magán:
 (Közben kantáron fogva jó ura lova)
 Hüon jer, menekülj, oda vagyunk, oda!
 Ez itt a rém! — Nincs nála remekebb
 — Annál gonosz! Ne látnám, tiszser volna szebb!
29. — Fuss Hüon! Végzetes ez a dolog! —
 — Erős a hős, megfutni nem akar,
 De ész ne'kül az öreg elrobog
 S őt is magával vonszolá a kar.
 Bokron, sövényen átüget,
 Hegy, völgy, erdő a messzeségbe tűn,
 Megettük már a szép liget.
 Serazmin s Hüon a szabadba' künn,

30. Eső, vihar, villám szakad reája,
 A holdat elnyeli a fürgeteg,
 Dörög az ég és csattog és recseg.
 Velnéd: szilánkra tört az erdő bokra, fája.
 Az elemek tusája volt,
 Egymást legyőzni féktelen akarva;
 De lágyan közbe-közbe szólt
 A szellem édes, csábos hangja.
31. — Mért tutsz előlem, itt vár a szerencse!
 Bizzál Hüon, jer ide közelembe!
 — Uram elvesztél, hogyha megteszed,
 Kiált Serazmin, szinte elrekedt;
 — Füled bedugd, egy szó se több, veséig rossz e rém! —
 Tüskön-bokron megint száguld a mén,
 Áztatja sok eső s vihar veri —
 Egyszerre egy kolostorfalnak ugranak neki.
32. Megint kaland. Időt a véletlen szabott:
 Szent Ágotának napja volt,
 E női zárda védnökének.
 Lövésnyi távol odaát
 Ifjú papokat nevelének;
 Fejük a szent Antonius apát.
 A jó szomszédokat az esti óra
 Egyesíté bucsú-imádkozóra.
33. Jövet — lehettek a határhalom fele —
 Szép rendben, párosan a búcsusok —
 Rájuk tört a vihar szele.
 Zászló, ruha, kereszt a szél játékszere,
 S a víz a takarón is átsurog.
 Rendért hiába kiabál urok.
 A zürzavar bolond, áhitat csak mese,
 Ide-oda rohanva sok csudás alak szuszog.

34. Emitt feltürt apáca gázol át a sáron,
Amott megesúszik egy pohos barát,
Futó szent nénikéken bukva át,
S az egyiknek, — mit is tehet, hogy egy a másón —
ljedten ép a lábát kapja meg.
De végre, hogy a szél mérgét kiadta.
Átázva, sárosan beérnek
Nagy hével-lével a szent ős-pitarba.
35. S hol legnagyobb a csödület,
Be a kapun mely tárva-nyitva állt,
Serazmin oda törtetett.
A klastromban helyet talált.
Hite : ily szent s biztos csupán az ég lehet.
Hüon utána jő. S megismertesse hogy magát,
Ajaka épen szólni kezde —
Villámként ott terem a törpe a tömegbe'.
36. Legott szétfoszlanak a fellegek az égen,
Minden ragyog, meleg, száraz mint régen.
Mint hajnal gyermek-angyala:
Ez a manó. Egy liljomszár a támasza.
Válláról csontkürt lóg amott;
Szép volt nagyon. De borzadálnak egy neme
Zaklatta mind : erőt és fojtott haragot
Lövelt bosszúsan két szeme.
37. A kürtbe fuj most az ajak,
Dala elbájoló. Nem bir magával az öreg,
Szédítő táncba vonja viszketeg :
Egy vén apácát felragad,
Ki majd meghal, hogy táncot ropjon.
Ruhája, fátyla felrepül, Ugrálva, lejtve
Szökken vele, mint fia-kecske.
A többi nézi, ezt nevetve folyton,

38. Nem késik ám a többi sem a teltre,
Barát s apáca táncra perdül egybe.
Ballet kezdődik, ritkán látott, oly jeles.
Szent nénike és szerzetes
Szapályt s fegyelmet megtagad.
Vigadni így nem tud, csak faun-sereg ;
Csupán Hüon áll nyugton s nem pereg ;
A kavarodást nézi s lelkéből kacag.
39. A törpe szépség erre oda lép,
S a maga nyelvén szól méltón ekép:
— Hüon, mért is kerülsz hát engemet ;
Szólj ! Néma vagy ? Istenre kérlek, akit ismerek ;
Felelj ! — Kél erre bizalom Hüon szívébe ;
Az ifju kérdi : mondd, mit akarsz hát velem ?
— Ne félj ! Igazságnak kit nem rettent a fénye :
Testvérem az és szeretem.
40. — Szerettelek már gyermekséged óta,
S a mennyi jóval lelkem fölkeres,
Nem halmoztam még semmi halandóra.
A szived tiszta, údad egyenes ;
Ha becsület szólít, vér nem jön szóba,
Van önbizalmad, örömed a próba.
Veled lesz mindenütt védő kezem —
Csupán a vétkest büntetem !
41. — Alszent veséig ez a zárdanép ;
Bűnbánó mormolás és szüzi tiszta kép
Titokban vétkező szívet, ha nem takarna —
Mint téged, nyugton hagyná kürtöm hangja.
Serazmin is, ha nézed oly derék —
Gonosz nyelvének árát adja.
Nem e tömegtől függ, hogy talpa ég :
A kényszer az, mi táncba hajtja.

42. A faunus táncot forgó szélroham
Gyorsítja meg vadul e közben ;
Táncos táncossal úgy kering s rohan,
Hogy öntüzeiben vész, mint hó a hóben.
A hánykolódó szívnek alig van helye.
Nem nézheti tovább a jó lovag szeme ;
Gondolja: ennyi ifju test mért veszne el ?
S a törpétől kegyelmet esdekel.
43. A szép manó megrázza liljóm-vesszejét
S legott megszűnt a bűvös kábulat.
Szent Antal serge kövült ámulat.
Ahány apáca, mintha sírból szállana eléd,
Mind fut, ruhát hogy rendbe hozzon s fátyolt,
Mely félrecsúzott, míg tüzesen táncolt.
Maga Serazmin ehez már öreg ;
Erőtlen összerogy s hiszi, a guta üti meg.
44. — Uram, kiált, óh mondtam, ügye ! (hangja karcos)
— Serazmin, szót se többet ! mond a törpe hevenyén ;
Tudom, hogy volnál bátor harcos,
Be kár, hogy néha se eszed, se szived nincs helyén !
Vakon, a más szavára mért ítélisz el engemet !
Szakálad már fehér, de gyerekes az elméd !
Vedd szívesen most ezt az enyhe leckét —
S ti többiek egymásért vezekeljetek !
45. A zárdanép pirulva eloson.
A törpe az öregnek mond jó képpel :
Hogyan, most is gyanus szemekkel nézel ?
De mert derék vagy, hát elnézi Oberon.
Vén cimborá, jer közelebb,
Nos, légy barátom s ne gondold csalásra ;
Fáradt vagy, vedd e serleget,
S üritsd ki egyszeri hajtásra !

46. É szóval nyujt át a tündérkirály,
Egy serleget. Finom arany s zománc.
Az öreg, kit megbágyasztott a tánc,
Ámulva nézi mert üres, amit kínál.
— Ejh, szól a törpe, hol a bizalom ?
Igyál ! Egy . . . kettő . . . akarom !
Szabódik még, de végre megteszi —
S legott a serleg langni borral van teli.
47. S hogy nagy mohón fenéig felhajtotta :
Melegség hatja át, ifjúlt a kedve,
Erében mintha friss erő pezsegne,
Új tette vágyik izma, csontja ;
Mint egykor ifjukorba' mely lefolyt
S első urával a szent sírhoz elzarándokolt,
Le a manó elé rogy bízva s hódolón
S kiált: Hitem erős, mint hogyha szikla vón !
48. Komolyan így szól most a törpe a lovaghoz :
— Károly parancsát ismerem ;
Tudom utad Babilonig megyen ;
Veszélyt, vihart fejedre csapdos ;
A véred áldozd szenvedelméér' ;
Mit hittel s bátran rendczél :
Az én erőmmel végezed.
Im hős Hüon, fogadd kezemből kürtömet !
49. — Ha lágy-szelíd a hangja, mit ereszt
E kürt, mely úgy fordul akár a csigatest :
Rád törhet akkor kard s gerely,
Ha tetszik : akár a tizezer.
Szünetlen táncban mind forog s pereg.
Mint láttad, míg földre hull.
De ha belőle dörgő hang tolul —
Nekem szól úgy s én ott leszek !

50. — Tőled volnék ezer mértföldre távol,
 Én ott leszek, mert nines, mi gátol.
 Csinján a riadóval, végszükségbe' fujd!
 E serleget is vedd: legott megjön bora,
 Ajkának a derék mit hogyha nyujt:
 Nektárt forrása, ad s nem apad el soha.
 De hogyha gaz, ki rá sovár:
 Megégeti kezét s kiürül a pohár! —
51. Köszöni Hüon a csodás ajándokot,
 Mit átadott neki uj pártfogó kegye.
 Kelet felé a bibor-ég aranyozott ...
 Kutatja, útját merre is vegye,
 Mely egyenest Bagdadba visz. Türelme már oda.
 — Menj hát! — szól Oberon; legyen a lelkesen:
 Ne lássam azt a percet ám soha,
 Szived hogy gyáva s becstelen!
52. — Nem kétkedem, erős vagy és mint férfi állsz,
 De ösöd Ádám volt neked.
 Puha agyag, jövőd nem ismered.
 Rövid a kéj s hosszú a gyász!
 Óvásom ne feledd el semmiért! —
 Aztán hozzá a liliommal ért,
 S szeméből — kedves égi színe volt —
 Két tiszta könny alá omolt.
53. S hogy tenni hű kötetést akart Hüon szava,
 Az erdei manó már messze járt;
 Mást nem hagyott, csak liljom illatát.
 Meglepve szótlan áll az ifju hős maga;
 Szemét és homlokát megdörzsöli, mint némelyik,
 Ki szép álomból ébred és epekedik:
 Vajjon, ami megilleté szívét,
 Való-e, vagy csupán csalóka kép?

54. Ha kételkedett is volna tán,
 A serleg és a kürt a lánc aranyán
 Csüngött a vállain. Kétségnek nincs helye.
 Föként a serleget az öreg nézdeli;
 A legkülömb: tündéri szép csecsebecse.
 — Uram, szól (ép a kengyelt illeszté neki),
 Egy kortyot még, legyen a jó manó tora;
 Hitemre mondom: isteni aszú bora!
55. S hogy útra friss erőt kapott megint,
 Hegy-völgyön át megy ő szokás szerint
 A két utas egész napon: csak éjszaka
 Takarja el rövid időn a lomb, a fa.
 Így mentek, nincs kaland-cset,
 Már négy napig. Lelkében a lovag talán
 Bagdadban járt; s örül a társ, hogy így mehet
 Szigvín fiának oldalán.

I.

ÉVI JELENTÉS.

A.) Főgymnasiumunkat a három fentartó egyházmegye közgyűlésein megválasztott felügyelő bizottság kormányozza. Ezen kormányzó testületnek hatáskörét a főhatóságtól jóváhagyott szabályrendelet határozza meg.

A kormányzó testület elnöke ns. Haviár Dani ügyvéd és Szarvas városának országgyűlési képviselője. Tagjai: a.) az arad-békési egyházmegye képviselőiben: nt. Csepregi György főesperes dr. Zsilinszky Endre felügyelő, Jeszenszky Károly lelkész és Fábrý Sándor kir. tanácsos és alispán; b.) a békési egyházmegyéből: nt. Veres József főesperes és Orosháza országgyűlési képviselője, Zvarinyi János lelkész és dr. Haviár Gyula ügyvéd Szarvason; c.) a csanád—csongrádi egyházmegyéből: nt. Petrovics Soma főesperes, Hász Antal felügyelő, Czinkotszky Márton lelkész és Laurovics János orvos; d.) a Tanárház választott képviselőiként: Liska János és Saskó Soma főgymnas. tanárok; e.) hivatalból: Benka Gyula igazgató, Mocskónyi József pénztáros és gondozó.

Sürgős végzendők esetén a felügyelőség kebeléből esetenként szűkebb körű bizottságokat küld ki. Ezek rendszeren helyben lakó felügyelőségi tagokból és szakértőkből alakulnak, s rájuk hárított ügyekben véleményes jelentést tesznek és nyert meghatalmazásuk arányában intézkednek, de jelentéseik s intézkedéseik a felügyelőség jóváhagyó tudomásvétele és utasítása esetén válnak érvényesekké.

B.) Igazgató Benka Gyula, ki a főgymnasium felső osztályaival kapcsolatban álló s máholnap teljesen a Bányai Egyházkerület tulajdonába átmenő tanítóképző igazgatását is végzi.

C.) A főgymnasium pénztárosa s háztartási ügyeinek gondozója: Mocskónyi József főgymn. rendes tanár.

D.) A déli és esteli közétkezőnek gondozója (ephorus): Oláh Miklós rendes tornatanár.

E.) A főgymnasium házilag kezelt alapítványi földjének felügyelő gazdája: Kepenyes Mihály, gazdálkodó.

F.) A főgymnasium orvosai: dr. Mikolay István községi főorvos és dr. Takáts Izsó községi alorvos oly munkafelosztással, hogy míg az első a gymnasiumi IV. V. VI. VII. VIII. osztályok beteg tanulóit gondozza, addig az utóbbi a gymnasiumi és tanítóképző önkéntesen vállalkozó tanulóinak az egészségtant heti 2 órában előadván, az I. II. és III. osztály betegeit is gyógykezeli.

G.) Tanári személyzet a következő:

a) Rendes tanárok:

1. Benka Gyula, igazgató-tanár. Működik 43 éve, mint igazgató 21 éve.
2. Kutlik Endre, osztályfő a VII-ben. Működik 21 éve.
3. Liska János osztályfő a VI-ban. Működik 16 éve.
4. Melis János, vallástanár. Fegyelmi ügye függőben, ez évben nem tanított. Működött 6 éve.
5. Mocskónyi József, osztályfő az V-ben. Működik 22 éve.
6. Dr. Nemes Béla, Működik Szarvason 4 éve.
7. Neumann Jenő, osztályfő a IV-ben. Működik 20 éve.
8. Oláh Miklós, tornatanár. Működik 28 éve.
9. Plenczner Lajos, osztályfő a III-ban. Működik 10 éve.
10. Saskó Samu, osztályfő a II-ban. Működik 8 éve.
11. Sárkány Imre. Működik 24 éve, ebből Szarvason 8 éve.
12. Sulek József, osztályfő az I-ben. Működik 5 éve.
13. Sziráczky Gyula, rajztanár. Működik 14 éve.
14. Udvardy Sándor, osztályfő a VIII-ban. Működik 9 éve.

b) Helyettes tanárok:

15. Brózik Károly, ág. h. ev. tanulók vallástanára. Működik 1 éve.
16. Wünschendorfer Aladár. Működik 3 éve.

c) **Bejáró tanár:**

17. Léviusz Ernő, tanítóképzőbeli rendes tanár, ki a tanuló-
ság dalkarait s időnként szervezkedő zenekarait tanítja s vezeti
Működik 6 éve.

d) **Más felekezetbeliek vallástanárai:**

- 18. Főtiszt. Szirmay L. Árpád, helybeli r. kath. lelkész.
- 19. Tisztelendő Szirtes Antal, helybeli r. kath. s. lelkész.
- 20. Főtiszt. Popovics Elek békési gör. kel lelkész.
- 21. Főtiszt. Klein Adolf, helybeli rabbi.
- 22. Sipos Lipót, helybeli izraelita főtanító.

Jegyzet. A főgymnasium és tanítóképző hangszereit gon-
dozza és javítja Korik Sándor, szolnoki hangszerkészítő. A gym-
nasium körében szokásos és megengedhető mellékes tantárgyakat
és gyakorlati ügyességeket évek óta főleg a gymnasiumban alkal-
mazott tanárok tanítják, hogy ezzel is több oldalú befolyást gya-
koroljanak tanítványaikra. Ez okból a gyorsírást Saskó Sámuel,
a franczia és angol nyelvet — ha érdeklődők csapata alakul —
Schulek József, a szabadkézi és művészi rajzolást s festést Sziráczy
Gyula, a vivást Oláh Miklós vezette ez iskolai évben is. A protes-
táns ifjuság egyházi gyámolító intézetét elnökként Udvardy Sándor,
a tanulósegélyezőjét Sárkány Imre, a négy felső osztályból
évente megalakuló Vajda-Önképzőt ez évben Udvardy Sándor
gondozta. Csak a táncztanítást és a vonóhangszerek kezelését
vállalták magukra az iskola kötelékén kívül álló szakférfiak, az
előbbi Dobos Adolf veterán táncztanító, az utóbbit Vécsey Arthúr
zenetanár tanítván, szép sikerrel.

Tanári működésükkel és szakképzettségükkel kapcsolatban:

1) a fizikai szerelvények őre volt Schulek József; 2) a természet-
rajzi gyűjteményeket gondozta Plenczner Lajos; 3) a zeneszerek
és hangjegygyűjtemény ellenőrzője volt Léviusz Ernő; 4) a rajz-
gipsz-fa és főszmintákra felügyelt Sziráczy Gyula; 5) a könyv-
tárak kezelője és őre volt Schulek József; 6) a főgymnasiumi épü-
letében elhelyezett egyházmegyei levél- és irattár gondozója volt
Plenczner Lajos; 7) a térképek és atlaszok, valamint a régi pénzek
s történeti és földrajzi térképek és műtörténeti gyűjtemények őre

volt Sárkány Imre; 8) a torna- és vivó- szerelvények gondozója
volt Oláh Miklós; s végül 9) az iskolai épületek, ültetvények, ker-
tek felett a felügyeletet az iskolai épületben lakó iskolai szolgál-
ga, Garai Samu gyakorolta.

e) **Szolgaszemélyzet:**

- 23. Iskolaszolga: Garai Samu.
- 24. Udvaros: Bartyik András.
- 25. A közétkező kifőzője: Misik Istvánné.
- 26. A közétkező mindenese: Mravik Pál.

II.

A tanulók névsora.

I. osztály.

(Osztály-tanár : Schulek.)

Antal Pál ág. h. ev. Tótkomlós, Békés m.
 Bakay Jenő ág. h. ev. Ocsova, Zólyom m.
 Balla Pál ev. ref. Csákó, Békés m.
 Balázs György ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Bárány Béla r. kath. " "
 Bartyik Pál, ág. h. ev. " "
 Belopotoczky István ág. h. ev. " "
 Behan Samuel ág. h. ev. " "
 Blum Imre izr. " "
 Bravek László r. kath. Ujpest, Pest m.
 Cimrák János ág. h. ev. Szielnicz, Liptó m.
 Czinkotszky Kálmán ág. h. ev. Alberti Csanád m.
 Czinkotszky Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Dankó János ág. h. ev. " "
 Dankó Károly ág. h. ev. Petrőcz, Bács-Bodrog m.
 Deim János r. kath. Szarvas, Békés m.
 Egyed Béla ág. h. ev. Tápiószéle, Pest-Pilis-S.-K.-Kun m.
 id. Fabriczi János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 ifj. Fabriczi János ág. h. ev. " "
 Farkas János ág. h. ev. " "
 Fehér József r. kath. Tápióbicske, Pest-P.-S.-K.-Kun m.
 Filyó János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.

Freckska Béla ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Forschner Jenő izr. " "
 Gaál Mátyás ág. h. ev. " "
 Galáth Mihály ág. h. ev. " "
 Hegedüs Lajos r. kath. " "
 Hrnicsar János ág. h. ev. " "
 Hovorka Mihály ág. h. ev. Mezőhegyes, Csanád m.
 Juhász László ág. h. ev. Szentés, Csongrád m.
 Keszt Lajos izr. Szarvas, Békés m.
 Klss János ág. h. ev. " "
 Kita János ág. h. ev. " "
 Komlovsky Ferencz ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Kondacs György ág. h. ev. " "
 Kondacs Mihály ág. h. ev. " "
 Kovács György ág. h. ev. Csorvás, Békés m.
 Kozsuch András ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Kőszegi Lajos ág. h. ev. " "
 Krajcsovics János ág. h. ev. " "
 Krausz István izr. Tápióbicske, Pest-P.-S.-K.-Kun m.
 Liska Sámuel ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Maitz Jenő ág. h. ev. " "
 Mayer Béla r. kath. " "
 Melis Mátyás ág. h. ev. " "
 Melis Mihály ág. h. ev. " "
 Mikolay János ág. h. ev. " "
 Misik István ág. h. ev. " "
 Molnár László r. kath. Kunszentmárton, Jász-N.-K.-Szolnok m.
 Németh István r. kath. Szarvas, Békés m.
 Oláh Sándor, ev. ref. " "
 Ozsváth Sándor ev. ref. Turkeve, J.-N.-K.-Szolnok m.
 Palkovics János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Petyus Béla ág. h. ev. Tiszaföldvár.
 Podani János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Povázsai György ág. h. ev. " "
 Roykó Lajos ág. h. ev. Gyulavári, Békés m.
 Schliszer Albert izr. Szarvas, " "
 Stammer Lajos r. kath. Tótmegyer, Nyitra m.
 Steuer Miklós izr. Budapest Pest-P.-S.-K.-Kun m.
 Stefanik Kázmér ág. h. ev. Kosariszkó, Nyitra m.
 Szarka Lajos r. kath. Szeghalom.

Szemző Pál izr. Szarvas, Békés m.
 Szimonidesz Gusztáv ág. h. ev. Sofronya. Arad m.
 Tausz András ág. h. ev. Ókér, Bács-Bodrog m.
 Tepliczky János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Thury György ág. h. ev. Alberti, Csanád m.
 Timár Gyula r. kath. Endrőd, Békés m.
 Tóth K. Sándor ev. ref. Öcsöd, Békés m.
 Törő Géza ev. ref. Rákosesaba, Pest m.
 Venich László ág. h. ev. Nagylak, Csanád m.
 Weber István r. kath. Szarvas, Békés m.
 Werger Gyula r. kath. Branyicska, Hunyad m.
 Záborszky János ág. h. ev. Budapest, Pest-P.-S.-K.-Kun m.
 Zvara János ág. h. ev. Kondoros, Békés m.

MÁGÁNTANULÓK:

Ferencz József ág. h. ev. Mende, Pest-P.-S.-K.-Kun m.
 Pongrácz István ág. h. ev. Tólbánhegyes Csanád m.

Összesen: 77.

II osztály.

(Osztálytanár: **Saskó**)

Almási János r. kath. Szarvas, Békés m.
 Baross Dezső ág. h. ev. Kondoros Békés m.
 Bocskay István r. kath. Szarvas „
 Boros Pál ág. h. ev. „ „
 Bracsok Pál ág. h. ev. „ „
 Braun Márton izr. Breznóbánya, Zólyom m.
 Buk Jenő izr. Szarvas, Békés m.
 Dimény Gyula unit. Szarvas, Békés m.
 Egyed Imre ág. h. ev. Tápiószéle, Pest m.
 Finaly László izr. Szarvas, Békés m.
 Gázso Pál ág. h. ev. Mezőberény, Békés m.
 Guttmann Miksa izr. Kunhegyes, Szolnok m.
 Gutwein János ág. h. ev. Feketehegy, Bács-Bodrog m.
 Hageter Gusztáv ág. h. ev. Kondoros, Békés m.
 Halász Ödön izr. Békésszentandrás. „
 Hanzus János r. kath. Szarvas. „
 Kanya János ág. h. ev. Petrőcz, Bács-Bodrog m.

Kapus Lajos ev. ref. Szarvas, Békés m.
 Kemény Gábor izr. Öcsöd, „
 K. Kis Balázs r. kath. Szarvas, „
 Kis Ferencz ág. h. ev. „ „
 Kohn Béla izr. Öcsöd „ „
 Konyecsny János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Kozsuch Gábor ág. h. ev. „ „
 Laukó Pál ág. h. ev. „ „
 Lévai József r. kath. „ „
 Lipták Mihály ág. h. ev. „ „
 Majer Lajos r. kath. Zalaegerszeg, Zala m.
 Margócsy Géza ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Mészáros Jenő ev. ref. „ „
 Mészáros Lajos ev. ref. Öcsöd „ „
 Némény János r. kath. Kunszentmárton, Szolnok m.
 Neumann István ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Nicsovics György gör. kel. Alberti, Csanád m.
 Péczeli Aladár r. kath. Szarvas, Békés m.
 Pesti Lajos r. kath. „ „
 Pető Sándor r. kath. Besztercebánya, Zólyom m.
 Plentri Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Reisman Imre izr. „ „
 Rikk Zoltán ág. h. ev. Pitvaros, Csanád m.
 Salacz József r. kath. Szarvas, Békés m.
 Salzmann Aladár izr. Békésszentandrás, Békés m.
 Sápisky Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Sártory László r. kath. Nagyváradi, Bihar m.
 Sass Ferencz ág. h. ev. Orosháza, Békés m.
 Simo Péter ág. h. ev. Kölpény, Bács-Bodrog m.
 Simon Béla r. kath. Szarvas, Békés m.
 Sinkovics Pál ág. h. ev. „ „
 Skolák Ernő r. kath. Lajoshalom, Békés m.
 Soós Kálmán ev. ref. Öcsöd „ „
 Stukovszky Jenő ág. h. ev. Tiszakürt, Szolnok m.
 Szebedinszky Mihály ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Szilágyi Demeter ág. h. ev. Mezőberény „ „
 Szokolay Pál ág. h. ev. Tótkomlos „ „
 Tóth István r. kath. Arad, Arad m.
 Turek Jenő r. kath. Bekecs, Zemplén m.

Ismétlő.

Ismétlő

Kibetegedett.
 Kibetegedett.

Urbancsok Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
Vadász János ev. ref. Turkeve, Szolnok m.
Varga Mihály ev. ref. Szarvas, Békés m.
Venich Jenő ág. ev. Nagylak, Csanád m.

MAGÁNTANULÓK:

Dobronyovszky Jenő, ág. h. ev. Alberti, Pest m.
Ravuczky Béla ág. h. ev. " "

Összesen: 62

III. osztály.

(Osztálytanár: Plenczner)

Baló Béla r. kath. Szarvas, Békés m.
Belopotóczky János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
Bérczy Aladár ág. h. ev. Berencsfalu, Hont m.
Biró Bálint ev. ref. Mezőtúr, J.-N.-K.-Szolnok m.
Brlás István ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
Bruznyiczky Mihály ág. h. ev. " "
Buk Lajos izr. " "
Chvenka Gyula ág. h. ev. Tótbánhegyes, Csanád m.
Czinkotszky Jenő ág. h. ev. Alberti "
Dolesch József r. kath. Szarvas, Békés m.
Dudok Márton ág. h. ev. Tápiószentmárton Pest m.
Elefánt Lajos ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
Finkelstein Zoltán izr. " "
Greksza Pál ág. h. ev. " "
Gyendity Simon g. kel. Turia, Bács-Bodrog m.
Hajas Endre r. kath. Békésszentandrás, Békés m.
Hanzus Mihály r. kath. Szarvas "
Henczély Sándor ág. h. ev. Szentetornya "
Honti Elemér ág. h. ev. Kondoros "
Janurik Pál ág. h. ev. Szarvas "
Kalmár Jenő izr. " "
Keszt Zoltán izr. " "
Kiss Mihály ág. h. ev. " "
Klein István izr. Békésszentandrás "
Konstantin István ev. ref. Komádi, Bihar m.
Korell Vilmos ág. h. ev. Kölpény, Bács-Bodrog m.

Ismétlő

Meghalt.

Kovácsik Gábor ág. h. ev. Tótkomlós, Békés m.
Kriska András ág. h. ev. Pitvaros, Csanád m.
Leichter Aladár izr. Tiszapüspöki, J.-N.-K.-Szolnok m.
Lengyel Sándor r. kath. Szarvas, Békés m.
Magyar Zoltán ev. ref. " "
Mikus Mihály ág. h. ev. " "
Moravcsik Dezső ág. h. ev. " "
Oláh István ev. ref. " "
Ország Nándor izr. Kondoros "
Páll János r. kath. Szarvas, "
Pokorny Béla ág. h. ev. Nagylak, Csanád m.
Reismann Jenő izr. Szarvas, Békés m.
Révész Lajos ev. ref. Öcsöd, "
Rohoszka Lajos ág. h. ev. Szarvas "
Sárkány András ág. h. ev. " "
Sárkány Mihály ág. h. ev. " "
Simkovics Pál ág. h. ev. " "
Szabó Sándor ev. ref. Öcsöd "
Temesváry Pál r. kath. Magyarbánhegyes, Csanád m.
Tóth Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.

Összesen: 64.

IV. osztály.

(Osztálytanár: Neumann.)

Alesandrészku János g. kel. Brázova, Krassó m.
Altmann Ignátz izr. Szeghalom, Békés m.
Bérczy Kálmán ág. h. ev. Berencsfalu, Hont m.
Bicskey Lajos r. kath. Tápióbicske, Pest m.
Bukovinszky László ág. h. ev. Kondoros, Békés m.
Csabai László r. kath. Szolnok, Szolnok m.
Czavar József ág. h. ev. Pitvaros, Csanád m.
Friedmann Aladár izr. Gádoros, Békés m.
Gajewsky Dezső r. kath. Szarvas, "
Hajas Béla r. kath. Békésszentandrás, Békés m.
Harsányi Dezső ág. h. ev. Orosháza, "
Havas Zoltán r. kath. Pilis, Pest m.
Holub György ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
Hraskó Lajos ág. h. ev. Pilis, Pest m.
Janurik Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.

Ismétlő.

Karancsy István ev. ref. Szarvas, Békés m.
 Karl Ferencz r. kath. Aradszentmárton, Arad m.
 Kerényi István izr. Szarvas, Békés m.
 Krausz Antal izr. Tápióbecske, Pest m.
 Kresmárik Gyula ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Mecs Balogh Mihály ev. ref. Szentés, Csongrád m.
 Mészáros Tibor ev. ref. Szarvas, Békés m.
 Mihalovits Oktáv g. kel. Lolosincz, Krassó m.
 Molnár László ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Nagy Pál r. kath. Abony, Pest m.
 Opauszky János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Palyó Mihály ág. h. ev. „ „
 Placskó Samu ág. h. ev. „ „
 Praznovszky Béla r. kath. „ „
 Rapp F. Károly ág. h. ev. Budapest, Pest m.
 Rohony Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Sarlay Aladár ág. h. ev. Öcsöd, „
 Schrötter Henrik izr. Szarvas, „
 Sirka Samu ág. h. ev. Kölpény, Bács m.
 Szabó Mihály r. kath. Endrőd, Békés m.
 Szekera Pál ág. h. ev. Szarvas „
 Szemző Imre izr. „ „
 Szilágyi József ág. h. ev. Mezőberény, Békés m.
 Szolár Pál ág. h. ev. Nagyszénás, „
 Takács Gyula r. kath. Szarvas, „
 Tóth Béla ev. ref. Szeghalom, „
 Vekerle Ferencz r. kath. Szarvas, „
 Verseghy Ferencz r. kath. Jászberény, Szolnok m.

Ismétlő.

Összesen : 43.

V. osztály.

(Osztálytanár : Mocskónyi.)

Ambrus Ferencz ág. h. ev. Nagylak, Gsanád m.
 Balázs Ernő r. kath. Tápiószentmárton, Pest m.
 Botta István gör. kel. Jarkóvác, Torontál m.
 Csasztvan György ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Demcsák Lajos ág. h. ev. Kondoros, Békés m.
 Enyedi András ev. ref. Gyula „

Meghalt.

Finkelstein Albin izr. Szarvas Békés m.
 Frecska János ág. h. ev. „ „
 Gabányi Lajos ág. h. ev. „ „
 Gabrinyi János ág. h. ev. Petrőcz, Bácsbodrog m.
 Getia János gör. kel. Szirbova, Temes m.
 Goldmann Gyula izr. Szarvas, Békés m.
 Gödry Károly ág. h. ev. Gyoma „
 Haller József ág. h. ev. Ujsoóve, Bácsbodrog m.
 Heib Pál ág. h. ev. Ujverbász, „
 Holéczy Barna ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Honti Kálmán ág. h. ev. Kondoros, „
 Jeletik Béla r. kath. Szarvas, „
 Kerekes Sándor ev. ref. Öcsöd, „
 Keszt Ármán izr. Szarvas, „
 Kondacs Mátyás ág. hitv. ev. „ „
 Krecsmárik Pál ág. h. ev. „ „
 Krebs Vilmos r. kath. „ „
 Lamos János ág. h. ev. „ „
 Németh László r. kath. Kunszentmárton, Szolnok m.
 Németh Balázs ev. ref. Verseny „
 Placskó Emil ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Podani János ág. h. ev. „ „
 Popoviczki Demeter gör. kel. Kölpény, Bácsbodrog m.
 Povázsay Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Rapos Viktor ág. h. ev. Mdzóhegyes, Csanád m.
 Reismann Arthur izr. Lakom, Zemplén m.
 Ruzicska János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Salacz Béla r. kath. „ „
 Salacz Géza r. kath. Gyoma „
 Scherfer M. Vilmos izr. Szarvas „
 Schuster József ág. h. ev. Pinczéd, Bácsbodrog m.
 Székács János ág. h. ev. Szentetornya, Békés m.
 Turan István r. kath. Szarvas, Békés m.
 Valkovszky György ág. h. ev. „ „

Kilépett.

Évk. kilépett.

MAGÁN TANULÓ :

Jancsovicz Péter ág. h. ev. Gyula, Békés m.

Összesen : 41.

VI. osztály.

(Osztálytanár: **Liska**)

Ambrus Lajos ev. ref. Orosháza, Békés m.
 Andrekovits Antal róm. kath. Turkeve, Szolnok m.
 Berta József ág. h. ev. Orosháza, Békés m.
 Bokor István róm. kath. Alsószászberek, Szolnok m.
 Bukovszky Gusztáv ág. h. ev. Tápiószűz, Pest m.
 Chrenka Lajos ág. h. ev. Tótbánhegyes, Csanád m. Évk. kilépett
 Debreczeni Kálmán ev. ref. Gyula, Békés m.
 Delhányi Béla ág. h. ev. Szarvas, „
 Denhoff Antal róm. kath. Gyula, „
 Diel Lajos róm. kath. Zombolya, Torontól m.
 Drong Mihály róm. kath. Szarvas, Békés m.
 Fenyvesi Gyula ág. h. ev. „ „
 Ganyecz Pál ág. h. ev. „ „
 Haviár Dani ág. h. ev. „ „
 Hauszer Péter ág. h. ev. Bácsfeketehegy, Bács m.
 Holub Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Hrdlicska Károly ág. h. ev. Nagylak, Csanád m.
 Kiss Sándor róm. kath. Szolnok, Szolnok m.
 Klein Henrik ág. h. ev. Ókér, Bács m.
 Klinghammer Miklós róm. kath. Endrőd, Békés m.
 Krndats János ág. h. ev. Szarvas, „
 Komptics János róm. kath. Szabadka, Bács m.
 Mayer Károly róm. kath. Szarvas, Békés m.
 Mátyik Pál ág. h. ev. „ „
 Molnár János ág. h. ev. „ „
 Molter Keresztély ev. ref. Ujverbász, Bács m.
 Neumann Jenő ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Perczel Ferencz róm. kath. „ „
 Pintér Miksa izr. „ „
 Radu Vincze gör. kel. Ikloda, Temes m.
 Ravasz Ferencz ág. h. ev. Orosháza, Békés m.
 Rumpf Pál ev. ref. Ujverbász, Bács m.
 Sal Béla róm. kath. Gyula, Békés m.
 Salacz Emil róm. kath. Szarvas, „
 Sámuel Andor izr. „ „
 Such Károly róm. kath. Ujverbász, Bács m.

Szabados Károly r. kath. Gyula, Békés m.
 Szabó Antal róm. kath. Endrőd, Békés m.
 Szemző István izr. Szarvas, „
 Szeőke Béla ev. ref. „ „
 Temesvári Sándor róm. kath. Magyarbánhegyes, Csanád m. Ismétlő.
 Tolmann Dezső ág. h. ev. Ujkécske, Szolnok m.
 Tóth Kálmán róm. kath. Szarvas, Békés m.
 Tóth Lajos ev. ref. Öcsöd, „
 Váradi Géza ev. ref. „ „
 Vörös Antal róm. kath. Szabadka, Bács m.

MAGÁNTANULÓK:

Szeberényi László ág. h. ev. Szilbás, Bács m.
 Trennhauser Péter róm. kath. Nagyvárad, Bihar m. Évk. meghalt.

Összesen: 48.

VII. osztály.

(Osztálytanár: **Kutlik**)

Balázs Gyula r. kath. Tápiószentmárton, Pest m.
 Balla Sándor ev. ref. Csabacsüd, Békés m.
 Berg Mihály ág. h. ev. Mezőberény, Békés m.
 Bitskey Dénes r. kath. Tápióbicske, Pest m.
 Braxatorisz Sándor ág. h. ev. Ocsóva, Zólyom m.
 Bukovszky Jenő ág. h. ev. Tápiószűz, Pest m.
 Burghardt Imre r. kath. Versecz, Temes m.
 Busay Béla r. kath. Czibakháza, Szolnok m.
 Czibula János ág. h. ev. Liptótarnócz, Liptó m.
 Erdőhegyi István ev. ref. Berettyóújfalú, Bihar m.
 Famler Gusztáv ág. h. ev. Torzsa, Bács m.
 Groszmann Frigyes izr. Ipolyság, Hont m.
 Guszmann Sándor izr. Szarvas, Békés m.
 Gyökös Dániel ev. ref. „ „
 Haviár Gyula ág. h. ev. „ „
 Holub Pál ág. h. ev. „ „
 Janatka Lajos r. kath. Nagyköves, Temes m.
 Kádár István ág. h. ev. Parác, „
 Kemény Gábor ág. h. ev. Budapest.
 Kemény Rezső izr. Öcsöd, Békés m.
 Kepenyes István ág. h. ev. Szarvas, Békés m.

Kimaradt.

Kiss György gör. kel. Köröstarján, Bihar m.
 Krajner G. Imre róm. kath. Szarvas, Békés m.
 Kulik Sándor ág. h. ev. " "
 Melis János ág. h. ev. " "
 Micsinay Dezső ág. h. ev. " "
 Mrva György ág. h. ev. Petrőcz, Bács m.
 Nagy Lajos ev. ref. Turkeve, Szolnok m.
 Németh János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Oláh Miklós ev. ref. " "
 Petrics Géza ág. h. ev. Mezőberény „
 Rádics Milenkó gör. kel. Szabadka, Bács m.
 Reitter Ferencz r. kath. Szarvas, Békés m.
 Róza Szilárd gör. kel. Leukusest, Krassó-Szörény m.
 Schmitz Ferencz r. kath. Kiszszentpéter, Temes m.
 Schriffert István r. kath. Orosháza, Békés m.
 Schuster Mihály ág. h. ev. Pinczéd, Bács m.
 Szinger Gusztáv izr. Turkeve, Szolnok m.
 Sztik Gusztáv ág. h. ev. Tótkomlós, Békés m.
 Szwidrán József r. kath. Szentmárton, Arad m.
 Tarr Lajos ág. h. ev. Orosháza, Békés m.
 Tóth Sándor r. kath. Kunszentmárton, Szolnok m.
 Vieszt Károly ág. h. ev. Tiszolcz. Gömör m.
 Zolnay Géza ev. ref. Szentcs, Csongrád m.

Ismétlő.

Évk. kilépett.

Ismétlő.

MAGÁNTANULÓK:

Kovács Gyula r. kath. Szolnok, Szolnok m.
 Lónyai Károly r. kath. Tápiószele, Pest m.

Összesen : 46

VIII. osztály.

(Osztálytanár : Udvardy.)

Ambrús Jenő ev. ref. Orosháza, Békés m.
 Balogh Károly ev. ref. Erdőhegy, Arad m.
 Bernhardt Károly ág. h. ev. " "
 Blaskó János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Botka József ág. h. ev. Tótkomlós, "
 Csermák Miklós ág. h. ev. Dévaványa, Jász-N.-K.-Szolnok m.
 Demcsák János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.

Demjan János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Elefánt Jenő ág. h. ev. " "
 Fuksz Lajos izr. " "
 Gabnai Sándor ág. h. ev. Orosháza, Békés m.
 Gergelyi Imre r. kath. Elek, Arad m. Évk. meghalt.
 Glück Sándor izr. Szarvas, Békés m.
 Goldberger Ármán izr. " "
 Goldmann Aurél izr. " "
 Greiner Dezső izr. Békésszentandrás, Békés m.
 Györfy Gyula r. kath. Marc-Dombegyháza, Csanád m.
 Halász Aladár izr. Békésszentandrás, Békés m.
 Hrivnák Mihály ág. h. ev. Mosóc, Turóc m. Évk. kimaradt.
 Jakubik József ág. h. ev. Orosháza, Békés m.
 Jávör Levente ág. h. ev. Temesvár, Temes m.
 Kalocsa István ev. ref. Gyoma, Békés m.
 Kilényi Albert izr. Békésszentandrás, Békés m.
 Kis Lajos ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Klivinyi Lajos r. kath. Battonya, Csanád m.
 Kósa Lajos ev. ref. Felvincz, Torda-Aranyos m.
 Kottász Zoltán ág. h. ev. Bénye, Pest m.
 Kukics Miklós gör. kel. Fehértemplom, Temes m.
 Kún Péter ág. h. ev. Bánhegyes, Csanád m.
 Lestyan Ernő r. kath. Nagyvárad, Bihar m.
 Lestyan Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Marjai Géza ev. ref. Pusztapóó, Szolnok m.
 Marti János ev. ref. Szeghalom, Békés m.
 Mocskónyi Béla ág. h. ev. Szarvas, "
 Morgentháler Mátyás ág. h. ev. Járak, Bács m.
 Németh Lajos ág. h. ev. Orosháza, Békés m.
 Palágyi Jenő ág. h. ev. Arad, Arad m.
 Pataki Alfréd izr. Szarvas, Békés m.
 Práznovszky Jenő r. kath. Szarvas, Békés m.
 Réthy Vilmos ág. h. ev. " "
 Schloszárík János r. kath. Szolnok, Szolnok m.
 Stefánik László ág. h. ev. Kosariszko, Nyitra m.
 Stiefelmayer Ádám ág. h. ev. Ujverbász, Bács m.
 Szép István r. kath. Szolnok, Szolnok m.
 Tarr József ág. h. ev. Orosháza, Békés m.
 Tárnok István ev. ref. Péteri, Pest m.
 Tóth Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.

Tukulia Bogdán gör. kel. Zlaticza, Krassó-szörény m. Évk. meghalt.
Uhliar Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
Zámbory Lajos r. kath. Arad, Arad m.
Zelenka Lajos ág. h. ev. Orosháza, Békés m.

Összesen : 51.

Végösszeg : 414.

III.

A tantárgyak vázlata.

A szarvasi ág. h. ev. főgymnasium az állammal kötött segélyezési szerződés határozománya szerint az állami tanítási terv alapján végezte a tanítás munkáját. Erről tanuskodik a következő vázlat.

A.) Egyetemesen kötelező tantárgyak :

I. osztály.

1. *Vallás*, heti 2 óra. Bibliai történetek az ó-szövetség köréből, hozzájuk fűzött hit- és erkölestani tanulságok ; az ó-szövetség könyveinek rövid tárgyi ismertetése utalással az új-szövetséggel való összefüggésükre. Egyházi énekek gyakorlása. K. Könyv : Bereczky S. Biblia ismertetés. Tanár : Brózik.

2. *Magyar*, heti 5 óra. Nyelvtanból : Az egyszerű mondat fajtái ; mondat- és beszédrészek ; névragozás és igeragozás ; a hangtan elemei, a helyesírás főbb szabályai. Olvasókönyvből : mesék, mondák, történet, földrajzi és népeleti rajzok. Költemények emlékeve. Havonként két írásbeli dolgozat. Kk. Góbi I. Magyar nyelvtan I. és Góbi Imre : Magyar olvasókönyv I. Tanár : Wünschendorfer.

3. *Latin*, heti 6 óra. Az olvasás begyakorlása, a névszók és a cselekvő ige ragozása a rendhagyó alakok mellőzésével, az olvasókönyvből 26 magyar és latin gyakorlat, kisebb mesék fordítása. Havonként két iskolai dolgozat. Tankönyv : dr. Hittreich Ödön : Latin nyelvtana I. rész, Latin olvasó és gyakorló könyve I. Tanár : Saskó.

4. *Földrajz*, heti 3 óra. Földrajzi alapismeretek: tájékozódás a szabadban és a földgömbön, térképolvasás. A magyar szent korona országainak részletes leírása a következő sorrendben: Budapest, az alföldek, a középhegység és a dunántúli dombos vidék, a felföldek. Fiume, Horvát-Szlavonország. Mindenik rész fekvése, felülete, vízrajza, éghajlata, talaja, terményei, lakosai és helységei; végül az ország általános összefoglaló leírása. Térkép-vázlatok. Kk. Vitális István földrajza, I. és Kogutovics iskolai Atlasza. Tanár: Sárkány.

5. *Természettudomány*, heti 2 óra. Ősszel: közönségesebb gyümölcsformák leírása és csoportosítása (szilva, barack, mandula, mogyoró, dió, alma, körte, szőlő, czirom, narancs.) Háziállatok (kutya, ló, szarvasmarha, juh, disznó.) Téli: Közönségesebb fenyők. Az ember lakása közelében, a mezőn és erdőn élő emlős állatok (egér, görény, denevér, vakond, sün, hörcsög, nyúl, róka, őz szarvas.) Tavasszal: Házi szárnyasok (tyúk, kacs, lúd) Egyes tavasszal viritó növények (ibolya, árvácska, nőszirm, narcisz, boglárka, gyöngyvirág, primula, holtcsalán, tulipán) A növény szervei. Kk. Szterényi Húgó: Természettudomány I rész. Tanár: Plenczner.

6. *Számítás*, heti 4 óra. A négy számolási művelet egész számokkal, tizedes és közönséges törttel. A hazai pénzrendszer, hosszúság, súly, terület- és űrmértékek ismertetése. Idő számítás. Kk. Gerevich Orbók: Számítás. Tanár: Schulek.

7. *Mértani rajz*, heti 3 óra. Planimetriai alak tan. Sout, vonal és szögekről; három, négy és sokszögű idomokról, a körrel általában. Idomok hasonlósága, szimmetriája, egybevágósága; idomok kerülete és területe. Egyszerű síkidomok rajzolása körző és vonalzóval. Kk. Hornischek H. rajzoló geometria. Tanár: Sziráczy.

8. *Szépírási*, heti 1 óra. Szépírási lapminták után folyó és ütem írás. Tanár: Sziráczy.

II. osztály.

1. *Vallás*, heti 2 óra. Bibliai történetek az új-szövetség köréből, hozzájuk fűzött hit- és erkölcstan tanulságok. Az új-szövetség könyveinek rövid tárgyi ismertetése, kiszemelt részletek olvastatása és értelmezése utalással az ó- és új-szövetség össze-

fűgésére. Egyházi énekek gyakorlása. K. könyv: Bereczky S. Bibliaismertetés. Károli G. új testamentom. Tanár: Brózik.

2. *Magyar*, heti 5 óra. Határozók részletesen. Összetett mondat: mellé- és alárendelt mondatok fajai. Szórend, szó-összetétel és szóképzés főbb szabályai. Prózaolvasmányok és költemények könyv nélkül. Kéthetenként írásbeli iskolai dolgozat a végzett tananyag köréből. Kk. Szinnyi József: Iskolai Magyar Nyelvtan II. rész és Magyar Olvasókönyv, II. rész. Tanár: Saskó.

3. *Latin*, heti 6 óra. Kk. Hittrich Ödön latin nyelvtana és gyakorlókönyve. Az első osztály anyagának ismétlése és kiegészítése. Szevedő igeragozás; álszenvedők; rendhagyó igék. A legfontosabb mondatnapi tudnivalók. 32 latin és magyar gyakorlat fordítása. Havonként 2 írásbeli dolgozat. Tanár: dr. Nemes.

4. *Földrajz*, heti 3 óra. Európa általános s államainak részletes leírása (Magyarországot kivéve) a következő sorrendben: fekvés, alak, nagyság, felület, vízrajz, talaj, éghajlat, termények, lakosok, helységek. Ázsia és Afrika általános s országainak részletes leírása, épügy, mint Európánál. Térkép-vázlatok készítése. Kk. Vitális István: Földrajz II. és III. rész és Kogutovics M. fele: Iskolai Atlasz. Tanár: Plenczner.

5. *Természettudomány*, heti 2 óra. Néhány ősszel viritó növénynek leírása. Állattanból: majmok, tengeri emlősök, erszényes emlősök; az ember lakása közelében, mezőn, erdőn, vizen tartózkodó madarak; csúszó-mászók, kétlábúak, halak legnevezetesebb képviselőinek leírása. Puhatestűek: csiga, kagyló. Rovarok, pókok, száz lábuak, rákok, férgek osztályába tartozó s vidékünkön élő legfontosabb képviselőinek tárgyalása. Néhány feltűnőbb gyümölcsstermőfa, erdei fa és bokor, valamint egyes termesztett és vadon termő növény leírása élő példányokon. Növény és rovargyűjtés. Kk. Szterényi Húgó: Természettudomány II. rész. Tanár: Plenczner.

6. *Mennyiségtan*, heti 4 óra. Számolási rövidítések. Korlátolt pontosságú szorzás és osztás. Az egyszerű hármasszabály; olasz számolási mód. A százalék számítás. Kk. Gerevich Orbók: Számítás. Tanár: Neumann.

7. *Mértani rajz*, heti 3 óra. Stereometriai alaktan. Hasábok, gúlák, szabályos testek, henger, kup és gömb szemléltetése és elemzése, ábrázolása, élek és lapok viszonylagos helyzete. A tárgyaltestek felülete és köbtartalmának számítása. Testek sym-

metriája, hasonlósága, egybevágósága. Kk. Hormischek H. rajzoló geometria. Tanár: Sziráczy.

8. *Szépíráás*, heti 1 óra. Kezdetben magyar, utóbb német folyóíráás, szépíráási lapminták után. Tanár: Sziráczy.

III. osztály.

1. *Vallásstan*, heti 2 óra. A keresztyén egyház könnyed módon tárgyalt története megalakulásától napjainkig különös tekintettel a reformáció s a hazai prot. egyház történetére. Egyházi énekek gyakorlása. Kézi k. Bereczky S. A ker. egyház rövid története. Tanár: Brózik.

2. *Magyar*, heti 4 óra. A nyelvtan rendszeres tárgyalása: hangtan, szótan, mondat. Elemzés, Olvasmányok a magyar történet, föld, görög és római világ köréből. Költemények emlékelése. Havonként két írásbeli dolgozat. Tankönyv: Szinnyi J. rendszeres magyar nyelvtan és olvasókönyve. Tanár: Udvardy.

3. *Latin*, heti 6 óra. Mondattanból: egyszerű mondat, mondatrészek. A nyelvtani anyag begyakorlására 20 gyakorlat magyar-ról latinra. Olvasmányok Róma történetéből: Brutus, az első római consul, Targinius hiveinek összeesküvése, Porsenna király, Horatius Cocles, C. Mucius Scaevola, Coriolanus, Fabiusok nemzetségének pusztulása, L. Anicius Cincinnatus. Phaëdrusból 15 mese, közülök 6 könyvnélkül is. A szókészlet bővítése, latin szó-lásmódok gyűjtése az olvasmányok alapján. Havonként 2 iskolai dolgozat. Kk. Dávid István: Rövid Latin olvasó és gyakorlókönyv II. rész Dávid István: Latin olvasókönyv Livius, Nepos, Phaëdrus, Caesar, Curtius, Ovidius műveiből. Tanár: Saskó.

4. *Német*, heti 4 óra. Olvasás, írás begyakorlása. A főnév és melléknév ragozása; számnév, névmás, melléknév fokozás. Segédigék, erős és gyenge hajlítású igék. Gyakorlatok fordítása és elemzése. Beszédgyakorlatok. Havonként két írásbeli dolgozat. Tankönyv: Virányi I. nyelvtana és olvasókönyve. Tanár: Udvardy.

5. *Földrajz*, heti 2 óra. A leíró földrajzból Amerika és Ausztrália. A matematikai és physikai földrajz alapismeretei. Kk. Vitalis Földrajz, és Róth. A math. és phys. földrajz elemei. Tanár: Neumann.

6. *Történelem*, heti 3 óra. Magyarország története a mohácsi vészig: hazánk a magyarok honfoglalása előtt, a magyar nép őskora,

a keresztyénség felvétele s a királyság megalapítása, az alkotmány kifejlődése, szervezkedés hűbéri alapon, a Hunyadiak kora, a Jugellók és a mohácsi vész. Kk. Dr. Szigethy Lajos. Magyarok története I. rész. Tanár: Plenczner.

7. *Számítan*, heti 3 óra. Az összetett hármasszabály. Egyszerű és összetett kamatszámítás, Discont számolás, váltó leszámítás. Arányos osztás. Elegyítés számolás. Lányszabály. Érmeszámolás. Kk. Gerevich Orbók. Számítan. Tanár: Schulek.

8. *Mértani rajz*, heti 2 óra, Planimetria constructiók; egyenes vonalú idomok főbb tulajdonságai, szerkesztése, mérete, Idomok osztása, területek átalakítása, idomok hasonlósága, Síkdíszítmények rajzolása és színezése lapminták után. Kk. Hormischek H. rajzoló geometria. Tanár: Sziráczy.

IV. osztály.

1. *Vallásstan*, heti 2 óra. Hit- és erkölcstan Lutter „Kis káté-“jának és a szentírás megfelelő példáinak s egyes odaillő bibliai mondatoknak a tárgyalt anyagba való beolvasztásával. Egyházi énekek gyakorlása. Kk. Bereczky S. Ker. Hittan és erkölcstan. Tanár: Brózik.

2. *Magyar*, heti 4 óra. Kk. Négyesy László Stilisztikája és Arany-Lőr Toldija. A stílus általános és különös tulajdonságai. Verstan. A gyakrabban előforduló polgári ügyiratok szerkesztése. Toldi fejtegetése; emlékelve az I.-III. és V. ének; azonkívül szemelvények. Arany, Kisfaludy S. és K., Berzsenyi munkáiból. Kisfaludy Károly Mátyás diákja. Kéthetenként írásbeli dolgozat. Tanár: Nemes.

3. *Latin*, heti 6 óra. Dávid István Latin olvasókönyvéből: Gallia leírása. Caesarnak helvétekkel viselt háboruja (21 fej.) A gallok és germánok szokásai (17 fej.) A Gurtius Rufus: Nagy Sándor és orvosa. Nagy Sándor és Dárius beszéde. Ovidius Metamorph.-ból. Az emberi nem négy korszaka. Phaëthon. Icarus könyvnélkül Phaëthonból 1—152 ig és 270—300 ig. A mondat. Az összetett mondat. A latin szórend. A római naptár és a hexameter. Írásbeli! Havonként két iskolai dolgozat. Kk. Dávid István; Rövid latin olvasó- és gyakorlókönyv II. rész (Lampel). Dávid István: Rövid latin nyelvtan. Dávid István: Latin olvasókönyv 8. kiadás III. és IV. oszt. számára. Tanár: Kutlik.

4. *Német*, heti 3 óra. Kk. Virányi Ignác német nyelvtana és gyakorlókönyve. A harmadik osztály anyaga ismételve és kiegészítve. Mondattani ismeretek. A szórend. Fordítva a nyelvtanból 25 gyakorlat, az olvasó könyvből a Herakles-cyklus. Havonként 2 dolgozat. Tanár: dr. Nemes

5. *Történelem*, heti 3 óra. Magyarország története a mohácsi vésztől 1867-ig az ország két, majd 3 részre szakadása, a szabadságharcok, a királyaival megbékült nemzet, a mai Magyarország megalakulása. Az ország jelenkori állapota: földrajzi, közgazdasági, népességi, közmívelődési viszonyok, alkotmányos szervezet, Fiume, Horvát-Szlavonország, a közös ügyek, Ausztria. Kk. dr. Szigethy L. Magyarok története, II. Tanár: Sárkány.

6. *Mennyiségtan*, heti 3 óra. Bevezetés az algebra. Összeadás és kivonás egész számokkal, a negatív szám. A pozitív és negatív számok összeadása, kivonása és szorzása. A hatvány. Kéttagúak négyzete és köbe. A számok négyzetének és köbének kiszámítása. Osztás és a törtszámokra vonatkozó tételek. Legnagyobb közös osztó. Legkisebb közös többszörös. Elsőfokú egyenlet egy ismeretlennel. K. König Beke: Algebra. Tanár: Neumann.

7. *Növénytan*, heti 3 óra. Az őszi flóra kiválóbb képviselői. A növények külső tagoltsága. A biológiai anyag megértésére szükséges kémiai ismeretek röviden. A növények szövet- és élettana. Az osztályozás elvei. Linné rendszere és a természetes rendszer ennek keretében a növények négy köre. Növénygyűjtés. Kk. Sztéryni Húgó: Növénytan IV. osztály számára. Tanár: Plenczner.

8. *Mértani rajz*, heti 2 óra. Planimetriai konstrukciók. A kör és legfontosabb tulajdonságai, kör érintője, két kör relatív helyzete: Ellipsis, parabola és hyperbola tulajdonságai szerkesztése és érintőiről. Síkidiszimmetriák rajzolása és színézése falilapminták után. Kk. Hornischek H. rajzó geometria. Tanár: Sziráczky.

V. osztály.

1. *Vallás*, heti 2 óra. Az ó- és új-szövetség könyveinek általánosságban és egyenként való ismertetése lényeges tartalmuk és jelentőségük szerint. Válogatott részletek olvastatása. Egyházi énekek gyakorlása. Kk. Batizfalvy — Bereczky Bibliaismertetés. Tanár: Brózik.

2. *Magyar*, heti 3 óra. Szerkesztéstan. Történetírás, szónoklat, értekezés, leírás, levél tárgyalása megfelelő olvasmányokkal. A ballada és románcz elmélete. Arany és egyéb írók idevágó művei alapján. Havonként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Riedl „Rhetorikája” és Greguss — Beöthy „Magyar balladái. Tanár: Udvardy

3. *Latin*, heti 6 óra. Olvasmány: Ciceróból Pro Archia poéta. De imp. Cn. Pompei. Ovidiusból: A költő önéletrajza. Romulus és Remus kitevész. A Lupercal. Róma alapítása Remus halála. A regifugium. A Fabiusok veszte. Újév napja. Feralia. Quinquatrus maiores Arion. Fordítás magyarról latinra a nyelv és mondattan ismétlésével; havonként két iskolai dolgozat. Kk. Zsámboky Gyula: M. T. Ciceronis De imp. Cn. Pompei or. ad Quirites. Dr. Geréb József: M. T. Cicero Védőbeszéde A. Licinius Archias ügyében. Csengeri János dr. Szemelvények Ovidiusból, Cserny Dávid: Latin stílusgyakorlatok I. r. Tanár: Mocsányi.

4. *Görög*, heti 5 óra. Az attikai nyelvjárás alakja a „mi” végű igékig. Olvasmányul az olvasókönyv megfelelő gyakorlatai, aesopusi mesék és kisebb elbeszélések. Havonként két írásbeli iskolai dolgozat. Kk. Curtius—Ábel—Pozder: Görög nyelvtan. Schenk—Ábel—Vajda: Görög elemi olvasókönyv. Tanár: Mocsányi.

5. *Német*, heti 3 óra. Kk. Aurbacher: „Ein Volksbüchlein”, Kohlbach: „Heine. Uhland, Lenau költeményeiből és Orosz: „Stílusgyakorlatok”. 7 nagyobb prózai olvasmány fordítása és elemzése; Heine 6, Uhland 4, Lenau 9 kisebb költeményének fordítása részben emlékelve. 12 stílusgyakorlatnak németre való fordítása. Kéthetenként egy iskolai vagy házi írásbeli dolgozat. — A hang- és alaktan ismétlése, — Tanár: Wünschendorfer.

6. *Történelem*, heti 3 óra. Az ókor története, a keleti népek, a görögök, a macedonok és a rómaiak 476-ig Kr. u. Kk. Dr. Szigethy L. Egyetemes történet I. Tanár: Sárkány.

7. *Mennyiségtan*, heti 3 óra. A) Algebra. Elsőfokú egyenletrendszer több ismeretlennel. Négyzetgyök és a másodfokú egyenlet megoldása. Köbgyök. Számolás gyökmenntiségekkel. B) Geometria. Az egyenesek fekvése a síkban. Síkidomok összevágása, hasonlósága és területe Kk. König—Beke: Algebra. Lutter: Mértan. Tanár: Schulek.

8. *Állattan*, heti 3 óra. Általános állattan. Az állati test szerkezete és élete, tekintettel az emberre. Az állati szervek és

szervrendszerek leírása. A hét állattörzs és főbb osztályaik illetőleg rendjeik, kiváló tekintettel a Magyarországon élő közönsége-sőbb s fontosabb fajokra és földrajzi elterjedésükre. Kk. Sztérényi H.: Állattan az V. osztály számára. Tanár: Plenczner.

9. *Görögpótló magyar*, heti 3 óra. Görög és magyar epikai költészet: Hias, Odissea, Murányi Venus, Poraiból megéledett Phönix, Buda halála. — Görög és magyar történetírás: Herodotos Bethlen, Kemény, Cserei, Apór. Kk. Kempf. Iliás és Odysseu. Geréb: Szemelvények Herodotosból és Badics: Magyar irodalmi olvasókönyv. Tanár: Udvardy.

10. *Görögpótló rajz*, heti 2 óra. Silcdisztmények rajzolása és színezése lapminták után; később egyszerű stereometriai testek rajzolása körrajzban és árnyékban. Tanár: Sziráczky.

VI. osztály.

1. *Vallástan*, heti 2 óra. A ker. egyház története, kiváló tekintettel annak keletkezésére, elterjedésére, megromlására s a protestantismus elterjedésére az egyes nemzeteknél, valamint a kereszténység belső életnyilvánulásaira napjainkig. Egyházi énekek gyakorlása. Kézi k. Bereczky S.: A keresztyén egyház története. Tanár: Brózik.

2. *Magyar*, heti 3 óra. Kk., Kapossy Lucián Poétikája; Shakspeare—Péterfy Macbettje. Széptani alapfogalmak. Verstan. Lirai, epikai és drámai műfajok tüzetes tárgyalása olvasmányok alapján. A Zrinyiász és Macbeth beható fejtegetése. Havonként írásbeli dolgozat. Tanár: Dr. Nemes.

3. *Latin*, heti 5 óra. Kézikönyvek: T. Livii ab urbe condita librix XII—XXV. ed. St. Dávid; P. Vergilii Maronis Aeneis. ed. G. Némethy; Cserny Dávid Latin stílusgyakorlatok II. rész 6-ik kiadás. Liviusból XXI. 1—4, 9—11, 21, 39—47, 58—63. XXII. 1—8. 19—30. fejezetek. Vergilius Aeneiséből az 1. ének egészen a III-ikból 500 sor. Az Aeneis tartalma. Livius és Vergilius élete és műveik. Nyelvtan, mondattan az olvasott szöveggel kapcsolatban. Havonként 2 iskolai dolgozat, részint magyarrol—latinra, részint latinról—magyarra, Tanár: Liska.

4. *Görög*, heti 5 óra. Kézikönyvek: Curtius—Ábel—Pozder Görög nyelvtan (alak és mondattan); Schenkl—Ábel—Vajda.

Görög elemi olvasókönyv; Szemelvény Xenophon nagyobb műveiből ed. L. Keczer Géza dr.; Anthologia lyrica Graeca ed. L. Keczer Géza dr. A nyelvtanból a „mit“ végű igék, az V—VIII. osztályba tartozó igék megfelelő gyakorlatokkal az olvasókönyvből, a hangtan némely kiegészítő részei a hangzók elidálása, assimilatio, dissimilatio s hasonló. A mondattan főbb részei az olvasott szöveggel kapcsolatban. Xenophonból szemelvények az Anabasisból és Memorabiliakból. Az anthológiából valamennyi műfaj irodalmi s a fordított példákkal ismertetése. Havonként 2 iskolai dolgozat. Tanár: Liska.

5. *Német*, heti 3 óra. Kk. Heinrich Gusztáv: Német balladák és románczok; Hebel—Kemény: Schatzkästleinja. A ballada és románc elmélete és történeti fejlődése. Bürger, Goette, Schiller, Hebel élete és működése. Fordítva és elemelve: Lenore, Der König in Thule, Der Fischer, Erlkönig, Mignon, Der Sänger, Der Zauberlehrling, Die wandelnde Glocke; Der Handskuh, Der Ring des Polykrates, Die Bürgschaft, Die Theilung der Erde. — A Schatzkästlein 12 darabja. Kéthetenként írásbeli dolgozat. — Tanár: dr. Nemes.

6. *Történelem*, heti 3 óra. A közép- és ujkor 1648-ig Magyarország történetének kiemelésével: a nemzeti államok megalakulása, a középkori intézmények kifejlődése, a pápaság és császárság küzdelmei, a keresztes háborúk, a lovagiság, az egyház egységének felbomlása, a királyi hatalom felbomlása, a renaissance, a felfedezések, a reformáció és ellenreformáció; a 30 éves háború. Kk. Dr. Szigethy L. Egyetemes történet. II. — Tanár: Sárkány.

7. *Mennyiségtan*, heti 4 óra. A) Algebra: A hatványozás általánosítása. Briggs-féle logaritmusok és alkalmazásuk. Az arithmetikai és véges geometriai haladvány. B) Geometria: A kör. Goniometria, trigonometria. Kk. Mocnik—Schmidt „Algebra“, Lutter „Mértan“ és Lutter „Logaritmusok“. Tanár: Neumann.

8. *Ásványtan és reggylan*, heti 3 óra. Ásványok leírása alaki, physikai és chemiai tulajdonságaik szerint, kitérve gyakorlati hasznukra. Az ásványokon mesterségesen előidézhető változások. Kristályrendszerek. A már szerzett chemiai ismeretek kibővítése. Elem, vegyület, keverék, bázis, sav és só fogalma, mesterségesen előállított sók, gyakorlati értékük. Chemiai átalakulások, chemiai egyenletek s egyszerűbb stoechiometriai feladatok megoldása.

Legfontosabb széntartalmu ásványok és vegyületeik. Égés, korhadás, rothadás. A Föld felszínének változásait előidéző tényezők: a víz és a vulkanizmus. Kövületek. Legnevezetesebb üledékes és eruptív kőzetek tárgyalása. A geológiai korszakokról röviden. Kk. Sztéryni Hugó: Ásványtan és vegytan és Sztéryni H. Kristályminták. Tanár: Plenczner.

9. *Görögpótló magyar*, heti 3 óra. A görög irodalomtörténet tárgyalása a drámáig. Görög lyrai szemelvények kapcsolatosan a magyar klasszikus költői iskolával. Antigone részletes fejtegetése. A lelánczolt Prometheus olvasva és tárgyalva. Kk. Jebb: A görög irodalom története. Kincs Cyula: Szemelvények a görög és magyar lyrából. Sophokles—Csiky: Antigone. Aischylos—Zilahy: A lelánczolt Prometheus. Tanár: Mocskónyi.

10. *Görögpótló rajz*, heti 2 óra. Különböző stílusú építmények rajzolása és színezése, utóbb testcsoportok rajzolása és árnyékolása. Tanár: Sziráczky.

VII. osztály.

1. *Vallás*, heti 2 óra. A magyarhoni protestáns egyház története megalakulásától kezdve máig, tekintettel a prot. egyházak belső életére s az ellenők, vagy érdekekben hozott és kiadott törvények és rendeletek ismertetésére. Egyházi énekek gyakorlása. Kk. Bereczky S. A magyar prot. egyház története. Tanár: Brózik.

2. *Magyar*, heti 3 óra. A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése Kisfaludy Károlyig, Beöthy Zsolt kézikönyvének I. része alapján. — Ezzel kapcsolatban irodalmi olvasmányok. Havonként írásbeli dolgozat. Tanár: Wünschendorfer.

3. *Latin*, heti 5 óra. Vergilius Aeneide II. ének. (Könyv nélkül 200 sor.) és VI. ének. Ciceró Cat. I. (Könyv nélkül 3 fejezet.) Sall. Bell. Jug. 1—31. (Könyv nélkül 4 fejezet) és 85. Római régiségek. Havonként 2 isk. dolgozat felváltva latinból magyarra és magyarból latinra. Kk. Vergilius Aeneide ed. Geyza Nömethi—Ciceró or. sel. XIII. ed. Dávid. Cserny-Dávid. Latin stílusgyak. III. rész (Stampfel.) — Sallustius-Bellum Iugurthinum ed. Pecz. — Cserép József. Római régiségek (Franklin). Tanár: Kutlik.

4. *Görög*, heti 5 óra. Od. I. 1—444. V. 1—115, 148—170, 263—332, VI. 1—332. XI. 1—50, 90—234, XIV. 30—198.

(Könyv nélkül I. 200 sor.) Dávid Herodotos szemelvényből: A marathoni csata. A thermopylaei csata. A salamis csata. A plataei csata. Havonként 1 iskolai dolgozat, felváltva görögül magyarra és magyarból görögre. Kk. Dávid István: Herodotos műveiből szemelvények. — Curtius—Abel—Pozder: Görög nyelv- és mondattan. Dr. Csengery János: Hemeros Odysseiája. Tanár: Kutlik.

5. *Német*, heti 3 óra. A német irodalom ismertetése a reformációig nagy vonásokban. Schiller „Tell“-jéből több felvonás, azonkívül irodalomtörténeti olvasmányok németből magyarra és viszont. Kk. Heinrich: Lehr u. Lesebuch III. r. Schiller: Wilhelm Tell és Schack: Magyar szöveg német fordításra. Tanár: Wünschendorfer.

6. *Történelem*, heti 3 óra. Az újkor 1648-tól 1883-ig. Magyarország történetének kiemelésével: a korlátlan monarchia, a felvilágosodás, a francia forradalom, I. Napoleon, a szent szövetség kora, az alkotmányosságért és nemzeti egységért folytatott küzdelmek, a keleti kérdés, a hármasszövetség. Európa és Amerika államainak jelenkori állapota. Kk. Dr. Szigethy L. Egyetemes történet, III. Tanár: Sárkány.

7. *Mennyiségtan*, heti 3 óra. a) Algebra: A kamatos-kamat és járadék számítás. A végtelen geometriai haladvány, kapcsolatban a szakaszos tizedes törtekkel. A másodfokú egyenlet elmélete. A másodfokú függvény szélső értékei. b) Geometria: A pont koordinátái. Két pont távolságának meghatározása. Egyszerűbb algebrai kifejezések graphikus ábrázolása. Stereometria. a hasáb gúla, henger, kúp és gömb felszíne és köbtartalma. Kk. Mocnik Schmidt „Algebra“, Lutter „Mértan és Lutter“ Logarithmusok. Tanár: Neumann.

8. *Természettan*, heti 4 óra. Mechanika, hangtan, fénytan, (a fényinterferencia tüneteinekig). Kk. Fehér—Szekeres: Kisérteti természettan. Tanár: Schulek.

9. *Görögpótló magyar*, heti 3 óra. Kézikönyvek: Schill S. Görög irodalomtörténet; Szemelvények Thukydidesből ford. Szilasi Móricz; Demosthenes beszédei Télfy — Kempf; Magyar irodalmi olvasókönyv Badics Ferencz dr. III. kötet. Epos, elegia, melos, karköltészet, tragoedia, komoedia; történetírás, szónoklat. Thukydidesből átolvasva az összes szemelvények. Demosthenes olynthosi beszédei és az I. Philippika. A magyar történetírás és politikat szónoklat történelme. Kölcsey élete országgyűlési naplója, Gróf

Teleki József élete, a vaskapui diadal, Hunyadi János jellege.
Deák Ferencz élete s a Husvétii czikk. Tanár: Liska.

10. *Görögpótló rajz*, heti 2 óra. Építészeti részletek rajzolása és árnyékolása főszminták után. Tanár: Sziráczy

VIII. osztály.

1. *Vallásstan*, heti 2 óra. Rendszeres hit- és erkölcstan. Egyházi énekek gyakorlása. Kk. Bancsó: Keresztény hittan és erkölcstan. Tanár: Brózik.

2. *Magyar*, heti 3 óra. A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése Kisfaludy Károlytól, Beöthy Zsolt kézikönyvének II. része alapján. Kapcsolatosan irodalmi olvasmányok. Havonként írásbeli dolgozat. Tanár: Udvardy.

3. *Latin*, heti 4 óra. Kézikönyvek: Bartal—Malmosi—Csengeri Horatius III.-ik kiadás; Cicero De finibus bonorum et malorum I. V. ed. G. Némethy; dr. Cserép József Római régiségek és római irodalomtörténet vázlata. Horatiusból; Od. I. 3, 11, 19, 22, 24, 30. II. 3, 16, 17, 18, III. 1, 3, 9, 26, 29. Epodon I. Sat. I. 4. Ep. I. 7, 10, 20. II. 3. (Ars poetica). Cicero de finibus b. et m. I. és III. könyvéből szemelvények. Tactus Historiae I. könyvéből 18 fejezet. Az irodalomtörténet rövid vázlata, a középiskolában tárgyalt írók és műveik részletes ismertetésével. Havonként 2 iskolai dolgozat felváltva latin és magyarszöveg fordítása. Tanár: Liska.

4. *Görög*, heti 4 óra. Olvasmányul szolgált megfelelő tárgyú bevezetés után az Iliasból a 3, 4, 5 és 24-ik szemelvény a homerosi reálék és nyelvtani ismeretek rövid összefoglalásával; Platonból Eutyphron egészen, Szokratesz védőbeszéde 26—33, Phaidon 65—66. A görög bölcsészet Platóig. Havonként egy iskolai dolgozat. Kk. Csengeri János dr. Homeros Iliasa. Simon József Sándor: Szemelvények Platonból. Tanár: Mocskonyi.

5. *Német*, heti 3 óra. A német irodalom a XVIII. és XIX. századokban főbb vonásokban: Herder, Sturm und Drang, Goethe, Schiller, Romantika, Realismus, Naturalismus. Goethe: Egmontjából több felvonás fordítása. Irodalmi olvasmányok a végzett tananyag köréből, németből magyarra és viszont. Havonként írásbeli dolgozat. Tanár: Wünschendorfer.

6. *Történelem*, heti 3 óra. A magyar nemzet története az őskortól 1867-ig, fő tekintettel az állami szervezet fejlődésére s a világtörténelmi összefüggésre. Végül hazánk közgazdasága, lakossági viszonyai és alkotmányos szervezete a jelenkorban. Kk. Dr. Szigethy L. A magyar nemzet története és a mai magyar állam ismertetése. Tanár: Sárkány.

7. *Mennyiségtan*, heti 2 óra. A) Algebra: Kapcsolástan. Binomiális tétel. Az algebra összefoglaló áttekintése. B) Geometria: A gömbháromszög tan cosinus tétele és ennek alkalmazása a geographiai helyek távolságának meghatározására. A geometria összefoglaló áttekintése. Kk. Mocnik-Schmidt „Algebra“, Lutter „Mértan“ és Lutter „Logarithmusok“. Tanár: Neumann.

8. *Természettan*, heti 4 óra. A fénytantól a fényinterferencia tümenények, a kettőstörés és sarkítás. Hőtan. Electromosság és mágnesség. A kosmografia elemei. Kk. Vagner Alajos: Physika. Tanár: Schulek.

9. *Bölcsészet*, heti 3 óra. Az első félévben a lélektan, a másodikban a logika. Egy-egy átdolgozott ismeretkörből szóbeli és írásbeli felelet a tanítási óra alatt készítve, időnként bírálat és megbeszélés tárgya volt. Kk. Szitnyai Elek lélektana és logikája. Tanár: Benka.

10. *Görögpótló*, heti 2 óra. A görög philosophia fejlődése Sokrates előtt. Platon Apológiája, Kritónja, Politeiája. A görög művészet remekeinek ismertetése. Kk. Dr. Alexander Bernat: Platon és Aristoteles. Schill Salamon; Görög régiségek és művészettörténet. Tanár: Kutlik.

11. *Görögpótló rajz*, heti 2 óra. Az emberi fej és tagok rajzolása körrajzban és árnyékolva, utóbb a felső törzs egészben, különféle helyzetben és modorban. Tanár: Sziráczy.

B.) Önkéntes tanulmányok, vállalatok. Egyleti élet.

1. *Egészségtan*, heti 2 órában. Dr. Fodor József szellemében tanította e tárgyat Dr. Takács Izsó községi orvos. Végzett anyag: az egészségtan története, statisztika, boncztan rövid vonásokban, vérkeringés, táplálkozás, élelmiszerek, lakások. Önkéntes hallgató volt a VIII.-ból 15, a VII.-ből 21 tanuló.

2. A „Vajda-Önképzőkör“ szeptember 17-én alakult meg Udvardy Sándor tanár elnöklete alatt. Az alakuló ülésen megjelent mintegy 85 tag. Tisztviselői karát a következőképen alakította meg: Alelnök-titkár lett Marjai Géza VIII., jegyző Palágyi Jenő VIII., a „Zsengék“ szerkesztői Zámory Lajos és Tóth Pál VIII., levéltáros Marti János VIII., könyvtárosok Jakubik József és Stiefelmayer Ádám VIII., pénztáros Micsinay Dezső VII., laptárosok Tarr Lajos és Guszmán Sándor VII., ellenőr Kádár István VII. oszt. tanuló. Tartott a kör 1 alakuló, 2 disz, 25 rendes és 1 rendkívüli ülést, továbbá 1 zártkörű gyászünnepélyt. A rendes üléseken elhangzott 44 szavalt, 21 felolvasás; bírálatra beérkezett 14 verses és prózai mű, bírálatra került 8 mű s tartott végre 1 szabad előadás.

A kör könyomatu lapjában, a „Zsengék“-ben közlésre került 21 prózai és 65 verses munka. Nyilvános diszülést tartott a kör 1904. december 16-án a diszteremben a tanulói-dalkar és az ifjúsági-zenekar közreműködésével. Márczius 15-én nyilvános diszülést tartott, melyen a közönséggel együtt lelkesen ünnepelte meg a nagy nap 57-ik évfordulóját. Az ünnepélyek bevételét részint könyvtára gyarapítására, részint hazafias czélokra fordította.

Márczius 15-ikére prózai és verses pályázatot hirdetett a kör oly czélból, hogy a két. aránylag legjobb pályamű az ünnepi műsorba bevétessék. A bíráló bizottság a próza jutalomdíját, a Ns. Haviár Dániel orsz. képviselő ur által adományozott s hálás köszönettel vett 10 koronás aranyat a beérkezett 6 pályamű közül Marjai Géza VIII. o. tanuló prózai elbeszélésének ítélte oda, a verses munka pályadíjául kitűzött 10 koronás arannyal, Liska János tanár urnak köszönettel vett ajándékával pedig Zámory Lajos VIII. o. tanuló költői elbeszélését jutalmazta meg. A kör vagyona évváraskor pénzben 230 kor. 11 fillér. A „Zsengék“ pénztáráé 111. kor. Ez összegek takarékpénztárilag kezeltetnek. A könyvtár több értékes művel s bekötött folyóirattal gyarapodott. A könyvtár évet záró vizsgálásakor találtatott 834 mű, 1034 kötetben. Évváró ülést május 7-én tartotta meg a „Vajda-Önképzőkör.“

3. A *francia nyelv* tanulására tanárok vezetése mellett ez évben is kínálkozott jutányos alkalom. Jelentkezők csekély száma miatt a tanfolyam nem volt megindítható. Az érdeklődés látszólagos hiánya — aligha tévedünk — főleg a tanulótság időbeli nagy elfoglaltságára, tulterheltségére viendő vissza.

4. A *gyorsírást*, két csoportban heti 1—1 órában, kezdők és

haladók tanulták. 25 kezdő tanulta a levelező gyorsírást és 11 haladó a vitairást a Gabelsberger-Markovics módszere szerint; kézi könyvül szolgált Forrai Soma Levelező gyorsírása és Vitairása. Évi tandíj 8 korona. A gyorsírók körének tisztviselői: Tóth Pál VIII. o. ifjúsági elnök, Uhliar Pál VIII. o. jegyző, Ravasz Ferencz pénztáros és Melis János VII. o. könyv- és levéltáros. A gyorsírókör tagja volt a fővárosi országos egyesületnek, járatott szaklapokat, rendezett házi versenyeket. Tanár: Saskó.

5. A *tanulók dalosköre* (Cantus) ez évben is önkéntes vállal. kozás alapján szervezkedett tanári vezetés mellett vegyes karrá. A daloskörbe belépők száma meghaladta a 120-at. Ezen dalkör fejlettebb hangu tagjai alkalomadtán férfikarrá csoportosultak, a mely a vegyes kar mellett többször szerepelt az iskolai ünnepélyeken. Az alkalmi énekek újból való begyakorlása mellett ez évben a következő műdölokot tanulta a dalkar: Hazám, Sz. Nagy I.-től. A nap a fényes égen, olasz népdal és gaudéamus igitur, régi diák ének vegyeskaru letétben. Magyar gályarabok éneke. Szendergő. Honfi dal, Sz. Nagy I.-től. Magyar népdalok, Allaga S. és Lányi E.-től. Több Choralos gyászének, férfikar átiratban. Tanár: Levius.

6. *Szabadkézi rajzra* 10 tanuló járt heti 3 órában; jobbára az alsóbb osztályokból, kik a sikdiszitmények, továbbá egyszerűbb tájképrészletek és a figurális rajzban gyakorolták magukat. Fizettek fejenként 12 koronát. Tanár: Sziráczy.

7. *Disztornázók* 48 főnyi csapata június 4-én tartott versenyen mászásban, függeszkedésben, síkfutásban mutatta be a közönség előtt ügyességét. A verseny győzteseiről az „Évi események“ c. fejezetben van részletes felsorolás.

8. *Tanulók segélyező egyesülete.* A szarvasi főgymnasium és tanítóképző-körében 7-ik évét töltötte be a jótékony egyesület, mely a f. tanévre alakuló közgyűlést 1904. szeptember 6-án tartotta meg Sárkány I. tanár elnöklete mellett, melyen a tisztviselői karba megválasztottak; jegyzőül Mocskonyi Béla VIII., gondnokul Tóth Pál VIII., pénztárosokul Kutlik Sándor és Tarr Lajos VII. o. tanulók; továbbá az egyes osztályok és a tanítóképző saját kebelökből 3—3 választmányi tagot választottak. A választmány két ülést tartott, melyen a segélyezés czéljából beadott kérvények felett határozott. E határozatai alapján, a tanári kar jóváhagyása szerint 73 tanuló részesült 824 kor. segélyben, az egyesület tankönyvtárából 12 tanuló 27 drb tankönyvet használt. (A segélyezettnek hátrább a jótéteményesek közt közölve) Az egyesület jövedelmét

rendes bevételei mellett dr. Mikolay István orvos ur 50, Dobos Adolf táncztanító ur 10, Bernhardt Károly ur 10, Záborszky Jánosné urnő 10, Szép Balázs ur 20, a gymnasium II. osztály májusi gyűjtése maradékából 1 koronával gyarapították; továbbá iskolánk volt jeles növendéke, gr. Bolza Alfonz ur 56 drb tan-könyvet ajándékozott; a szives adományokért az egyesület hálás köszönetét nyilvánítjuk. A f. évi bevétel június 3-ig 1597 kor. 29 fillér, a kiadás 831 kor. — fillér volt; a tőkésített vagyon 11135 kor. 11 fillér.

9. A kard- és tör vívás iránt nem mutatkozott ez évben komoly érdeklődés. A jelentkezők csekély száma miatt az iskola előnyös kínálata daczára nem volt a tanfolyam megalakítható.

10. *Protestáns egyházi fiók-gyámintézet.* A fiók-gyámintézet az előző évekhez hasonlóan e tanévben is megalakult szeptember hóban 293 taggal Udvardy Sándor tanár elnöklete alatt. Az egyesület tisztikara következőképen alakult: Osztálpénztáros az I. oszt.-ban Turi György, II. Neumann István, III. Pokorny Béla, IV. Szekera Pál, V. Gabrinyi János, VI. Ravasz Ferencz, VII. Németh János, VIII. Demján János; főpénztáros Marjai Géza, jegyző Tóth Pál VIII. oszt. tan. Ezenkívül minden osztályból két-két tag képezte az egyesület választmányát. Bevétele volt az egyesületnek 213 kor. 68 fillér, melyhez a tavalyi maradék hozzájárulván, ki-osztható volt 210 koronányi összeg a kiadások levonásával. Ebből alapszabály szerint jutott az év végén egyetemes gyámintézetnek 50 kor., 20 kor. a Leopoldiánumnak; a pesti prot. árvaházra ad-tunk 40 kor., a gádorosi egyháznak oltárterítőre 35 kor., a szente-tornyai egyháznak kehelyre 36 kor., az aradi egyháznak templom-építésre 15 kor. s a báthi egyháznak templomépítésre 15 korona.

TANÁROK HETI MŰKÖDÉSÉRŐL

TÁBLÁS KIMUTATÁS.

Sor	Nevek	Osztályok, tantárgyak s			
		I.	II.	III.	IV.
1	Benka Gyula
igazgató-tanár.	—	—	—	—
2	Brózik Károly
helyettes vallás-tanár.	vallás 2	vallás 2	vallás 2	vallás 2
3	Kutlik Endre
osztályfő a VII-ben.	—	—	—	latin 6
4	Lévi Ernő
bejáró zenetanár.	összhangzatos éneklés vezetője			
5	Liska János
osztályfő a VI-ban	—	—	—	—
6	Melis János
rendes vallás-tanár.	Fegyelmi ügye függőben lévén,
ez évben nem tanított.			
7	Mecskényi József
osztályfő az V-ben.	—	—	—	—
8	Dr. Nemes Béla
rendes tanár.	—	latin 6	—	magyar 4
német 3
9	Neumann Jenő
osztályfő a IV-ben.	—	számt. 4	földr. 2	mathe. 3
10	Oláh Miklós
rendes tornatanár.	torna 2	torna 2	torna 2	torna 2
11	Plenczner Lajos
osztályfő a III-ban	termé-
szetr. 2	földrajz 3
term. 2	történet 3	term 3
12	Sárkány Imre
rendes tanár.	földr. 3	—	—	történet 3
13	Saskó Samu
osztályfő a II-ban.	latin 6	magyar 5	latin 6	—
14	Schulek László
osztályfő az I-ben.	számt. 4	—	számt. 3	—
15	Sziráczy Gyula
rendes rajztanár.	rajz 3.
szépirás
1	rajz 3
szépirás 1	rajz 2	rajz 2
16	Udvardy Sándor
osztályfő a VIII-ban.	—	—	magyar 4
német 4	—
17	Wünschenderfer Aladár
helyettes tanár.	magyar 5	—	—	—
Az osztályok heti órái:		28	28	28	28

| ezekre eső heti órák | | | | Órák
összege | Jegyzet |
|----------------------|---------------------|---------------------|--------------------|-----------------|--|
| V. | VI. | VII. | VIII. | | |
| — | — | — | bölcs. 3 | 3 | Az 1. és 4. alatt
nevezett tanárok
a tanítóképzőben
is tanítván, heti
órák azon mun-
kakörben foko-
zódhatnak.

*) Mint önkéntes
tárgy a heti órák
végösszegebe
nincs beszámítva. |
| vallás 2 | vallás 2 | vallás 2 | vallás 2 | 16 | |
| — | — | latin 5
görög 5 | gör. pót. 2 | 18 | |
| — | — | — | — | 3*) | |
| — | latin 5
görög 5 | görög p. 3 | latin 4 | 17 | *)*)*)*)

Az V. VI. VII. VIII.
osztálybeliek heti
óraszám a tanu-
lókra nézve 30—31
mert ki a görögöt
tanulja, nem ta-
nulja a pótló tár-
gyakat és meg-
fordítva. |
| latin 6
görög 5 | görög p. 3 | — | görög 4 | 18 | |
| — | magyar 3
német 3 | — | — | 19 | |
| — | mathe-
mat. 4 | mathe-
mat. 3 | mathe-
mat. 2 | 18 | |
| torna 2 | torna 2 | torna 2 | torna 2 | 16 | |
| természet
rajz 3 | természet
rajz 3 | — | — | 19 | |
| történet 3 | történet 3 | történet 3 | történet 3 | 18 | |
| — | — | — | — | 17 | |
| mennyi-
ségtan 3 | — | természet
tan 4 | természet
tan 4 | 18 | |
| rajz 2 | rajz 2 | rajz 2 | rajz 2 | 20 | |
| magyar 3
pótló 3 | — | — | magyar 3 | 17 | |
| német 3 | — | magyar 3
német 3 | német 3 | 17 | |
| 35*) | 35*) | 35*) | 34*) | 251 | |

5. Milyen kötelékek fűznek bennünket a hazához? 6 Balassi és követői. 7 „Ocskay László“ cz. ballada méltatása. 8. Szabad téma. (Olvasott dráma v. regény méltatása.)

VIII. osztály.

Tanár: Udvardy.

Kölcsey-Kazinczy felett mondott emlékbeszédének ismertetése. Ha Isten velünk, ki ellenünk. Irodalmunk reformkorának általános jellemzése. Kazinczy és Vörösmarty a nyelvújításban. Jósika, Eötvös és Kemény kidolgozásmódjának főbb jellemvonásai. Róma nem egy nap alatt épült. Kisfaludy Károly és a német klasszicizmus iránya szembeállítva.

IV.

Magyar stífeladványok.

V. osztály.

Tanár: Udvardy.

1. „Toldi“ rövid tartalma. 2. Magyarország függőleges tagolt, sága. 3. Párhuzam az ősz és öregség közt. 4. A történet a népek életének tükré. 5. Szorgalmas ifjukur a boldog öregség alapja. 6 A vallásosság haszna. 7. Tavasz reggel. 8. „Török Bálint“ czimü ballada fejtegetése. 9. Arany „V. László“ czimü balladájának kapcsolata a történelemmel.

VI. osztály.

Vezető: Dr. Nemes.

Jótettért jót ne várj Vörösmarty „Kis gyermek halálára“ c. elégiájának poétikai elemzése. A dal elégia és óda összehasonlítása. Bürger Lenoreja és Arany Borvitéze (párhuzam). Zrinyi jelmeze a Zrinyiász alapján. A csodás elem a Zrinyiászban. Subiectiv csodátság a drámában. Macbeth jellemzése. A tragédia és komédia hőse.

VII. osztály.

Tanár: Wünschendorfer.

1. A keresztyénség hatása Magyarország politikai és irodalmi viszonyaira. 2. Ifjúé a jövő, férfié a jelen, öregé a múlt. 3. A hegedősök és Tinódi. 4. A francia forradalom indító okai.

V.

Taneshközök évi gyarapodása.

A) A főgymnasiumi könyvtár.

- Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara jelentése. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara jelentése a gazd. keresk.
 ipari viszonyokról 1 m. 1 k. 1 drb.
 A Kisfaludy-társaság évlapjai. 1 m. 3 k. 3 drb.
 Edmondo de Amicis. Marokkó. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. Amther. Der Alpenfreund. 1 m. 1 k. 1 drb.
 A. Andersen. Deutsche Schachzeitung. 1 m. 1 k. 1 drb.
 A. Andersen. Deutsche Schachzeitung. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. Richard. Andree Das Amur-Gebiet u. s. Bedeutung 1 m. 1 k.
 1 drb.
 Richard Andree. Ethnographische. Parallelen und Verg. 1 m. 1 k.
 1 drb.
 A nemzetközi orvosi Congressus. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Gr. Anrep Elmpt. Australien. 1 m. 3 k. 3 drb.
 Anrep-Elmpt. Um die Welt. 1 m. 2 k. 2 drb.
 Anrep-Elmpt. Reise um die Welt. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Anrep-Elmt. Die Sandwich-Inseln. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Carl Ferdinand Appun. Unter den Tropen. 1 m. 2 k. 2 drb.
 A régi magyar költészet. 1 m. 2 k. 2 drb.
 Das Ausland. 1870. 1 m. 3 k. 3 drb.
 Baedeker's Süd Deutschland. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Baedeker's Nord-Deutschland. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Walter Bagehot. Der Ursprung der Nationen. 1 m. 1 k. 1 drb.

- Bajza József költeményei. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. Ballagi Aladár. Wallenstein Horvát karabélyosai. 1 m. 1 k.
 1 drb.
 Lady Barker. Ein Jahr aus dem Leben einer Hausfrau in Süd-
 Afrika. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. Heinrich Barth. Reisen und Entdeckungen in Nord-und Central
 Afrika. 1 m. 2 k. 2 drb.
 A. Bastian. Völkerst. am Brähmaputra. 1 m. 1 k. 1 drb.
 A. Bastian. Geographische und Ethnologische Bilder. 1 m. 1 k.
 1 drb.
 A. Bastian. Die deutsche Expedition an der Loango Küste. 1 m.
 2 k. 2 drb.
 A. Bastian. Inselgruppen in Oceanien. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. I. Baumgarten. Robin Jouet's abenteuerliche Fahrten und
 Erlebnisse. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. I. Baumgarten. Amerika. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. Oscar Baumann : Fernandó-Poó, 1 mű, 1 kötet, 1 drb.
 Dr. I. Baumgarten : Der Orient, 1 mű, 1 kötet, 1 darab
 L. F. Beck : Die Heutige Türkei, 1 mű, 1 kötet, 1 darab.
 E. Becker : Die Sonne und die Planeten, 1 mű, 1 kötet, 1 darab.
 Adolf Beer : Der Staatshaushalt Oesterreich- Ungarns, 1 mű, 1
 kötet, 1 darab.
 Beksics Timoleon : Legujabb politikai divat, 1 mű, 1 kötet, 1 drb.
 Bélyei uradalom, 1 mű, 1 kötet, 1 darab.
 Hermann Bender : Rom und Römisches Leben im Altertum, 1 mű
 1 kötet, 1 darab.
 Bereczik Árpád : Miniszterválság, 1 mű, 1 kötet, 1 darab.
 Berecz Antal : Földrajzi közlemények, 1 mű, 1 kötet, 1 darab.
 Rudolf Bergner : Siebenbürgen, 1 mű, 1 kötet, 1 darab.
 Emil Bessels : Die Amerikanische Nordpol expedition, 1 mű, 1
 kötet, 1 darab.
 Gaston de Bezaure : Auf dem „Blauen“ Flusse, 1 mű, 1 kötet,
 1 darab.
 Albert S. Bickmore : Bibliothek geogr. Reisen und Entdec. ält,
 und neu Zeit, 1 mű, 1 kötet, 1 darab.
 Isabella L. Bird : Unbetretene Reisepfade in Japan, 1 mű, 2 kö-
 tet, 2 drb.
 Isabella L. Bird : Der goldene Chersones, 1 mű, 1 kötet, 1 darab.
 Dr. H. Blümmer : Leben und Sitten der Griechen, 1 mű, 1 kötet,
 2 darab.

- Dr. H. Blümmer: Das Kunstgewerbe im Altertum, 1 mü, 2 kötet, 2 darab.
- L. Anne Blunt: Voyage en Arabie, 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
- Dr. I. C. Bluntschli: Deutsche Staatslehre, 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
- Dr. H. Blümner: Leben und Sitten der Griechen, 1 m, 2 k, 2 d,
- Karl Bock: In Siam, 1 mü, 1 kötet, 1 drb.
- Karl Bock: Unter den Kannibalen auf Borneo, 1 mü, 1 kötet, 1 drb.
- Bogdányi Lajos: Manuel Jenő költeményiből, 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
- Dr. Borovszky Samu: Magyarország Vármegyéi és Városai, 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
- Dr. Georg von Boguslawsky: Handbuch der Oceanographie, 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
- Friedrich Bodenstedt: Von Atlantisch. zum Stil. Ocean. 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
- Hugo Böller: Pampas und Anden Sitt. u. Kulturschild, 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
- Dr. H. F. Brachelli: Statistische Skizze der Europ. Staten, 1 mü, 1 kötet, 1 drb.
- Dr. H. F. Brachelli: Statistische Skizze, 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
- Dr. H. F. Brachelli: Statistische Skizze der Europäischen Staaten 1 m. 1 k. 1 drb.
- Mrs. Annie. Brassey. Sonneuschein und Sturm im Osten. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Brehm Alfréd. Az állatok világa VIII. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Brehm Alfréd. Az állatok világa VII. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dr. Hermann Broszien. Geschichte der Mark Brandenburg im Mittelalter. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dr. Hermann Broszien. Karl der Grosse. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dr. Alexander Brückner. Peter der Grosse. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Henry Thomas Buckles. Geschichte der Civilisation in England. 1 m. 2 k, 2 drb.
- Lothar Buckner. Der Parlamentarismus. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Max Buchner. Reise durch den stillen Ocean. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Alexander Burnes. Reisen in Indien und nach Bukhard. 1 m. 2 k. 1 drb.
- Moritz Busch. Eine Wahlfahrt nach Jerusalem. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dr. Ludvig Büchner. Kraft und Stoff. 1 m. 1 k. 1 drb.
- I. Büttikofer. Reisebilder aus Liberia. 1 m. 1 k. 1 drb.

- Antonio Cecchi. Fünf Jahre in Ostafrika. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Paul B. Du. Chaillu. Im Lande der Mitternachts Sonne. 1 m. 4 k. 4 drb.
- Josef Chavanne. Afrika im Lichte unserer Tage. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Josef Chavanne. Afrikas Ströme und Flüsse. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Josef Chavanne. Die Sahara oder von Gase zu Gase. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Josef Chavanne. Central-Afrika. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Josef Chavanne. Central-Amerika. 1 m. 1 k. 1 drb.
- George Chaworth Mütters. Unter den Patagonien. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Archibald R. Colquhoun Quer durch Chryse. 1 m. 2 k. 2 drb.
- Concha Győző. Brassai Sámuel emlékezete. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Adolph von Conring. Marocco. 1 m. 1 k. 1 drb.
- T. T. Cooper. Reise zur Auffindung eines Ueberlandweges von China nach Indien. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Heinrich Contzen. Die Nationalökonomie. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Csiky Gergely. Az Atlasz-család. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Csokonai Vitéz Mihály. Válogatott munkái. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dr. Félix Dahn. Urgeschichte der germanischen und romanischen Völker. 1 m. 4 k. 4 drb.
- Charles Darwin. Reise eines Naturforschers um die Welt 1 m. 1 k. 1 drb.
- Alphonse Daudet. Fromont junior Rislersenior. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Karl Glau's von der Decken's Reisen in Ost-Afrika. 1 m. 2 k. 2 drb.
- Dr. Carl Deisenhammer Meine Reise um die Welt. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dékány Mihály. A magyarországi ármentesítő társulatok. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Demokrios oder hinterlassene Papiere eines lachenden Philosophen 1 m. 6 k. 6 drb.
- Demosthenes vál. beszédei (ford. Incze József.) 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dr. Emil Dellefsen. Wie bildet die Pflanze Wurzel, Blatt und Blüte? 1 m. 1 k. 1 drb.
- Lorenz Diefenbach. Völkerkunde Osteuropas. 1 m. 2 k. 2 drb.
- Dr. M. I. Dietel. Der Curort Marienbad. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Lady Florence Dixie. Bei den Patagoniern. 1 m. 1 k. 1 drb.
- William Hepword. Dixon. Das heilige Land 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dobhoff. Von den Pyramiden zum Niagara. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dobner Rudolf. A földadó kataster. 1 m. 1 k. 1 drb.
- Dr. Arnold. Dodel-Port. Illustriertes Pflanzenleben 1 m. 1 k. 1 drb.

- Dr. C. Doelter. Über die Capverden nach dem Rio Grande. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. C. Doelter. Über die Capverden nach dem Rio Grande. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Hermann Doeigens. Die Nationalitäten. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Georg Ebers. Durch Gosen zum Sinai aus dem Wanderbuche und der Bibliothek. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. Friedrich Embacher. Lexikon der Reisen und Entdeckungen 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. Frac Engel. Studien unter den Tropen Amerika's. 1 m. 1 k. 1 drb.
 L. V. Engelhardt. Ferdinand v. Wrangel. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Enquete-Tárgyalások gazdasági bajaink kipuhatolására. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Erckert. Der Kaukasus. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Sir Thomas Erskine May. Das Englische Parlament und sein Verfahren. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Ethiopien. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Rudolf Falb. Wetterbriefe. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. F. Falkenstein. Afrikas Westküste. 1 m. 1 k. 1 drb.
 G. A. Farini. Durch die Kalahari-Wüste. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. Robert W. Felkin und Dr. Gustav Hartlaub. Emin-Pascha 1 m. 2 k. 2 drb.
 Ferenczy Zoltán. Deák élete 1 m. 3 k. 3 d.
 Dr. O. Finsch. Reise nach West Sibirien im Jahre 1876. I. m. 2 k. 2 d.
 Henry O. Forbes. Im Malayischen Archipel. 1 m. 2 k. 2 d.
 Die Franklin-Expedition und ihr Ausgang 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. med. M. Franz Natur und Kulturleben der Bulus 1 m. 1 k. 1 d.
 Adolf Freiherrn v. Nordenskiöld Die Umseglung Asiens und Europas auf der Vega 1 m. 2 k. 2 d.
 Dr. J. Fricks. Physikalische Technik 1 m. 1 k. 1 d.
 Friedjung Henrik. Marc a német hegemoniáért 1 m. 1 k. 1 d.
 Friedrich. Die Russen in Centralasien 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Gustav Fritsch. Südafrika 1 m. 1 k. 1 d.
 „ „ Die Eingeborenen Süd-Afrika's 1 m. 2 k. 2 d.
 Galgóczy Károly. Az orsz. magy. gazdasági egy. Enlékkönyve 1 m. 1 k. 1 d.
 Johann Galetti, Allgemeine Weltkunde 1 m. 1 k. 1 d.
 Galetti J. G. A. Egyéni Világrajza. 1 m. 1 k. d.

- Dr. Konrád Ganzenmüller. Tibet 1 m. 1 k. 1 d.
 Garay János Balladái és Életképei 1 m. 1 k. 1 d.
 „ „ válogatott költeményei 1 m. 1 k. 1 d.
 H. Gebaner. Sechste deutscher Geographentag 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Ludvig Geiger. Renaissance und Humanismus 1 m. 1 k. 1 d.
 General Albert Gasteiger. Von Teheran nach Beludschistan 1 m. 1 k. 1 d.
 E. Gerland. Licht und Wärme 1 m. 1 k. 1 d.
 Rosa v. Gerold. Eine Herbstfahrt nach Spanien 1 m. 1 k. 1 d.
 Geographisches Jahrbuch 1 m. 3 k. 3 d.
 Gesellschaft für Erkunde zu Berlin 1 m. 1 k. 1 d.
 William H. Gilder. In Eis und Schnee 1 m. 1 k. 1 d.
 Herbert A. Giles. Chinesische Skizzen 1 m. 1 k. 1 d.
 Ferdinand Gleich. Charakterbilder aus neueren Geschichte der Tonkunst 1 m. 1 k. 1 d.
 Rudolf Gneist. Der Rechtsstaat 1 m. 1 k. 1 d.
 Vitus Gräber. Die äusseren mechanischen Werkzeuge der Wirbeltiere 1 m. 1 k. 1 d.
 Graindorge F. Tamás Párisi Jegyzetek 1 m. 1 k. 1 d.
 Louis Grangier. Histoire de la Litterature Francaise 1 m. 1 k. 1 d.
 Adolf W. Greely. Drei Jahre im hohen Norden 1 m. 1 k. 1 d.
 Ferdinand Gregorovins. Lucretia Borgia 1 m. 1 k. 1 d.
 Greguss Ágost. Shakspeare pályája 1 m. 1 k. 1 d.
 Ed. Grien Bunte. Skizzen aus dem Vereinigten Staaten von Amerika 1 m. 1 k. 1 d.
 A Griesbach, Vegetation der Erde 1 m. 2 k. 2 d.
 Gróf Gabinean J. A. A Turkomán-Háboru 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. A. W. Grube. Alpenwanderungen 1 m. 1 k. 1 d.
 Goethe Sämtliche Werke 1 m. 10 k. 10 d.
 Spiridion Gopcevic. Oberalbanien und seine Liga 1 m. 1 k. 1 d.
 R. Gottschall. Gedankenharmonie aus Goethe und Schiller 1 m. 1 k. 1 d.
 Rudolf v. Gottschall. Unsere Zeit 1 m. 8 k. 8 d.
 Dr. Ludvig Gumpowicz. Das Recht der Nationalitäten und Sprachen in Oesterreich-Ungarn 1 m. 1 k. 1 d.
 Ottó Gumprecht. Richard Wagner 1 m. 1 k. 1 d.
 Paul Güzfeldt. Reise in den Andes 1 m. 1 k. 1 d.
 „ „ In den Hochalpen 1 m. 1 k. 1 d.

- Ernst Haeckel. Indische Reisebriefe 1 m. 1 k. 1 d.
 Guido Hammer. Jagdbilder und Geschichten 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Adolf Hansen. Die Ernährung der Pflanzen 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Eduard Hanslick. Vom Musikalisch-Schönen 1 m. 1 k. 1 d.
 Haraszi Gyula. Duse Eleonora 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. R. Hartmann. Abissinien 1 m. 1 k. 1 d.
 „ „ Die Nilländer 1 m. 1 k. 1 d.
 Robert Hartmann. Die Völker Afrikas 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Georg Hartwig. Die Tropenwelt 1 m. 1 k. 1 d.
 Carl Heinerdorff Buchholz. Reisen in West-Afrika 1 m. 1 k. 1 d.
 Heinrich Heine. Buch der Lieder 1 m. 1 k. 1 d.
 „ „ Romanzero 1 m. 1 k. 1 d.
 „ „ Neue Gedichte, 1 m. 1 k. 1 d.
 „ „ Vermischte Schriften 1 m. 3 k. 3 d.
 Heine's Werke, 1 m. 2 k. 2 d.
 Heine: Japan II. Band, 1 m. 2 k. 1 d.
 Heinrich Gusztáv dr. Egyetemes irodalomtörténet 1 m. 2 k. 1 d.
 Alexander F. Heksch: Die Donau von ihrem Ursprung bis an die
 Mündung. 1 m. 1 k. 1 d.
 F. von Hellwald. Die Erde und ihre Völker 1 m. 2 k. 2 d.
 „ „ „ Im ewigen Eis 1 m. 1 k. 1 d.
 „ „ „ Frankreich 1 m. 1 k. 1 d.
 Rudolf Henke. Rumänien 1 m. 1 k. 1 d.
 Henry Havard. Eine malerische Reise nach den toten Städten der
 Zuyder See 1 m. 1 k. 1 d.
 N. Th. v. Henglin. Reise in das Gebiet des Weissen Nil 1 m. 1
 k. 1 d.
 W. Hepworth Dixon. Neu-Amerika 1 m. 1 k. 1 d.
 Rochet d' Héricourt. Reise in das Königreich Schoa 1 m. 1 k. 1 k.
 Herman Ottó. Magyarország pók faunája 1 m. 1 k. 1 d.
 Hershaim Franz. Südsee-Erinnerungen (1875—80) 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. G. F. Hertzberg. Geschichte des Römischen Kaiserreiches 1
 m. 2 k. 2 d.
 Dr. G. F. Hertzberg. Geschichte von Hellas und Rom 1 m. 2 k.
 2 d.
 Dr. G. F. Hertzberg. Geschichte der Byzantiner und des Osmä-
 nischen Reiches 1 m. 1 k. 1 d.
 Ernst von Hesse-Wartegg. Mississippi Fahrten 1 m. 1 k. 1 d.
 „ „ „ „ Nord-Amerika 1 m. 4 k. 1 d.
 „ „ „ „ Mexico, Land und Leute 1 m. 1 k. 1 d.

- Ernst von Hesse-Wartegg. Tunis 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Alfréd Hettner. Reisen in den columbinianischen Anden 1 m.
 1 k. 1 d.
 Edmund Heyking. Reisebilder aus dem Europäischen Russland und
 dem Kaukasus 1 m. 1 k. 1 d.
 Heyse Pál. A grófi kastélyban 1 m. 1 k. 1 d.
 M. Th. von Heuglin. Reise nach Abessinien 1 m. 1 k. 1 d.
 M. Th. von Heuglin. Reise in Nordost-Afrika 1 m. 2 k. 2 d.
 Criminaldirector Dr. I. E. Hitzig. Der neue Pitaval 1 m. 22 k.
 22 d.
 Th. G. Hippel. Lebensläufe 1 m. 3 k. 3 d.
 I. Hirschberg M. D. Von New-York nach San-Francisco 1 m. 1
 k. 1 d.
 Ferdinand v. Hochstetters. Gesammelte Reise-Berichte 1 m. 1 k.
 1 drb.
 Sr. Hochw. Pater Timotheus. Zwei Jahre in Abyssinien 1 m. 1
 k. 1 d.
 William Hogarth's. Zeichnungen (G. c. Lichtenberg) 1 m. 1 k. 1 d.
 Hollós József. A technika vívmányai az utolsó száz évben, (A
 műveltség könyvtára I.) 1 m. 1 k. 1 d.
 Ludwid Holtz. Um und durch Spanien 1 m. 1 k. 1 d.
 Franz von Holtzendorf. Deutsche Zeit- und Streit-Fragen IX-XII.
 1 m. 4 k. 4 d.
 E. F. von Homeyr. Die Wanderungen der Vögel 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Fritz Hommel. Gedichte Babyloniens und Assyriens 1 m. 1 k.
 1 drb.
 I. I. Honegger. Literatur und Cultur 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Ernst Ottó Hopp. Bundesstaat und Bundeskrieg in Nord-Ame-
 rika 1 m. 1 k. 1 d.
 Ernst Ottó Hopp. Geschichte der Vereinigten Staaten von Nord-
 amerika 1 m. 3 k. 3 d.
 Hormayr's. Taschenbuch 1 m. 1 k. 1 d.
 Victor I. Horovitz. Marokko 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Alois Höfler. Physik 1 m. 1 k. 1 d.
 L. Ritter von Höhnel. Zum Rudolf-See und Stefanie-See 1 m. 1
 Huc und Gabet. Wanderungen durch das Chinesische Reich 1 m.
 1 k. 1 d.
 A. Hummel. Handbuch der Erdkunde 1 m. 1 k. 1 d.
 A. Hummel. Handbuch der Erdkunde 1 m. 2 k. 2 d.
 Dr. Hunfalvy I. Magyarország földrajza 1 m. 1 k. 1 d.

- Paul Hunfalvy. Die Ungern oder Magyaren 1 m. 1 k. 1 d.
A von Hübner. Durch das Britische Reich 1 m. 2 k. 2 d.
Iffland. Theatralische Werke 1 m. 4 k. 4 d.
Illustrierter Führer durch Triest 1 m. 1 k. 1 d.
Richard Irving Dodge. Die heutigen Indianer des fernen Westens
1 m. 1 k. 1 d.
Dr. I. L. Jaworsky. Reise in Afganistan und Bochara 1 m. 1 k.
1 drb.
Dr. I. L. Jaworsky. Reise in Afganistan und Bochara 1 m. 1 k.
1 drb.
Leopold von Jedina. Um Afrika 1 m. 1 k. 1 d.
Jelentés a talajjavításokról 1 m. 1 k. 1 d.
Jerney Lovett Cameron. Quer durch Afrika 1 m. 2 k. 2 d.
H. H. Johnston. Der Kongo 1 m. 1 k. 1 d.
Emil I. Jónás. Ein wahres freies Volk 1 m. 1 k. 1 d.
Báró Kemény Zsigmond. A rájongók 1 m. 2 k. 2 d.
Dr. Konrád Keller. Reisebilder aus Ostafrika und Magascar 1 m.
1 k. 1 d.
Heinrich W. Klutschak. Als Eskimo unter den Eskimos 1 m. 1 k.
1 drb.
Dr. Hermann I. Klein. Witterungskunde 1 m. 1 k. 1 d.
Keresztesi József. Magyarország polgári és egyházi közéletéből a
XVIII. század végén 1 m. 1 k. 1 d.
Keller Gottfried. Falusi Romeo és Julia 1 m. 1 k. 1 d.
Kecskeméthy Aurél. Éjszak-Amerika 1 m. 1 k. 1 d.
Leopold Katscher. Bilder aus dem Chinesischen Leben 1 m. 1 k.
1 drb.
Karl Emil Franzos. Von Don zur Donau 1 m. 2 k. 2 d.
August Kappler. Surinam 1 m. 1 k. 1 d.
A Kappler Holländisch-Guiana 1 m. 1 k. 1 d.
Kanitz. Donau-Bulgarien und der Balkan 1 m. 2 k. 2 d.
Dr. Ferdinand Justi. Geschichte des alten Persiens 1 m. 1 k. 1 d.
Dr. Wilh. Junkers. Reisen in Africa 1 m. 1 k. 1 d.
Julius Lippert. Die Kulturgeschichte 1 m. 3 k. 3 d.
Dr. Wilhelm Lübke Baustile 1 m, 1 k, 1 d,
W. Lübke, Grundriss der Kunstgeschichte 1 m, 1 k, 1 d,
A. E. Lux, Von Loanda nach Kimbundu 1 m, 1 k, 1 d,
Dr. W. Lübke, Geschichte der Architektur. 1 m, 1 k, 1 d,
Sir John Lubbock Bart. Ameisen Bienen und Wespen 1 m,
1 k, 1 drb,

- Sir John Lubbock. Die vorgeschichtliche Zeit 1 m. 2 k. 2 d.
Franz von Löher. Cypern 1 m. 1 k. 1 d.
Franz von Löher. Beiträge zur Geschichte und Völkerkunde 1 m.
2 k. 2 d.
Die Loango Expedition (1873—1876) 1 m. 3 k. 3 d.
David Livingstone. Letzte Reise 1 m. 1 k. 1 d.
Giakomo Leopardi. Összes lyrai versei. Alfréd de Musset. Válo-
gatott költeményei 2 m. 1 k. 1 d.
Dr. Oskar Lenz. Aus allen Welttheilen 1 m. 1 k. 1 d.
Dr. O. Lenz. Aus allen Welttheilen 1 m. 1 k. 1 d.
Dr. Oscar Lenz. Timbuktu 1 m. 2 k. 2 d.
Heinrich Lemcke. Canada das Land und seiné Leute 1 m. 1 k.
1 drb.
Gnstav Leipold. Physische Erdkunde 1 m. 2 k. 1 d.
Josef Lehmert. Um die Erde 1 m. 2 k. 2 d.
Paul Lehmann. Die Erde und der Mond 1 m. 1 k. 1 d.
Dr. S. Lehmann. Geschichte des alten Indiens 1 m. 1 k. 1 d.
Lechat Henrik. A görög szobrászat 1 m. 1 k. 1 d.
Henry Lawcett. Freihandel und Zollschutz 1 m. 1 k. 1 d.
Henry Lansdell. Durch Siberien 1 m. 1 k. 1 d.
H. v. Lankenau und L. v. d. Oelnitz. Das heutige Russland 1 m.
H. v. Lankenau. Das heutige Ausland 1 m. 1 k. 1 d.
Ph. H. Külb. Fernánd Mendez Pintos abenteuerliche Reise,
durch China, die Tartarei, Siam, Pegu und andere Länder
des östlichen Asiens 1 m. 1 k. 1 d.
Dr. Otto Kuntre. Um die Erde 1 m. 1 k. 1 d.
Dr. Bernhard Kugler. Geschichte der Kreuzzügen 1 m. 1 k. 1 d.
Dr. Otto Krümmel. Der Ozean 1 m. 1 k. 1 d.
Carl Graf Krockow von Wickerode. Reisen und Jagden in Nord-
Ost-Afrika 1 m. 2 k. 2 d.
Gustav Kreitner. Im fernen Osten 1 m. 1 k. 1 d.
Karl Koch. Der Kaukasus 1 m. 1 k. 1 d.
I. G. Kohl. Maggellan's Strasse 1 m. 1 k. 1 d.
Albin Kohn. Sibirien und das Amurgebiet 1 m. 1 k. 1 d.
G. Fr. Kolb. Handbuch der vergleichenden Statistik 1 m. 1 k.
1 drb.
Kolberg Joseph. Nach Ecuador 1 m. 1 k. 1 d.
Illustrirtes Konversations. Lexicon der Gegerwart 1 m. 2 k. 2 d.
C. von Koseritz. Bilder aus Brasilien 1 m. 1 k. 1 d.
Ernst Kossak. Reise um die Erde 1 m. 1 k. 1 d.

- Dr. Franz Kottenkamp. Swift's humoristische Werke 1 m. 1 k. 1 d.
 Kozma Andor. Arany László munkái 1 m. 1 k. 1 d.
 Kozma Ferencz. A székelyföld közg. és köz. állapota 1 m. 1 k. 1 drb.
 Közoktatásügyi jelentés 1878—80 1 m. 1 k. 1 d.
 Közoktatásügyi jelentés 1880—82 1 m. 1 k. 1 d.
 Krauss. Von der Ostsee bis zum Nordcap 1 m. 1 k. 1 d.
 Gustav Kreitner. Im fernen Osten 1 m. 1 k. 1 d.
 Madách Imre munkái 1 m. 1 k. 1 d.
 Magyar László. Délafrikai utazásai 1 m. 1 k. 1 d.
 Magyar Statisztikai évkönyv 1 m. 1 k. 1 d.
 Magyar Statisztikai közlemények, 1900. évi népszámlálás 1 m. 1 k. 1 d.
 Magyar Statisztikai közlemények, 1903. külkereskedelmi forgalom 1 m. 1 k. 1 d.
 Heinrich Freiherrn von Maltzan. Reise nach Südarabien 1 m. 1 k. 1 drb.
 Heinrich Freiherrn von Maltzan. Adolf von Wrede's Reise in Hadhramont 1 m. 1 k. 1 d.
 Ferdinand M. Malvin. Bilder-Magazin für allgemeine Weltkunde 1 m. 2 k. 2 d.
 Joagnim Manoel de Macedo. Geographise Beschreibung Brasiliens 1 m. 1 k. 1 d.
 La Mara Musikalische Studienköpfe 1 m. 1 k. 1 d.
 Nicolaus von Markovits. Die Arlbergbahn 1 m. 1 k. 1 d.
 Márkus István. Törökország képek 1 m. 1 k. 1 d.
 C. Marlitt. Das Haidepriuzesschen 1 m. 1 k. 1 d.
 Ernst Marno. Reise in der Egyptischen Aequatorial-Provinz und in Kordofan in den Jahren 1874—1876. 1 m. 1 k. 1 d.
 Carl Masson. Reisen in Beludschistan 1 m. 3 k. 3 d.
 Hermann Melville. Vier Monate auf den Marguesas-Inseln 1 m. 1 k. 1 drb.
 Paul Mendelssohn Bartholdy. Briefe von Feliz Mendelssohn Bartholdy 1 m. 1 k. 1 d.
 Memphistopheles im Hof-Frack und in der Blouse 1 m. 1 k. 1 d.
 Die Fortschritte der Meteorologie 1 m. 1 k. 1 d.
 Ernst Mevert. Reisen in Paraguay 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Eduard Meyer. Geschichte des alten Aegyptens 1 m. 1 k. 1 d.
 Meyer. Universum 1 m. 4 k. 4 d.
 Dr. Hans Meyer. Eine Weltreise 1 m. 1 k. 1 d.

- Mihók Sándor. Magyar Compass 1884. 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Wilhelm Mohr. Achtzehn Monate in Spanien 1 m. 1 k. 1 d.
 Heinrich Moser. Durch Central-Asien 1 m. 1 k. 1 d.
 H. Graf Moltke. Wanderbuch 1 m. 1 k. 1 d.
 Arthur Morelet. Reisen in Central-Amerika 1 m. 1 k. 1 d.
 Philipp von Möckeru. Ostindien 1 m. 2 k. 2 d.
 G. E. Mundy. Wanderungen in Australien und Vandiemensland 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. A. Müller. Der Islam 1 m. 2 k. 2 d.
 Ferdinand Müller. Tungusen und Jakuten 1 m. 1 k. 1 d.
 Friedrich Müller. Allgemeine Ethnographie 1 m. 1 k. 1 d.
 I. Nacher. Land und Leute in Provinz Bahia 1 m. 1 k. 1 d.
 Carlos Navarro. Zwei Jahre am Rio de la Plata 1 m. 1 k. 1 d.
 Négyessy László. Gróf Gvadányi József és Fazekas Mihály 1 m. Nemzet gazdasági szemle 1877. 1 m. 2 k. d.
 Neumann Soma. A világtörténet tankönyve 1 m. 1 k. 1 d.
 Neumann Soma. A világtörténet tankönyve 1 m. 1 k. 1 d.
 Nicolaus I. zu Alexander III. Russische Wandlungen 1 m. 1 k. 1 drb.
 Max Nordan. Aus dem wahren Milliardenlande 1 m. 2 k. 2 d.
 A. E. von Nordenskiöld. Grönland 1 m. 1 k. 1 d.
 Adolf Erik Freiherrn von Nordenskiöld. Die Wissenschaftlichen Ergebnisse 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. A. Müller. Der Islam im Morgen-und Abendland 1 m. 1 k. 1 drb.
 Die Nordpolarreisen Adolf Erik Nordenskiölds. 1858. bis 1879. 1 m. 1 k. 1 d.
 Gräfin Pauline Nostitz. Helfers Reisen in Nordehasien und Indien 1 m. 1 k. 1 d.
 Nouvelles Soirées Chrétiennes 1 m. 1 k. 1 d.
 Richard Aberländer. Westafrika von Senegal bis Benguela 1 m. 1 k. 1 d.
 H. Obersteiner. Nach Spanien und Portugal 1 m. 1 k. 1 d.
 Carl Ochsenius. Chile 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Wilhelm Oncken. Das Zeitalter des Friedrichs des Grossen 1 m. 2 k. 2 d.
 Dr. W. Oucken. Das Zeitalter des Kaisers Wilhelm II. 1 m. 1 k. 1 d.
 Ernst Oppert. Ein verschossenes Land 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Országh Sándor. Budapest középítkezései 1868—82. 1 m. 1 k. 1 d.

- Félix L. Oswald. Streifzüge in den Urwäldern von Mexico und Central-Amerika 1 m. 1 k. 1 d.
 Hubert Oswald Fry. John Campbell 1 m. 1 k. 1 d.
 John Paget. Ungarn und Siebenbürgen 1 m. 1 k. 1 d.
 Pálffy Albert. Esztiike kisasszony professzora 1 m. 1 k. 1 d.
 William Gifford Palgraves. Reise in Arabien 1 m. 2 k. 2 d.
 Julius Payer. Österr. Ungarische Nordpol-Expedition 1 m. 1 k. 1 d.
 Rudolf Slatin Pascha. Feuer und Schwert im Sudan 1 m. 1 k. 1 drb.
 L. Pas-arge. Drei Sommer in Norwegen 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Paul Pogge. Entdeckungsgeschichte Africas 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Philipp Panktschke. Die Geographische Erforschung des Afrikanischen Continents von den ältesten Zeiten bis auf unsere Tage 1 m. 1 k. 1 d.
 Aus Persien (Aufzeichnungen eines Oesterreichers) 1 m. 1 k. 1 d.
 Oscar Peschel. Neue Probleme der Vergleichenden Erdkunde 1 m. 1 k. 1 d.
 Oscar Peschel. Völkerkunde 1 m. 1 k. 1 d.
 Oscar Peschel. Völkerkunde (Vierte Auflage) 1 m. 1 k. 1 d.
 Oscar Peschel. Geschichte der Erdkunde 1 m. 1 k. 2 d.
 Oscar Peschel. Neue Probleme der Vergleichenden Erdkunde 1 m. 1 k. 1 d.
 O. Peschels. Physische Erdkunde 1 m. 2 k. 2 d.
 Oscar Peschel. Geschichte des Zeitalters der Entdeckungen 1 m. 1 k. 1 d.
 Oscar Peschel. Abhandlungen zur Erd-und Völkerkunde 1 m. 3 k. 3 drb.
 Eduard Pfeiffer. Europäische Statsausgaben 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Martin Philippon. Das Zeitalter Ludvigs des XIV. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. Martin Philippon. Westeuropa 1 m. 1 k. 1 d.
 A. Pinner. Die Gesetze der Naturerscheinungen 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Richard Pietschmann. Geschichte der Phönizier 1 m. 1 k. 1 d.
 Ludwig Pietsch. Marokko 1 m. 1 k. 1 d.
 Adolf Freiherrn von Pereira. Im Reiche des Aeolus 1 m. 1 k. 1 drb.
 Dr. C. F. W. Peters. Die Fixsterne 1 m. 1 k. 1 d.
 Petrik Géza. Magyar könyvészet 1 m. 1 k. 1 d.
 Alexander Petzholdt. Umschau im Russischen Turkestan 1 m. 1 k. 1 drb.

- I. S. Poljakov. Reise nach der Insel Sachalin 1 m. 1 k. 1 d.
 Wilfred Powel. Neu-Britannien 1 m. 1 k. 1 d.
 Prochaska. Monatsbände 1 m. 9 k. 9 d.
 Dr. Max von Pröskowetz. Von Newastrand nach Samarkand 1 m. 1 k. 1 d.
 N. von Prschevalski. Reisen in Tibet und am oberen Lauf des Gelben Flusses 1 m. 1 k. 1 d.
 R. v. Prschewalski. Reisen in der Mongolei. 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Hans Prutz. Staatengeschichte des Abendlandes in Mittelalter 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Hans Prutz. Staatengeschichte des Abendlandes im Mittelalter 1 m. 2 k. 2 d.
 A. De Quatrefage. Das Menschengeschlecht 1 m. 1 k. 1 d.
 A. De Quatrefage. Das Menschengeschlecht (1878) 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Gustav Radde. Reisen an der Persisch-Russischen Grenze 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Friedrich Ratzel. Anthro-Geo-graphie 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Friedrich Ratzel. Aus Mexico 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Ratzel Friedrich. Cultur-geographie der Vereinigten Staaten von Nord Amerika 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Friedrich Ratzel. Die Vereinigten Staaten von Nord-Amerika 1 m. 1 k. 1 d.
 Rákosi Viktor. A falu meg a város 1 m. 1 k. 1 d.
 Rákosi Viktor. Emmy és egyéb elbeszélések 1 m. 1 k. 1 d.
 Rákosi Viktor. Korhadt fakeresztek 1 m. 1 k. 1 d.
 Rákosi Viktor. Humoros elbeszélései 1 m. 1 k. 1 d.
 Ráth György. Az iparművészet könyve 1 m. 1 k. 1 d.
 Rátz László. Matematikai gyakorlókönyv (Geometria) 1 m. 1 k. 1 drb.
 I. I. Rein. Japán 1 mű 1 kötet 1 darab.
 Wilhelm Reinländer. Vorträge über die Taktik 1 mű 1 kötet 1 darab.
 Alfred von Reumont. Lorenzo de' Medici il Magnifico 1 mű 2 kötet 2 darab.
 Reviczky Gyula. Összes költeményei 1 mű 1 kötet 1 darab.
 Carl Ritter. Geschichte der Erdkunde und der Entdeckungen 1 mű 1 kötet 1 darab.
 Ritter's geographisch-statistisches Lexikon 1 mű 1 kötet 1 darab.
 Gerhard Rohlfs. Kufra 1 mű 1 kötet 1 darab.
 Gerhard Rohlfs. Meine Mission nach Abessinien 1 m. 1 k. 1 drb.

- Gerhard Rohlf. Quer durch Africa 1 mü 2 kötet 2 darab.
 Heinrich von Rosenberg. Der Malagische Archipel 1 mü 1 kötet 1 darab.
 Kronprinzen Rudolf von Österreich. Eine Orientreise 1 mü 1 kötet 1 darab.
 Die Orientreise des Kronprinzen Rudolf 1 mü 1 kötet 1 darab.
 Dr. Sophus Ruge. Geschichte des Zeitalters der Entdeckungen 1 mü 1 kötet 1 darab.
 Eduard Rüffer. Land und Leute von Bosnien und der Hercegovina 1 mü 1 kötet 1 darab.
 Sachau E. dr. Reise in Syrien und Mesopotannien 1 m. 1 k. 1 d.
 Sachs C. Aus den Llanos 1 m. 1 k. 1 d.
 Sammlung gemeiner Wissenschaftlicher Vorträge 1 m. 1 k. 1 d.
 Sandeau Gy. La Seiglière kisasszony 1 m. 1 k. 1 d.
 Sarvey O. dr. Das öff. Recht und die Verwaltungstpl. 1 m. 1 k. 1 drb.
 Scherzer K. dr. Reise der Vesfr. Fregatte Novara u. d. Erde 1 m. 1 k. 1 d.
 Scherzer K. dr. Weltindustrien 1 m. 1 k. 1 d.
 Schimann G. dr. Ruszland 1 m. 2 k. 2 d.
 Schillers Sämtliche Werke 1 m. 12 k. 6 d.
 Schmeidler C. dr. Das russ. Reich unter Kais. Alex. II. 1 m. 1 k. 1 d.
 Schlagintweit H. Reisen in Indien und Hochasien 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " " " " " 1 m. 3 k. 3 d.
 Schleiden M. J. Das Meer 1 m. 1 k. 1 d.
 Schlieff E. dr. Die Verfass. der Nordam. Union 1 m. 1 k. 1 d.
 Schlieman H. dr. Trója 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Hios Stadt und Land der Trojaner 1 m. 1 k. 1 drb.
 Schneller J. Paedagógiai dolgozatok 1 m. 1 k. 1 d.
 Schober K. dr. Die Deutschen 1 m. 1 k. 1 d.
 Schoppner A. dr. Kleine Literaturkunde 1 m. 1 k. 1 d.
 Schorn O. dr. Die Textilkunst 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Die Kunsterzeugnisse aus Thon und Glas 1 m. 1 k. 1 d.
 Schönberg G. dr. Handb. der polit. Ökonomie 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " " " " " 1 m. 1 k. 1 d.
 Schultz A. Kunst und Kunstgeschichte 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " " " " " 1 m. 1 k. 1 d.

- Schütt O. H. Reisen im Südwestl. Beckendes Congo 1 m. 1 k. 1 drb.
 Schwarz B. dr. Algerien 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Kamerun 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Montenegro 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Frühlingsfahrten 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Th. Fels und Firn 1 m. 1 k. 1 d.
 Schweiger A. Zwischen Pontus und Adria 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Armenien 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Der Orient 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Von Ocean zu Ocean 1 m. 1 k. 1 d.
 Schweinfurth G. dr. Im Herzen von Afrika 1 m. 2 k. 2 d.
 Schwicker J. dr. Die Deutschen in Ungarn 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Die Zigenner in Ungarn 1 m. 1 k. 1 d.
 Seelhorst G. Australien in seinem Wellanstlugsjh. 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Australien und Sumatra 1 m. 1 k. 1 d.
 Shaw R. Reisen nach der hohen Tatarei 1 m. 1 k. 1 d.
 Sibree J. Madagascar 1 m. 1 k. 1 d.
 Sellin A. Das kaisrr. Brasilien 1 m. 1 k. 1 d.
 Serpa Pintós Wanderung quer durch Afrika 1 m. 1 k. 1 d.
 Shaw R. Reisen nach der hohen Tatarei 1 m. 1 k. 1 d.
 Sievers W. dr. Venezuela 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " Reise in der Sierra Nevada 1 m. 1 k. 1 d.
 Slavici J. Die Rumanen in Ungarn 1 m. 1 k. 1 d.
 Smith E. A társzerek 1 m. 1 k. 1 d.
 Smollet T. Humphry Clinker's Reisen 1 m. 1 k. 1 d.
 Soyanc H. Aus West-Afrika 1 m. 1 k. 1 d.
 Spemann W. Kunstlexikon 1 m. 1 k. 1 d.
 Spiesz G. Die Preussische Exped. nach Ostasien 1 m. 1 k. 1 d.
 Spry W. J. Die Exped. des Challenger 1 m. 1 k. 1 d.
 Spuier G. Peru 1 m. 1 k. 1 d.
 Stanley H. Durch den dunk. Welttheil 1 m. 2 k. 2 d.
 Starc J. Die Völker Oesterreich-Ungarns 1 m. 1 k. 1 d.
 Stein G. Die Entdeckungsreisen in alt. u. neu. Zeit 1 m. 1 k. 1 d.
 Stern A. dr. Gesch. der Revol. in England 1 m. 1 k. 1 d.
 Sness E. Antlitz der Erde 1 m. 3 k. 3 d.
 Josef Suman. Die Slovenen 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Franz Swida. Das königreich Dalmatien 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " " " " " 1 m. 1 k. 1 d.
 S. Szabó József. Debreceni lelkészár 1 m. 2 k. 2 d.

- Szalay László: Magyarország története 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " 1 m. 1 k. 1 d.
 Gr. Szécsen Antal: Tanulmányok 1 m. 1 k. 1 d.
 Szentkatolnai Bakk Endre: Az 1848—49-iki szabadságharcz alatti
 események Vizaknán 1 m. 1 k. 1 d.
 Szilágyi István: Mármaros vármegye egyetemes leírása 1 m. 1 k.
 1 drb.
 Dr. Jozef Szujski: Die Polen und die Ruthenen in Galicien 1 m.
 1 k. 1 d.
 Henry Tansdell: Russisch—Central—Asien 1 m. 3 k. 3 d.
 Dr. Ottó Taschenberg: Bilder aus dem Tierleben 1 m. 1 k. 1 d.
 P. de Thihatchef: Klein—Asien 1 m. 1 k. 1 d.
 Thallóczy Lajos: Utazás a Levantében 1 m. 1 k. 1 d.
 Theuriet A.: A Rózsakirály 1 m. 1 k. 1 d.
 Thielmann Max: Vier Wege durch Amerika 1 m. 1 k. 1 d.
 Joseph Thomson: Expedition nach den Seen von Central—Afrika
 1 m. 2 k. 1 d.
 Joseph Thomson: Durch Massai—Land 1 m. 1 k. 1 d.
 A. W. von Thümmel's: Sämmtliche Werke 1 m. 8 k. 4 d.
 Viktor Tissot: La Hongrie 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Hugo Toeppen: Aus allen Welttheilen 1 m. 2 k. 2 d.
 Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalom története 1 m. 1 k.
 1 drb.
 Tompa Mihály: (Lévay József) 1 m. 3 k. 1 d.
 Tormay Béla: A magyar gazda kincsesháza 1 m. 1 k. 1 d.
 Franz v. Töher: Russlands Werden und Wollen 1 m. 1 k. 1 d.
 Paul Trentler: Fünfzehn Jahre in Süd-Amerika 1 m. 2 k. 2 d.
 Ujfalvy—Bourdon Mária: Ujfalvy: Aus dem Westlichen Himalaia
 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Friedrich Umlauf: Deutsche Rundschau für Geographie und
 Statistik 1 m. 10 k. 10 d.
 Dr. Friedrich Umlauf: Deutsche Rundschau für Geographie und
 Statistik 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " 1 m. 2 k. 2 d.
 Dr. Friedrich Umlauf: Deutsche Rundschau 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " 1 m. 1 k. 1 d.
 Universum und Buch der Kunst 1 m. 2 k. 2 d.
 Vadnay Károly: A kis tündér 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. W. Valentiner: Die Kometen und Meteore 1 m. 1 k. 1 d.

- Vámbéry Ármin: Vázlatok Közép-Ázsiából 1 m. 1 k. 1 d.
 Hermann Vámbéry: Reise in Mittelasien 1 m. 1 k. 1 d.
 Vasutaink csoportosítása és a vasuti tarifák 1 m. 1 k. 1 d.
 Veress Sándor: A magyar emigráció a keleten 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " " 1 m. 1 k. 1 d.
 Rud. Virchow und Fr. v. Holtzendorff: Sammlung gemeinverständ
 licher wissenschaftlicher Vorträge 1 m. 3 k. 3 d.
 A Vizjogi Törvényjavaslat jegyzőkönyvei 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Hermann W. Vogel: Vom indischen Ocean bis zum Gold-
 lande 1 m. 1 k. 1 d.
 Carl Vogt: Mammíferes 1 m. 1 k. 1 d.
 Vörösmarthy (Gyulai Pál) 1 m. 1 k. 1 d.
 Richard Wagner: Loheugrin 1 m. 1 k. 1 d.
 Friedrich Meier von Wardeck. Russland 1 m. 2 k. 2 d.
 Anton Was-muth: Die Elektrizität 1 m. 1 k. 1 d.
 Ernst von Weler: Vier Jahre in Afrika 1 m. 2 k. 2 d.
 J. K. Wellsted: Reisen nach der Stadt der Khalifeu 1 m. 1 k.
 1 drb.
 Der Weltverkehr und seine Mittel: Rundschau über Schifffahrt
 und Welthandel 1 m. 1 k. 1 d.
 Wenzel Gusztáv: Magyarország bányászatának kritikai története
 W. W. Wereschagin: Reiseskizzen und Erinnerungen 1 m. 1 k. 1 d.
 Herrn und Frau Wereschagin: Reiseskizzen aus Indien 1 m. 1 k.
 1 drb.
 Reinhold Werner: Berümte Seeleute 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " 1 m. 2 k. 2 d.
 W. Werner: Das Kaiserreich Ostindien 1 m. 1 k. 1 d.
 Karl Weyprecht: Die Metamorphosen des Polareises 1 m. 1 k.
 1 drb.
 Samuel White Baker: Der Albert Nyanza 1 m. 1 k. 1 d.
 " " " " Cypern im Jahre 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Mórítz Willkomm: Die pyrenäische Halbinsel 1 m. 1 k.
 1 drb.
 E. Winkelmann: Geschichte der Angelsachsen 1 m. 1 k. 1 d.
 Max Wirth. Das Geld 1 m. 1 k. 1 d.
 Hermann Wissmann: Ouer durch Afrika 1 m. 1 k. 1 d.
 A. Woldt. Jakobsen Nordwestküste Amerikas 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Adám Wolf: Oesterreich unter Mária Theresie 1 m. 1 k.
 1 drb.
 Dr. Wolf Gyula: A szeszdó 1 m. 1 k. 1 d.

- Dr. Wolf: Poetischer Hausschatz, des deutschen Volkes 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Alfred von Wurzbach: Geschichte der holländischen Malerei 1 m. 1 k. 1 d.
 F. W. Wutzer: Reise in dem Orient Europa's 1 m. 2 k. 2 d.
 C. A. Joung: Die Sonne 1 m. 1 k. 1 d.
 Zeitschrift für Wissenschaftliche Geographie 1 m. 4 k. 4 d.
 Dr. gr. Zichy Agost: Dominion of Canada 1 m. 1 k. 1 d.
 Hugo Zöller: Rund um die Erde 1 m. 2 k. 2 d.
 „ „ Die Deutschen in Brasilischen Urvalde 1 m. 2 k. 2 d.
 „ „ Panama—Kandl 1 m. 1 k. 1 d.
 gr. Zrínyi Miklós válogatott munkái 1 m. 1 k. 1 d.
 Zsámboki Gyula: A görög művészet kiválóbb alkotásainak ismeretése 1 m. 1 k. 1 d.
 Dr. Hermann Zschokke: Reisebilder aus Finnland und Russland 1 m. 1 k. 1 d.

Könyvtárunk fent részletezett gyarapodásának legfontosabb és legnagyobb részét a gróf Bolza Alfonz úr — főgymnasiumunk egykori ötvendéke — által ajándékozott könyvtár képezi. Ezen értékes ajándék főképen földrajzi és történeti művekből áll. Ajándékoztak még könyveket könyvtárunknak Chovan Károly nyug. főgymnasiumi tanár ur és Benczur Sándor ur is. A nemeslelkű adományozóknak e helyen is köszönetet mondunk. A gyarapodás többi részét vétel útján szereztük meg.

A folyóiratok közül a következők jártak a főgymnasium könyvtárának: Akadémiai Almanach 1905-re, Akadémiai Értesítő, Atheneum, Budapesti szemle, Egyet. Philologiai Közlöny, Ev. Családi Lapok, Ev. Egyház és Iskola. Evang. Egyházi Szemle, Evang. Népiskola. Evang. Ötálló a „Hivatalos Közlemények”-kel, Értekezések a bölcséleti tudományok köréből, Értekezések a történeti tudományok köréből, Értekezések a nyelv és széptudományok köréből, Értekezések a társadalmi tudományok köréből, Hivatalos Közlöny 2 példányban, Irodalomtörténeti Közlemények, Középiskolai Math. Lapok, Magyar Írók Élete és Munkái, A m. kor. országainak kül- és kereskedelmi forgalmának havi eredményei, Magyar Nyelvőr, Magyar Paedagogia, Magyar Tört. Életrajzok, Math. és phys. Lapok, Math. és Természettudományi Közlemények, Néptanítók Lapja, Numizmatikai Közlöny, Nyelvtudományi Közlemények

Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny, Protestans Egyház és Iskola, Protestans Szemle, Statisztikai Közlemények, Századok, Történelmi Tár, Herkules, Gyámintézet, Külmissió, Földrajzi Közlemények, Theologiai Szaklap. Értesítőt küldött 214 iskola 214 darabot.

Ezek szerint a könyvtár gyarapodása az 1904—5. tanév folyamán:

Önálló és rendszeres munka:	560 mű,	764 kötet,	735 drb.
Tudományos folyóirat	30 „	30 „	30 „
Vegyesek (értesítő, röpirat stb.)	— „	214 „	214 „
Összesen:	590 „	1008 „	989 „

Ezt hozzáadva a tavalyi álladékhöz kitűnik, hogy könyvtárunk ma

14646 művet 23759 kötetben s 23192 darabban számlál.

B) Régiségtár és éremgyűjtemény.

A régiségtárat özv. Krebs Ferenczné úrnő 2 db régi karddal gyarapította. Benka Pál szarvasi orgonista-tanító halálával sok nagyobb-kisebb értékű történet előtti köeszköz, edénytöredékek kerültek a régiségtárba, melyek azonban eddig rendezhetők és értékük szerint meghatározhatók nem voltak.

Az éremgyűjteményt a következő tanulók gyarapították adományokkal: a VIII-ik osztályból Tárnok István 8 db. római rézérmet, az V-ikből Krebs Vilmos 5 réz, 3 papír, a IV-ikből Bukovinszky László 1 ezüst, Csabay László 1 réz, Czavarr József 2 ezüst, 13 réz, Kresmarik Gyula 1 réz, Mecs Balogh Mihály 1 réz, Nagy Pál 13, Rohony Pál 1 réz, Sirka Samu 2 réz, 2 papír, Szilágyi József 1 réz, Szollár Pál 2 réz, Tóth Béla 1 réz, Verseggy Ferencz 1 ezüst, a III-ikből Tóth Pál 1 ezüst, az I-ből Roykó Lajos 1 réz és a tanítók pzöböl Freund János III-ad éves növendék 1 ezüst pénzt. Az évi gyarapodás e szerint 61 drb, melylyel éremgyűjteményünk — a mult évi értesítőben közölt adat a szünidőben történt felülvizsgálat után helyesbítettén — jelenleg összesen 3934 darabból áll.

C) Természettani szertár.

A physikai szertár számára a lefolyt tanévben a következő készülékeket vettük: 1) Egy Kolbe-féle optikai állványt a hozzávaló alkatrészekkel, 2) Egy mikrometert, 3) Vaknumskálát az elektromos kisülés tanulmányozásához, 4) Geissler cső sorozatot. Azonkívül beszereztünk diafragmákat Bunsen-féle elemekhez rézdrótokat s a kísérletekhez szükséges anyagokat.

D) Természetrajzi szertár.

Gyarapodott ezen iskolai év folyamán vétel útján: 7 darab Brendl-féle növény- és virágmintákkal (dió, mogyoró, szil, szegfű, kancsóka, primula és csalmatok). — Tengelyvázakkal a kristálytanhoz. Egyszerű és összetett közetekkel, a hivatalos jegyzék szerint összeállítva. — Gyémánt utánzatok üvegből — Vételár 213 korona.

Ajándék útján: Ravasz Ferencz VI. o. t. és Kun Péter VIII o. t. egy-egy kores fenyőágat a Magas-Tátrából és egy cseppkövet az aggteleki barlangból; Tárnok István VIII. o. t. egy kő cseppkövet és egy darab Chloritot; Janurik Pál IV. o. t. egy kő baltát (szarvasi lelet); Brlás István III. o. t. egy sárga rigó fészket; Frecska János V. o. t. egy nádi veréb fészket. — Mészáros Jenő II. o. t. egy kagyló gyöngyházréteget. — Reismann Imre II. o. t. egy dulium csigát.

E., Térképek és művészi tárgyak gyűjteménye

A tolyó tanévben beszereztük Kogutovicz M. magyar földrajzi intézetének kiadásában Közép-Európa, Ázsia, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália és Polynézia falitérképeit összesen 110 k.-értékben.

F., Tornaszerelvények.

50 darab fényezett fekete fabotot, egy darab füles lapdát, díszes zászlót s mászó állványt vásárolt az intézet tornafelszere-

lésének gyarapítására s átjavította a holt Körösön felállított tanulói közfürdőt és uszodát, melyben az ifjúság osztályonként és hetenként kétszer fürdeni és uszni szokott.

G., Rajzszerelvények.

E tanévben a következő szaporulatot mutatják: Megvettük Groh István „Magyar styl” című 80 lapot tartalmazó művét 60 korona értékben. Rendeltünk továbbá 38 darab főszmintát 80 kor. értékben, többnyire az építészet körébe tartozó diszletek.

H., Ifjúsági könyvtárak.

A III. és IV. osztálynak olvasási kedvét és szükségét az osztálytanárok által kezelt kisebb könyvtárak szolgálják. Az évente kiselejtezett s elhasznált könyvek pótlása és újabb jól megválasztott művek beszerzése évente megújuló gondja a kezelőknek. A III. osztály könyvtára ma 240 s a IV-iké 252 műből áll.

Az önképzőkör könyvtára a felsőbb osztályok tanulmányi mértékével áll viszonyban s évente szerény arányban gyarapodik, különben e könyvtárról szól jelen „Értesítő”-nk III. cikkének B) alatti 2 száma.

VI.

Alumneum.

Beiratott ezen tanévben ebédre 143 tanuló, kimaradt évközben 9; létszám tehát az év zártával 134. Ezek között 85 koronát fizető 120, 60 koronát fizető 10, 40 koronát fizető 11, ingyenes a 2 senior, 15 tanítóképzős helyett fizetett a főgymnasium 875 koronát.

Vacsorára 65 kor. évi fizetés mellett beiratkozott az év folyamán 64, kilépett 30, maradt év végén 34, ingyenes volt a 2 senior.

Supplicatio eredménye:

Szarvas városából befolyt tisztán, vagyis a supplicans illetményének levonásával 384.15 kor. Ehez nagyobb összeggel járult Haviár Dani 20 kor., dr. Haviár Gyula 10 kor., Benka Pál 10 kor., Szarvas község 20 kor., dr. Sziráczky János 10 kor., özv. Ponyiczky Györgyné 6 kor., Ponyiczky Máté 12 kor., dr. Mikolay István 10 kor., Kvacsa Jánosné 8 kor., dr. Lengyel Sándor, gróf Bolza Pál 20 kor., az ev. egyház 10 kor. és 570 kg. búzával, melynek pénzértéke 91.20 kor., N. N. 20 korona.

Arad, Békés-, Csanád- és Csongrádmegyéből befolyt 344.22 kor. Ehez nagyobb összeggel járult Békéscsaba község 10 kor., békéscsabai takarékpénztár-egyesület 10 kor., békéscsabai ev. egyház 10 kor., orosházi ev. egyház 10 kor., Kondoros község 10 kor., Gyoma község 10 kor., Ladies György 20 kor., Gyula város 10 kor., aradi ág. ev. egyház 10 kor., nagylaki ker. takarékpénztár

10 korona, — Chovan Károly 6 korona, — Hász Antal 10 korona.

Bácsbódogmegyéből: 106 kor. 80 fillér. Ehez járult Lebach Keresztély 10 kor.

Heves, Borsód és Nógrádmegyéből 212.87 kor. Ehez járult b. P. R. 10 kor.

Hont, Bars, Zólyommegyéből: 128.11 kor. Ehez járult: Králik Lajos 10 kor.

Komárom, Nyitra, Trencsén, Liptó, Turóc és Árva megyéből 180.80 kor. Ehhez járult Sándor Géza 6 kor., özv. Feketéné 6 korona.

Gömör, Szepes és Sárosmegyéből: 181 kor.

Pestpilissoltkiskunmegyéből: 388.49 kor. Ehez járult br. Prónay Dezső 20 kor. Kéler Napoleon 10 kor. Dr. Szalai Sámuel 8 kor.

Tisza mellékről: 265.46 kor. Ehez járult Cserneczky József 20 kor., kisszántói uradalom 20 kor., Oláh Elemér 10 kor. Marosy Károly 10 kor. B. Zs. 10 kor.

Supplicatio megváltás czimén küldött a pozsonyi egyházmegye 26.40 kor., kőszegi egyház 4 kor., ruszti egyház 2 kor. Ezzel együtt begyűjt supplicatióból összesen 2224.10 korona.

VII.

Évi események.

A most bezáruló tanévvel a szarvasi főgymnasium működésének 103. évét fejezi be.

Megnyílt az iskolai év beiratkozásokkal szeptember 1. 2. 3. 4.-én. Ugyan ezen napokon voltak az utólagos, javító és fölvételi vizsgálatok oly tanulókkal, kiknek fölvétele, áthelyezése s bevehetősége ezen föltételektől függött.

A köztanítás szeptember 5-én vette kezdetét. A következő napon a fegyelmi törvényeket olvastuk föl a tornacsarnokban összegyűlt 400 főnyi tanulóság előtt.

Szeptember 11-én az iskolai évet megnyitó isteni tiszteletre vezette fel a tanári kar a közeli templomba az összes tanulóságot.

A tanulóság létszáma az 1904—1905. iskolai évben következőleg alakult:

O s z t á l y o n k é n t									Minőség szerint	Tandijra nézve				
és pedig	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	összesen	nyilvános	magános	fizető	feldíjas	ingyenes
év elején	77.	62.	46.	43.	41.	48.	46.	51.	414	415	8	370	21	23
év végén megvizsgálva	75.	60.	44.	43.	38.	44.	42.	47.	393	388	5	350	20	23

A beiratkozott tanulók között:

1. Osztályismétlő volt 21, folytató 393

2. Vallása szerint: ág. hitv. evang. 211, ev. reform. 43, róm. kath. 96, gör. keleti 13, izraelita 56, unitárius 1.

3. Illetőségére nézve: helybeli 183, megyebeli 77, más megyékből való 154.

4. Korra nézve: 9 éves 6, 10 éves 30, 11 éves 73, 12 éves 45, 13 éves 46, 14 éves 32, 15 éves 43, 16 éves 48, 17 éves 56, 18 éves 17, 19 éves 12, 20 éves 5, 21 éves 1.

5. A szülők polgári állása szerint volt: östermelő (nagy- és kisbirtokos és alkalmazott) 92, iparos (nagy- és kis iparos s ipari alkalmazott) 95, kereskedő és vállalkozó 36, tisztviselő (állami, községi és magános) 84, értelmiségi 75, katona 1, személyes szolgálatból élő 17 és magánzó családból való 14.

6. Az intézet kötelékebe ujonnan belépő 105, a multból nálunk maradt folytató 309.

7. A tanulók között volt önbevallásuk szerint: magyar 411, tót 3.

A 231 vidéki tanuló 114 szarvasi tanulókat lakásra s részben ellátásra elfogadó család körében volt elhelyezkedve. E családok iskolailag megszabott házi rend megtartására s fegyelmes ellenőrzésre voltak utasítva s tapasztalataikat az ifjúságot időnként otthonában meglátogató tanárokkal megbeszélték.

A tanulóság java része a magyar Alföldnek szülötte. Magánviseli az alföldi népeletnek úgy jellembeli előnyeit, mint hátrányait. A fizikai épség olykor szilajsággal s a természettől öröklött értelmesség munkára nehezen szoktatható kényelemszeretettel felületességgel áll sokszor kapcsolatban.

A tanulóság a törvényt szabta tantárgyakat a NM. közoktatásiügyi kormány legújabb tanítási tervezete alapján tanulta. A tanulás eredményét a két félévről fölvett következő táblás kimutató vázolja:

Az általánosan kötelező tantárgyakból kapott osztályzatok:																		
és
pedig	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		összesen	
	év derekán	év zártán	év derekán	év zártán	év derekán	év zártán	év derekán	év zártán	év derekán	év zártán	év derekán	év zártán	év derekán	év zártán	év derekán	év végén	év derekán	év zártán
jeles	2	4	—	1	1	2	2	1	1	1	3	3	2	4	3	3	14	19
jó	6	7	6	10	5	7	6	6	3	5	7	8	7	4	7	12	47	59
elégse-
ges	36	39	28	25	15	21	16	30	14	26	22	27	17	30	27	29	175	227
1-ből e-
légstelen	12	10	8	13	15	7	7	5	7	3	4	4	12	4	8	—	73	46
2-ből e-
légstelen	2	5	4	6	5	5	8	—	3	3	2	2	3	—	2	3	29	24
többől
elégstelen	16	10	12	5	5	2	4	1	12	—	7	—	1	—	2	—	59	18
összesen	74	75	58	60	46	44	43	43	40	38	45	44	42	42	49	47	397	393

Az osztályzatokról adott ezen kimutatás számbeli ingadozása részint a magántanulókkal tartott vizsgálat eredményének bevonásából, részint abból is ered, hogy tanár és tanuló tíz hónapi munkában összeszokván, a vezetés biztosabbá, a tanulás alaposabbá, és sikeresebbé válik, sőt az évet záró vizsgálat eredménye a tovább haladás esélyeit is magában rejtve, önbecsé-
zet, dicsőségvágy s félelem is dolgoznak azon, hogy a tanulási eredmény kielégítőbb legyen, év zártakor mint volt évderekán. Bizonyosan erkölcsi érdekből kiskoru felfogásra vall mind ez; de, arról ne feledkezzünk meg, hogy kiskorukkal van dolgunk a gymnasiumban.

A tanulóág erkölcsi viseletét a tanári kar tapasztalatain alapuló következő osztályozás jellemzi. Év derekán volt jó 282, szabályszerű 112, kevésbé szabályszerű 3, egy se rossz közte. Év zártakor volt jó 290, szabályszerű 87, kevésbé szabályszerű 7, rossz egy se. Nagyobbára más intézetekből áttelepülő jövevények adnak erkölcsi kifogásra és szigorubb fegyelmi eljárásra okot.

Ezen jövevények közül egyet év elején csendes eltávolítással sujtottunk. Ennek magyarázata abban rejlik, hogy éppen olyanok hagyják el legtöbbszörrelőbb látogatott intézeteiket, kik már ott a tanári kar ismételt kifogásai miatt nem érzik jól magukat.

Szomorubb képet mutat ez évben a tanulóág testi épsége. Kivételesen megrendítő tárgy gyanánt említem, hogy — talán muló — idegbaj miatt a gymnasiumból elmaradni kényszerültek Hrivnák Mihály VIII. és Szemző István VI. o. tanulók. Elhaltak inkább öröklött, mint itt szerzett bajban Tukulja Bogdán és Gergely Imre VIII. Trenhauser Péter VI. o. tanulóink. Vörhenyben elhalt Csasztvan György V. és vérmérgezésben Hanzus Mihály II. s öngyilkosként Biró Bálint III. o. tanuló. Ilyen szomorú fordulatokban nevezetes éve év tizedek óta nem volt a szarvasi főgymnasiumnak s miután vidékünk éghajlati viszonyai s életrendünk természetessége és egyszerűsége nem lehetnek a kora halálozásoknak okai, nem gondolhatunk egyébre, mint a szerencsétlenségek emberileg meg nem akadályozható találkozására. Az ifjuság az itt lefolyó temetéseken kegyelettel és megható részvétellel kísérte korai sirjaikhoz a kedves társakat s őrzi azok emlékét.

Tanulóágunk testi fejlődését a tornázás és sport tervszerű gyakorlása, lelki önállóságát és jellemesedését a szakszerű ellenőrzés alatt álló önképzés mozdította elő. Ezért rendeztünk uszó korcsolyázó és tornászati versenyeket; ezért engedték meg kellő körülátózással a táncztanítást; ezért tartottuk fen a „Vajda Önképző”-kört, a dalkari és zenekari vállalatokat s rendeztünk művészi, szavaló és hazafias ünnepélyeket e tanévben is. Elmaradt ugyan a tanulóág kedves majálisa; de kárpótolta az ifjuságot — legalább részben — az országos tornaünnepély, melynek hazafias s közszelleme irányítólag áthatotta a résztvevők mindegyikét.

Szorgalmat, sikeres tanulást, jó viseletet tanusító tanulóink közül — főleg kikeről ismeretes az is, hogy emberbaráti támogatás nélkül szegénységük miatt alig folytathatnák reményekkel biztató tanuló pályájukat — következő ösztöndíjakban, jutalmakban, serkentő kitüntetésekben részesültek az alább felsoroltak.

A főgymnasium rendelkezése alatt nem álló alapítványokból ösztön- és segély díjakat élveztek:

a.) Az ág. hitv. evang. egyetemes díjosztó bizottság a Róth-Teleki ösztöndíjat (a 70 kor.) Uhljár Pál, Kottász Zoltán, Tóth Pál VIII. o. és Tarr Lajos VII. o. tanulóinknak adta.

b.) A főgymnasium rendelkezése alatt álló ösztöndíjalapokból:

1. Mocskónyi Béla VIII. o. kapott a Benka alapítványból 210 kor.
2. Zelenka Lajos a VIII. o. Beyschlag-Töltéssy alaphól 70 kor.
3. Marjai Géza és Tárnok István VIII. a Boczkó Dániel féléből á 56 kor.
4. Goldmann Aurel VIII. és Németh János VII. a Tatay. féléből á 70 kor.
4. Kutlik Sándor VII. a Németh-féléből 84 kor.
6. Németh Lajos VIII, Urszinyi Andor-féléből 70 kor.
7. Klein Henrik és Mányik Pál VI. a Chudoba-féléből á 35 kor.
8. Moravcsik Dezső III. és Opauszky János IV, az özv. Kvacsaláné-féléből á 35 koronát.

c.) Á kisebb jutalom díjakból: Rafinszky alaphól Neumann Jenő VI. 28 k. 2. Az idősb. Haviár Dániel féléből Holub Pál VII. 24 k. 3. A Zsilinszky-fele rajz jutalmat kapta Zolnay Géza VII. 19 k. 4. A Party Ferencz-féléből Szekera Pál IV. 14 k. 5. A szarvasi festők díját Ganyecz Pál VI. 14 k. 6. A Székács József-félét Krcsmárik Gyula IV. 14. k. 7. Vozárik Pál-félét Gabrinyi János V. 14 k. 8. A Szécsy félét Kilényi Albert VIII. 14 k. 9. A dr. Szlovák Pál-félét Povázsay Pál V. 10 k. 10. A Ponyiczky Máté-félét Marti János VIII. 20 k. 11. Á Bernáth János félét Famler Gusztáv VII. 28 k. 12. A szarvasi nőegylet egy egy aranyát Guszmán Sándor és Rejtter Ferencz VII. 13. A Szemian Dániel-félét Egyed Béla I. 14 k. 14. A Debreczeni félét Salacz Emil VI. 7 k. 15. Az országos nemzeti szövetkezeti könyvjutalmat Sárkány Mihály III. osztálybeli tanuló.

d.) A Bányai ág. h. ev. Egyházkerület 210 kor. ösztöndíjat apróbb részletekben következőleg osztotta ki a főgymnasium kormányzósága: 15 koronát kaptak Jakubik József és Morgenthaler Mátyás VIII. o. 10 koronát kaptak: Palágyi Jenő és Botka József VIII. o. Micsinay Dezső, Sztik Gusztáv és Kemény Gábor VII. o. végül Fenyvessy Gyula VI. o. 8 koronát kaptak: Gabányi Lajos, Krcsmárik Pál és Kondacs Mátyás V. o. 7 koronát kaptak: Harsányi Dezső és Sarlay Aladár IV. és Pokorny Béla III. o. tanulóink. Végül 6 koronát kapott Rapp Károly IV. o. tanuló.

Ugyancsak a Bányai kerület ösztöndíj alapjából szorgalmuknak és ismeretkörüknök megfelelő jutalomkönyveket kaptak: Botka József és Gabnay Sandor VIII. Kádár István VII. Klein Henrik és Ravasz Ferencz VI. Demcsák Lajos, Ambrus Ferencz és Ruzsicska János V. Hraskó Lajos, Janurik Pál és Szekera Pál IV. Gzinkotzky Jenő, Dudok Márton, Korel Vilmos, Kovácsik Gábor és Tóth Pál III. Hageter Gusztáv, Neumann István és Sas Ferencz II. o. végül

Czinkoczky Kálmán, Kis János, Tepliczky János, Thury György és Wenich László I. t. tanulók.

Az Atheneum könyvkiadó vállalat ajándéka gyanánt Csonkonay költeményét kapta Gyökösi Dani és Krajner Géza VII. o. tanulóink.

Az Önképző „Vajda”-kör pályázati díjairól már a III. cikkkel B.) pontja alatt van említés.

Korcsolyaversenyben 1905. évi január 15-én győztesek lettek és egy-egy oklevelet kaptak a főgymnasiumtól a 12 évesek közül Mészáros Jenő II. o., a 13 é. k. Honti Elemér III. o., a 14 é. k. Opauszky János IV. o., a 15 é. k. Salacz Béla V. o., a 16 é. k. Haviár Dani VI. o., a 17 é. k. Micsinay Dezső VII. o., a 18 é. k. Tóth Pál VIII. o., a 19 é. k. Csepreghy Gyula II-od éves képzős, kik 200 méter hosszú pályát futottak meg. Műkorcsolyázásban első Micsinay Dezső VII. o., második Balla Sándor VII. o., harmadik Salacz Emil VI. o., kik szinte egy-egy oklevelet kaptak.

A Bndapesten 1905. május 27—28-án tartott *országos torna-versenyre* 50 főnyi tornászcsapat rándult fel intézetünkől Kutlik Endre, Saskó Samu, Plenczner Lajos és Oláh Miklós tanárok vezetése mellett. Ott nyert a tornászcsapat 23 ezüst és 11 darab bronzérmét és az intézet részére 5 oklevelet és pedig kötélhúzásért, mintacsapatornázásért, szabadgyakorlatokért és szertornázásért mint főversenyért, melyben iskolánk 13-ik lett. Futómászásért ezüst érmet kaptak Kerekes Sándor V. o., Häuser Péter VI. o., Marti János VIII. o., nagy bronzérmét Oláh Miklós VII. o. mint második győztes.

Helyi tornaversenyben mint győztesek oklevelet nyertek *rudmászásban*: Werger Gyula I. o., Mészáros Lajos II. o.; *kötélmászásban*: Kanya János II. o. Salacz Béla V. o.; *függesszkedésben*: Lestyán Lajos V. o., Häuser Péter VI. o., Nagy Lajos VII. o., Marti János VIII. o. Ez utóbbi győztesek győztese címet is nyert. 100 méteres *sikversenyben*: Simkovics Pál III. o., Oláh István III. o., Szollár Pál IV. o., Krebsz Vilmos V. o.; 150 m. pályán: Kerekes Sándor V. o., Oláh Miklós és Haviár Gyula VII. o., Botka József és Kiss Lajos VIII. o. Ez utóbbi lett a győztesek győztese is egy második mérkőzésben; *súlydobás és távolugrásért*: Tóth Pál VIII. o., Czibula János VII. o., Kiss Lajos VII. o., Kósa Lajos VIII. o., Häuser Péter VI. o., Melis János VII. o.; *rudma-*

gásugrásban: első Kádár István VII. o., második Haviár Gyula VII. o.; *futómászásban*: Kiss Lajos VIII. o., Kádár István VII. o., Haviár Gyula VII. o., Lestyán Lajos V. o.; *szertornászásban*: nyujtón, korláton és lovon; első lett Micsinay Dezső VII. o., 2-ik Kutlik Sándor VII. o., 3-ik Kádár István VII. o., 4-ik Häuser Péser VI. o., 5-ik Ambrus Jenő VIII. o.; *magasugrásban*: első Haviár Dani VI. o., 2-ik Kiss Lajos VIII. o., 3-ik Kutlik Sándor és Häuser Péter holtversenyben.

A szarvasi Nőegylet 12 koronás jutalmát Ambrus Jenő és Micsinay Dezső előtornászok 2 egyenlő részben. A budapesti országos tornaversenyben részt vett ügyesebb tornászok közt 230 korona lett kiosztva részint segély, részint buzdítás czímén.

A tanulói segélyező-egyesülettől segélyt kaptak: a) tandijra a VIII-ik osztályból Glück Sándor 16, Jakubik József 20, Lestyán Pál 8, Morgenthaler Mátyás 8, Tarr József 8, Zelenka Lajos 14; a VII-ikből Czibula János 10, Gyökössy Dániel 16, Kemény Gábor 10, Krajner Imre 14, Sztik Gusztáv 8, Tarr Lajos 8; a VI-ikből Delhányi Béla 8, Pintér Miksa 14, Tohmann Dezső 8; az V-ikből Finkelstein Albin 6, Jeletik Béla 16; a IV-ikből Krausz Antal 16, Rapp Károly 10, Sirka Samu 8, Szollár Pál 8, Wekerle Ferencz 10; a III-ikből Belopotoczky János 8, Brusznyczky Mihály 8, Finkelstein Zoltán 8, Kovácsik Gábor 8, Moravcsik Dezső 10, Tóth Pál 14; a II-ikből Egyed Imre 8, Finály László 6, Kapus Lajos 8, Salczmann Aladár 16; az I-ből Egyed Béla 10, Kovács György 16, Molnár László 8;

b) tápintézeti ebéddijra: a VIII-ikből Kottász Zoltán 10, Marti János 8, Práznovszky Jenő 16, Stefanik László 8, Tarr József 8; a VII-ikből Kemény Gábor 10, Németh János 25, Sztik Gusztáv 8, Tarr Lajos 15; a VI-ikből Denhoff Antal 18, Klein Henrik 10; az V-ikből Enyedi András 8; a IV-ikből Nagy Pál 10, Rapp Károly 10; a III-ikből Dudok Márton 20; a II-ikből Sass Ferencz 8; az I-ből Dankó Károly 8;

c) lakásdíjra: a VIII-ikből Marjai Géza 8, a IV-ikből Sarlay Aladár 8, Szabó Mihály 8, Sirka Samu 8, a III-ikből Korell Vilmos 16, Kovácsik Gábor 8, a II-ikből Pokorny Béla 10;

d) ruházatra: a VI-ikből Mányik Pál 10 koronát.

A segélyező-egyesület segélyzése 824 kor. Bele van értve a végösszegbe azon 174 kor. összeg is, melyet a tanítóképzősöknek juttatott a segélyező-egyesület; ez éven a képzősök is fizető tagok;

A segélyezésre, jutalmazásra és jótékonyág gyakorlására képessé teszi a főgymnasiumot azon kedvező körülmény, melynél fogva évente vannak alapítványozó s adakozó jótéveink. Halásan említjük, hogy dr. Mikolay István orvos ur a tanulók segélyezőjére adott 50 koronát. Jobb módúak és kegyes szívűek, valamint a protestans tanulóság sorsa iránt rokonszenvesen érdeklődők évente támogatják adományaikkal közétkezőnket, mely évente 150 tanulóknak ad jutányos áron ellátást. Dobronyovszky Jenő 10 kor., Revuczky Béla 10 koronát adtak a tanári nyugdíjlapra.

A szarvasi főgymnasium felettes hatóságai ez évben is annyi ügybuzgó és áldozatra kész támogatásban részesítették a gymnasiumot, hogy az őszinte hálaadás hangján ezekről említést tenni kedves kötelességünk. Így a méltóságos és főtisztelendő Sárkány Sámuel ur hivatalos érintkezéseiben és intézkedéseiben ez évben is oly fáradhatlan buzgó és szolgálatkész volt, mint 15 évre terjedő egyházkormányzati hivataloskodásának minden idejében. A Nagym. vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur lelkes érdeklődését nemcsak a folyamatban levő új gymnasiumi középület mutatja, de igazolja az is, hogy a szaktanárok önképzésére célzó szünidei tanfolyamokra kedvező föltételek mellett mindig meghívja tanárkarunkat s az országos tornaünnepélyre növendékeiket felkísérő ellenőrző tanároknak utazási és napi díjaikat az állami pénztárból kifizetni rendelé. A kir. tankerület főigazgatója Nagys. Géressy Kálmán ügyhivatalos érintkezéseiben mint április 14., 15. és 16-ikán tett ellenőrző és felügyeletet gyakorló látogatása alatt oly kioktató, bátorító, méltányoló hatást gyakorolt tanulóágunkra és tanárkarunkra, hogy jelenlétét emlékezetes iskolai ünneppé tette közöttünk. A főgymnasium ügyei felett a fentartó egyházmegyéek megbízásából ellenőrzést, felügyeletet és kormányzást gyakorló „*Felügyelő-bizottság*” ez évben is bölcsességével s jóakarásával támogatja s irányította a főgymnasium gondjaira bizott ügy anyagi mint szellemi érdekeit. A kötelességszerű elismerés e szavai legyenek egyuttal a hála és köszönet tolmácsai.

Tanárkarunk létszáma 1904—1905-ben annyiban változott, hogy Mellis János vallástanárt fegyelmi ügye miatt a főhatóság felüggesztette s helyét ideiglenes tanári minőségben Brózik Károly vallástanár foglalta el. Egyébként a munkában összeszokott régi gárda — kisebb betegségi esetek és ezzel kapcsolt helyettesítések beszámolásával — zavarlatlanul végezte magára vállalt kötelesség-

szertü mnnkáját. A tanári-testület kartársi jó szellemét s a didaktikai és paedagogikai feladatok megoldására irányuló törekvését nem zavarta meg semmi meghasonlás, mi az ily népes kollegiumban bizonyosan arra vall, hogy személyes érdekekről lemondani mindig készek azok, kik kellő műveltség mellett valódi ügyszere-tettől vannak áthatva. Társadalmi szereplésében a tanári-testület egyike másika oly feladatok megoldására is vállalkozott, melyekben képzettsége és gyakorlási-ügyessége alapján sikerre volt kilátása. Így többféle szolgálatot teljesítettünk megszégyenülés nélkül. Ezt igazolják azon felolvasások, művészeti előadások, melyekben vállalkozásra kész fiatalabb tanárok részt vettek. Egyesek irodalmi működése főleg a helyi és vidéki lapok támogatására szorítkozott.

Mind ezekből látható, hogy e tanév lefolyásában rendkívüliségek nem zavarták meg az iskola szellemépítő csendes munkáját. Vajha a jó Isten az ifjuság szellemi termékenyülésében, erősödésében s főleg erkölcsi jellemesedésében adná meg azt a boldogító áldást, melyért mi tanárok az érdeklődő szülőkkel együtt naponta imádkozunk!

VIII.

Erettségi vizsgálatok az 1904—1905. iskolai évben.

Beiratkozott ez évre a VIII. osztályba 51 tanuló.

Ezek közül ez iskolai év folyamán meghalt kettő, fokozódó idegesség miatt elmaradt egy.

Az érettségire jelentkezett április 15-ikén 48 ifju. E létszámot 50-re fokozta aztán egy tavaly az írásbeliek elégtelensége miatt elutasított tanulónk s egy már reáliskolás érettségi bizonyítvánnyal rendelkező s csak a latinnyelv és irodalomból érettségit tenni óhajtó ifju.

Az érettségihez járulandók osztályvizsgálatot tettek folyó év május hó 10—18-án. Ez osztályvizsgálatot sikeresen megállotta 44. A vizsgálat alatt kibetegült egy s elégtelenség miatt visszavetett 3. Így írásbeli érettségire bocsátható volt 45, -- illetve a reáliskolát végzett ifjuval együtt 46 tanuló.

Ezen csapat három külön teremben elhelyezve írásbeli vizsgálatot tett május 19, 20, 22, 23, 24-ik napján.

A szóbeli érettségihez járult. . . .

A szóbeli érettségi lefolyt június 21, 22, 23, 24 én. Ennek eredményét az érettségi vizsgálatokat intéző bizottság a tanulószám előtt meghirdette. . . Eszerint:

a) *Jóleszen* érettek: Kottász Zoltán, Marjai Géza, Tárnok István, Tóth Pál, Uhljár Pál és Zelenka Lajos.

b) *Jól* érettek: Demcsák János, Glück Sándor, Goldmann Aurél, Jakubik József, Kilényi Albert, Lestyán Ernő, Marti János, Moeskónyi Béla, Morgenthauer Mátyás, Németh Lajos, Palágyi

Jenő.

c) Egyedül a latinból tett pótló érettségi vizsgálaton jól érett lett Glaser Dezső.

d) *Egyszerűen* érettek: Ambrus Jenő, Balogh Károly, Bernhard Károly, Blaskó János, Botka József, Csermák Miklós, Demjan János, Elefánt Jenő, Fuksz Lajos, Gabnay Sándor, Greiner Dezső, Györffy Gyula, Halász Aladár, Jávör Levente, Klivinyi Lajos, Lesztván Pál, Praznovszky Jenő, Réthy Vilmos, Schoszárik János, Stefanik László, Stiefelmayer Ádám, Stolz Alfonz, Szép István, Tarr József.

e) Két hónap múlva javító érettségire utasított három tanuló ifju.

Ez évben éretts. járult		Végzett				Eredmény		Minő pályára óhajtt lépni ?																																															
nálunk		máshutt		Írásbelihez járult		Írásbelit megállotta		Szóbelihez járult		Szóbelit megállotta		jelölés		jó		elégseges		lelkészi		jogi		orvosi		bölcsészeti		gazdasági		erdészeti		vasúti		posta-távírói		község-jegyzői		katonai		rajztanári		technikai		kezelkedelmi		ipari-bányászati		állatorvosi		tengerészeti		közigazgatási		pénzügyi-adóügyi		összesen	
46	45	1	46	46	45	42	6	12	24	6	7	5	3	3	3		1	1	2	2	2	1		5			1	42																											

Az élet útjára lépő ifju vándorainkat kísérje Istennek áldása. A kik pedig szomorú tapasztalattal végezték, ezuttal az érettségi kísérletet, fokozott buzgósággal folytassák tanulmányaikat, hogy vándor társaikat mielőbb utólrhessék.

IX.

Tájékoztató az 1905—1906. iskolai évről.

Az 1905—1906. iskolai évet szeptember elsején kezdjük.

Beiraratások lesznek szept. 1., 2. és 3. napjain.

Ugyancsak szept. 1. és 2-kán tartjuk meg reggel 7-től és délután 2-től az utólagos, javító és fölvételi vizsgálatokat oly beosztással, hogy szeptember elsején az I.—IV. osztálybeliek és szeptember másodikán az V—VIII. osztálybeliek jelennek meg a megfelelő osztálytermekbeu, ahol őket a tanárok szakjaik szerint megvizsgálják.

Ugyancsak szeptember 4., 5., 6., 7. és 8-kán tartjuk meg a Bányai ág. h. ev. Egyházkerület körébe tartozó gymnasiumi tanulókkal az utólagos írásbeli érettségi vizsgálatot azokkal, kik erre a főhatóságtól kellő időben az engedélyt megszerezték s legkésőbb augusztus 25-kéig az igazgatónál jelentkeznek.

A javító év utólagos teljes szóbeli érettségi szeptember 9-én lesz a jelentkezők létszámához képest délelőtt, vagy csak délután.

Egy-egy osztályban a középiskolai törvény korlátozó erejénél fogva 60 tanulónál több nem vehető föl. Ezért a beiratkozók el ne mulasszák az idejekorán való jelentkezést. Ez főleg a helyben lakókra vonatkozó jóakarató figyelmeztetés, nehogy kimaradás esetén kénytelenek legyenek gyermekeiket másfelé vinni.

A beiratáshoz minden tanuló hozza magával a törvényes bizonyítványát, (nem az időközi értesítő), születési okiratát s újraoltási bizonyítványát.

Az I. osztályba 9 éven aluliak még nem s 12 éven felüliek már nem vehetők be. Ilyenek ne is jelentkezzenek.

Magántanulókat csak kivételes esetekben vesz föl a gymnasium. Ugyisintén a VIII. osztályba más intézetből az utolsó tanévre átjönni kívánókat, csak kifogástalan erkölcsi viselete s jó osztályzat felmutatása esetén fogadunk be.

A beiratáskor fizet:

a) helybeli keresztyén vallású I—IV. osztálybeli 41 koronát. Könnyíthet terhén, ki részletekben óhajt fizetni, úgy, hogy belépéskor letesz 31 koronát s február elsején 10 koronát. V—VIII. osztálybeli egészen 37 koronát. Ebből év elején 27, utóbb februárban 10 koronát;

b) az iskolát fentartó egyházmegyék kötelékéből ezen főgymnasiumba jövő ágost. hitv. evang. vallásúak fizetnek I—IV-ig 49 koronát. Könnyítéskép belépéskor 35 kor. s februárban 14 k. Az V—VIII. osztálybeliek 45 kor. Könnyítéskép belépéskor 31 s februárban 14 kor.

c) a fentartó egyházmegyék kötelékébe nem tartozó, de keresztyén vallásúak I—IV. o. 57 koronát. Könnyebbités gyanánt belépéskor 39 kor., s februárban 18 kor. Az V—VIII. osztálybeliek 53 koronát. Még pedig könnyítéskép belépéskor 35 kor. s februárban 18 kor.

d) az izraeliták, ha helybeliek 80 kor. (Belépéskor 56 kor. s februárban 24.) A nem helybeli izr. 90 kor. (Belépéskor 60, februárban 30 kor.

Ezenkívül minden tanuló fizet fölvételi díj czimén az év elején 4 koronát és a tanulók segélyzőjébe I—IV-ig 1 koronát, V—VIII-ig 2 koronát.

A közös étkezőben az ebédért fizet a belépő 10 hónapra 80 koronát, vacsorához is járulni óhajtó 10 hónapra 60 koronát.

Kedvezményre igényt tartók augusztus 20-ig terjesszék be szegénységi és iskolai bizonyítvánnyal fölszerelt folyamodványaikat a főgymnasium igazgatóságához, címezve azokat a főgymnasium kormányzóságának elnökségére. Elkésve beérkező kérvények el nem intézhetők, — legfeljebb a tanév vége felé.

Félreértések kikerülése végett közlöm, hogy a kikegész tandíj kedvezményében részesüinek, azok is fizetni tartoznak a beiratkozás díját, a tanári nyugdíj alapra eső illetéket és az orvosi

díjat. A féltandíj kedvezményében részesülők pedig mindenkor csak a februártól—júniusig esedékes tandíjösszeg elengedésében részesek.

A főgymnasium pénztárát illető pénzküldemények legczélse-
rűbben T. Mocskónyi József főgymnasiumi pénztárosra címezve küldendők. Sok tanuló kezére nem tanácsos pénzt bízni s az igazgatót vagy osztálytanárokat pénz átadásával terhelni fölösleges minthogy ez közvetlenül elintézhető a pénztárossal.

Az V., VI., VII., VIII. osztálybeliek a görögnyelv és e tárgy pótlói között szabadon választhatnak. Hogy azonban meggondolatlan könnyelműséggel ne határozzanak maguk felett, a szülőktől írásos nyilatkozatot tartoznak hozni és felmutatni arra nézve, hogy azok tudtával és beleegyezésével történt elhatározásuk.

Mellékes tantárgyak tanulására is ad szívesen az iskola alkalmat. Ilyenek a franczia, a zene, az ének, a gyorsírás, vívás, táncz, rajz és festészet. Kellő számú vállalkozók jelentkezésének esetén nagyobbára főgymn. tanár vállalkozik e tárgyak tanítására. Ezek tanulásaért méltányosan csekély díjat fizet az iratkozó s ki beiratkozott, az a tanév alatt ki nem léphet a megkezdett tanfolyamból, nehogy egy kettőnek szeszélye a többiek tanulási vállalatát is kockáztassa.

A tanítói pályára lépni óhajtók a fentebb részletezett föltételek mellett a IV. gymn. osztályról fölmutatott érvényes bizonyítvány alapján vétetnek föl a tanítóképzőbe. A tanítóképző felső osztályába való belépéshez a főhatóság engedélye s a külö-
nzeti tantárgyakból tett fölvételi vizsgálat szükséges.

A beiratkozó vidéki tanulók az elhelyezkedéskor legyenek óvatosak. Nagyon sok függ attól, hogy a tanuló hol, kinél, kikkel él közösségben. Jó társaság Isten áldása fejlődő ifjura s nem szabad senkinek megfélemedezni Pál apostol szavairól. „a jó erkölcöket is megfertőztetik a rossz társaságok!”

Ezek figyelembe vételét kéri

Szarvason, 1905. június 20.

Benka Gyula,
igazgató-tanár.

X.

Használatba veendő tankönyvek 1905—1906-évben.

I. osztály.

1. Vallás. Bereczky : Bibliai ismertetés.
2. Magyar. Szinnyei József : iskolai magyar nyelvtan I rész (8 v. 9-ik kiadás) Szinnyei Magyar olvasókönyv I. rész Legutolsó kiadás.
3. Latin. Dr. Hiteich Ödön : Latin nyelvtan (Franklin-Társu-Dr. Hitrtch Ödön : Latin olvasókönyv) I. kiadás.
4. Földrajz. Vitális István : Földrajz I. rész (Lampel kiadás) és Kogutovicz M.-féle Iskolai atlasz.
5. Számítan. Gerevich — Orbók „Számítan“, Lauffer kiadás.
6. Természettan. Dr. Sterényi Hugó : Természettan I. rész (Lampel kiadás).
7. Mértani rajz. Horti Henrik : Rajz geometria I. rész (Lampel Roth kiadás.)

II. osztály.

1. Vallás. Bereczky : Bibliai ismertetés. Károlyi : Újtestamentum
2. Magyar. Szinnyei J. : Magyar nyelvtan II. rész 7-ik vagy újabb kiadás. Szinnyei J. : Magyar olvasókönyv II. rész 6-ik v. újabb kiadás (Hornvánszky kiadás).
3. Latin. 1. Dr. Hitrich Ödön „Latin nyelvtan“ (I. rész alaktan.) 2. Hitrick Ödön „Latin gyakorlókönyv“ a II. oszt. számára. (Franklin-Társulat kiadás).

4. Földrajz. Vitális István : Földrajz II. és III. rész (Lampel kiadás) és Kogutovicz M.-féle Iskolai atlasz.
5. Természettan. Dr. Sterényi Hugó : Természettan II. rész (Lampel kiadás).
6. Számítan Gerevich — Orbók : Számítan. Kiadja Lauffer.
7. Mértani rajz. Horti H. rajz geometria II. rész (Lampel kiadás)

III. osztály.

1. Vallás. Bereczky : Ker. egyháztörténet.
2. Magyar. 1. Szinnyei : Rendszeres magyar nyelvtan. 2. Császár—Váczy : Olvasókönyv III.
3. Latin. 1. Dr. Hitrich Ödön : mondattan. (Franklin). 2. Dávid István : Rövid latin olvasó és gyakorlókönyv II. Lampel. 3. Dávid István : Latin olvasókönyv a III. és IV. o. számára 7 vagy újabb kiadás. (Lampel).
4. Német. Virányi : Német nyelvtan. Virányi : Német olvasókönyv
5. Földrajz. Vitális : Földrajz II-ik III-ik rész, Lampel kiadás. Kogutovicz : Iskolai atlasz. Róth : Matematikai és Fizikai földrajz elemei. Franklin kiadás.
6. Történet. Dr. Szigethy Lajos : A magyarok története I. rész. Singer és Wolfner kiadás.
7. Számítan. Gerevich és Orbók : Számítan : Lauffer kiadás.
8. Mértani rajz. Horti H. : Rajz geometria III. rész. (Lampel R.)

IV. osztály.

1. Vallás. Bereczky : Ker. hit és erkölcstan.
2. Magyar. 1. Dr. Négyessy László : Magyar stílusztika (Lampel) 2. Arany-Lehr : Toldy (Franklin).
3. Latin Dávid István : Rövid latin olvasó és gyakorlókönyv II. rész (Lampel) 1 k. 20 f. Dávid István : Rövid latin nyelvtan 2 k. 50 f. Dávid István : Latin olvasókönyv 7 kiadás III. és IV. osztály számára.
4. Német. Virányi Ignác : Német nyelvtan és olvasókönyv
5. Történet. Dr. Szigethy Lajos : Magyarok története II. rész Singer és Wolfner kiadás.
6. Mennyiségtan. König—Beke : Algebra kiadja Eggenberger.

7. Természetrájk. Dr. Sterényi Hugó: Növénytan 4-ik kiadás (Lampel kiadás).
8. Mértani rájk. Horti H.: Rájk. geom. IV. rész (Lampel R.).

V. osztály.

1. Vallás. Batizfalvy—Bereczky: Biblia ismertetés. Károli Szent Biblia.
2. Magyar. 1. Riedl: Rhetorika. 2. Greggus—Berthy: Magyar balladák.
3. Latin. Dávid J. Cicero: Orationes selectae XIII. Lampel kiadás. Dr. Csengeri János: Szemelvények Ovidiusból. Köpesdy Sándor és dr. Cserép József, latin stílusgyakorlatok Cicero és Ovidiushoz (Lampel) 70 fillér. Dávid István: Rövid latin nyelvtan és mondattan. Latin-magyar és magyar-latin szótár.
4. Görög Curtius—Abel—Pozder, Görög nyelvtan. Schenkl—Abel Vajda, Görög elemi olvasókönyv.
5. Görög pótló Kemf, Homeros Iliasa. Geréb József, Szemelvények Herodotostól. Badics, Magyar irod. olvasmányok I. rész, (III. kiadás.)
6. Német. Heine: Uhland. Lenau költeményeiből (Lampel Német könyvtár.) Aurbacher, Ein Volksbüchlein (Athenaeum) Orosz Alajos, Német stílusgyakorlatok. (Athenaeum k.) Albrecht, Német nyelvtan. Kelemen (Wolf)-féle szótár.
7. Történet. Dr. Szigethy Lajos, Egyetemes történelem I. rész, Ó-kor. Singer és Wolfner.
8. Mennyiségtan. König—Beke, Algebra (Athenaeum.) Luther, Mértan. Kiadja a Franklin-társulat.
9. Természetrájk. Dr. Szterényi Hugó, Állattan V-ik osztály számára. (Lampel kiadása.)

VI. osztály.

1. Vallás. Bereczky, Ker. anyaszentegyház története.
2. Magyar. Riedl „Poetika és poetikai olvasókönyv V. kiadás
3. Latin. Vergilius Aeneis ed. Gejza Némethy (Lampel) Livius XXI—XXV. ed. H. Dávid (Lampel). Cserny Dávid,

- Latin stílusgyakorlatok II. rész a VI. oszt. számára. Dávid-féle, Latin nyelvtan és mondattan. Latin-magyar és magyar-latin szótár.
4. Görög. Curtius—Abel—Pozder Károly: Görög nyelvtana, alak és mondattan (legújabb kiadás). Görög elemi olvasókönyv Curtius nyelvtanához, szerk. Schenkl K., ford. Abel Jenő, rend. Vajda Károly, IV. k. Xenophon nagyobb elbeszélő műveiből szemelvények. Dr. L. Keczer Géza. Anthologia, lyrica Graeca Dr. L. Keczer G. Görög magyar szótár.
 5. Görög pótló. Badics Ferencz dr. Magyar irodalmi olvasókönyv II. és III. kiadás. Athenaeum 180 K. Schill Salamon: A görög irodalom története. Sophokles-Csiky Antigone.
 6. Német. Dr. Heinrich Gusztáv: Német balladák 1., II. rész. Franklin. 2. Hébel: Schatzkaestlein (német könyvtár. Lampel).
 7. Történet. Dr. Szigethy Lajos: Egyetemes történet II-ik rész Középkor és újkor 1648-ig. Singer és Wolfner.
 8. Mennyiségtan. Lutter mértan, kiadja Franklin-társulat. Mocnik-Schmidt Algebra, kiadja Lampel. Lutter „Logarithmusok“, kiadja Franklin-Társulat.
 9. Természetrájk. Dr. Szterényi Hugó: Ásványtan és Chemia 4-ik átdolgozott kiadás (Lampel kiadása) és dr. Sterényi Hugó: Kristály minták 3 iv. (Lampel kiadás.)

VII. osztály.

1. Vallás. Batizfalvy: A magyarországi protestáns egyház története.
2. Magyar. Beöthy Zsolt: A magyar nemzeti irodalom története I. rész. (Legújabb kiadás).
3. Latin. Vergilius Aeneise ed. Geyza Nemethi (Bibl. klass. phil.) Cicero or. Selectae XIII. ed. David. Cserny Dávid. Latin stílusgyakorlatok III. rész. VII. és VIII-ik 4. kiadás. (Stampfel). Sallustius. Bellum Jugurthium, ed. Pecz. V. Cserép József. Római régiségek. (Franklin-t.) Latin-magyar és magyar-latin szótár.
4. Görög. Herodotos műveiből szemelvények. Dávid J. Curtius Abel. Pozder. Görög nyelv- és mondattan. Homeros Odys-

- seája. Csengery. (Athenaeum) Elischer-Fröhlich : Szótár Homeroshoz. Lévai-Vida: Görög-magyar szótár.
5. Görögpótló. Schill Salamon Görög irodalomtörténete. (Franklin) Szilasi Mórész. Szemelvények Thukydidesből (Lampel) Badićs: Magyar irodalmi olvasókönyv a VII o. részére (Athenaeum) (Legujabb kiadás). Dr. Földi: Demosthenes válogatott beszédei 1 kor. 20 fillér (Lampel).
 6. Német. Heinrich : Német tan- és olvasókönyv III. (Lampel) Schiller: Wilhelm Tell. magy. Heinrich G. Franklin társulat. Schack B. Fordítási gyakorlatok. Kelemen-féle szótár.
 7. Történet. Dr. Szigethy Lajos : Egyetemes történet III-ik rész. Ujkor és politikai földrajz. Singer és Wolfner.
 8. Mennyiségtan. Mochnik Schmidt. Algebra, kiadja Lampel. Lutter „Mértan“ kiadja Franklin-társ. Lutter. Logarithmusok kiadja Franklin-társulat.
 9. Természettan. Fehér-Szekeres : Kísérleti fizika 9. kiadás, kiadja Franklin-társulat.

VIII. osztály.

1. Vallás. Bancsó : Ker. hit- és erkölcstan.
2. Magyar Beöthy : Irodalomtörténet 8-ik kiadás.
3. Latin. Szemelvények Q. Horatius műveiből Wirth Gy. (Franklin) 2 kor. 80 fillér. Cicero de officiis Dr. Csengeri János szövegkiadása (Lampel.) Tacitus szemelvények Dr. Gyomlaytól (Athenaeum). Cserny Dávid : Stílusgyakorlatok III. rész. Cserép József : Római régiségek. (Franklin) Latin-magyar és Magyar-latin szótár. Leffler S. : Római irodalomtörténet (Lampel.)
4. Görög. Dr. Csengeri János, Homeros Iliasa.
Dr. Simonyi József Sándor : Szemelvények Platonból.
Curtius-Abel-Pozder : Görög nyelvtan.
Elischer-Fröhlich : Szótár Homeroshoz.
Lévai-Vida : Görög-magyar szótár.
Dr. Csengeri János : Sophokles Antigona (Athenaeum.)
5. Görögpótló. Alexander Platon és Aristoteles. Schill : Görög irodalomtörténet Zsámboky Gyula : Görög művészet (Franklin.)
6. Német. Heinrich : Német tan- és olvasókönyv IV-ik rész. (Lampel) Schiller : Wallensteins Tod. (Franklin. Jelesir.) Schack

- B. fordítási gyakorlatok. Kelemen-féle szótár.
7. Történet. Dr. Szigethy Lajos : A magyar népmet története és a mai magyar állam ismertetése. Kókai Lajos kiadása.
 8. Mennyiségtan. Mochnik-Schmidt : „Algebra“ kiadja Lampel. Lutter : „Logarithmusok“, kiadja Franklin-társulat. Lutter „Mértan“, kiadja Franklin-társulat.
 9. Természettan. Fehér-Szekeres : Kísérleti fizika 9. kiadás, kiadja Franklin-társulat.
 10. Bölcsészettan. Szitnyai Elek : Lélektana és Logikája. Franklin-társulat legujabb kiadása.

a) A szarvasi ág, h. ev. tanítóképző állapota az 1904 –
1905 iskolai évben.

Nagy reménnyel néztünk ez iskolai év elején a Bányai Egyházkerület 1904 szeptember 20-kára egybehívott közgyűlése elé. Tehettük ezt annál inkább, mert a nevezett kerület által a tanítóképző átvétele érdekében Szarvasra kiküldött öttagu bizottság nemcsak kimerítő tájékoztatást szerzett felekezeti tanítóképzőnk állapota felől, hanem egyértelmű megállapodásra is jutott arra nézve, hogy a kerület tetemesebb megterhelése nélkül hogyan lehetne ezen szakintézetet a kerület pártfogásába és tulajdonába átvenni úgy, hogy az fokozatosan életképeesebbé és önállóbbá fejlesztessék.

A nt. Mágoesy Dietz Sándor tollából kikerült jeles előterjesztés a közgyűlés jegyzőkönyvének 50 pontjában olvasható. Ennek felolvasása után a közgyűlés lelkesedéssel fogadván az előterjesztést, az átvétel körüli eljárást állapította meg. A kivitelben azonban később nehézségek merültek föl. Nevezetesen a szarvasiakból álló intéző bizottság a külön igazgatói állás betöltését addig nem látta sürgősnek, míg a Bányai Egyházkerület az eddigi fentartó egyházmegyékkel a kerületivé válandó és továbbra is Szarvason fentartandó tanítóképzőnek további segélyezésére nézve szerződéses megállapodásra nem jut s míg a szarvasi főgymnasium a most erősen épülő új gymnasiumi épületbe át nem telepedik s régi intézetének helyiségében a tanítóképzőnek a terjeszkedésre és célszerű berendezkedésre a kellő alkalmat meg nem adhatja. E kérdésben aztán a Méltóságos Püspök Ur tartozkodó al-

lást foglalt el, többszörös felvilágosítást kért, utasításokat adott, de sem az igazgatói állás betöltésére, sem az állam által az intézet segélyezésére adott összeg méltányos felhasználására nézve hamarosan megállapodásra jutnunk nem lehetett. Az intézetet eddig fentartó három egyházmegyével a kerület átveendő tanítóképzője érdekében a szerződéses viszony megállapítására sem tudott eljutni, mert egyrészt az egyházmegyek közgyűléseit rendszert csak nyáron aratás után szokták megtartani, mert másrészt éppen a kerület elnöksége úgy vélte azt célszerűbbnek, hogy a további fentartás gondjaira és terheire vonatkozó szerződéses viszonyról kívánatos lenne, hogy előzőleg a három egyházmegye adjon külön, vagy együttesen nyilatkozatot, s majd ennek tekintetbe vételével fogja aztán a kerület szerződési pontozatokat megállapítani. Ezen nehézségek dacára a tanítóképző folytatta reá bízott munkáját.

Ezen munka és feladat keresztül vitelének akadályai azonban a még mindig maga erejére utalt intézettől eddig sem voltak elháríthatók. Kellő számú helyiséggel ma sem rendelkezünk; az alkalmazott tanárok létszáma pedig csekély. Ezért aztán nem volt minden tanítóképzőbeli osztály minden tantárgyban külön vezethető s osztályok összevonásához s tanórák leszállításához kellett nyulnunk, a mi azonban csekély számú tanulóágunk képzése mellett nem kockáztatta ugyan a tanítóképzés célját, de igen is megnehezíté a tanárok munkáját. Éppen az alkalmazott tanerők elégtelensége miatt kellett még a tanítóképző növendékeinek ez évben is gymnas. osztálytársaikkal együtt hallgatniok a vallástanokat és egészségtant s együtt gyakorolniok a rajzolás és tornázást. Ezen körülményt a munka beosztásának megértéséhez szükségesnek láttam fölemlíteni.

B) A tanítóképző személyzete.

1. Benka Gyula, a tanítóképzőben 48 éve működő s 24 év óta igazgató-tanár. Előadja a képzőben összes osztályaiban neveléstani tárgyat.

2. Hraskó Kálmán rendes tanár, működik 2 éve. Tanítja mint gymnas. tanári oklevéllel bíró szaktanár a mennyiségtant, mértant, fizikát és természetrajziakat.

3. Lévi Ernő, rendes tanár, működik 7 éve. Tanítja a zenét, éneklést, németet és történetet.

4. Pap szász Gyula rendes tanár, működik 8 éve. Tanítja a magyart, történetet, alkotmánytant s földrajzot.

5. Margócsy Gyula, a gyakorló iskola vezértanítója, működik 10 éve. Vezeti a gyakorló iskolát, ellenőrzi a próbatanításokat s egyuttal a képzőben előadja a népiskola módszertanát és a kateizmust.

Miután pedig a tanítóképző mai átmenetes állapotában sem helyiség, sem felszerelés sem tanerők tekintetében önállóvá még ki nem fejlődhetett, arra van utalva, hogy felhasználja a gymnasium segítségét. Így a képzőbeliek bejárnak a gymnasium egyes megfelelő osztályaiba s ott kor- és osztály-társaikkal együtt hallgatják a vallástaniakat és az egészségtant s együtt gyakorolják a rajzolás és tornázást. Ezért a tanítóképző bejáró tanárainak mondhatók a felsorolt rendes tanárokon kívül.

6. Brózik Károly, főgymn. helyettes vallástanár.

7. Oláh Miklós, főgymn. tornatanár.

8. Sziráczy Gyula, főgymn. rajztanár és

9. dr. Takács Izso, községi orvos, ki az egészségtant adja elő a gymnasium önként vállalkozó tanulóinak és a tanítóképző növendékeinek. Ez utóbbiakra e tantárgy tanulása kötelező.

c) A tanítóképző tanulói 1904—1905-ben

I. osztály.

(Osztályfő: Kraskó.)

Dvoracsek János ág. ev. Nagylak, Csanád m.
 Jankó Bálint ág. ev. Orosháza, Békés m.
 Lestyan Lajos ág. ev. Szarvas. „ „
 Molnár Gyula ág. ev. „ „ „
 Pavella Márton ág. ev. Lajosfalva, Torontál m.
 Piltz Márton ág. ev. Mezőberény, Békés m.
 Podani Lajos ág. ev. Szarvas, „ „
 Povázsay László ág. ev. Békés-Csaba, Békés m.
 Pözel Dezső ev. ref. Szeghalom, Békés m.
 Rohoska Gyula ág. ev. Szarvas, „
 Supkégel Aladár ág. ev. Szentetornya, Békés m.
 Süle Sámuel ág. ev. Szarvas, „
 Szloszjár András ág. ev. Szarvas, „
 Wagner József ág. ev. Gyoma, „
 Zachar István ág. ev. Békés-Csaba, „

II. osztály.

(Osztályfő: Lévi.)

Bernáth Béla ág. h. ev. Tótkomlós, Békés m.
 Darida Károly ág. h. ev. Szarvas, Békés m.

Összeg; 15.

Dauid József ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Fecske Pál ág. h. ev. „ „
 Kniesel Károly ág. h. ev. Béska, Szerém m.
 Kratz Henrik ág. h. ev. Ujvidék Bács m.
 Molnár Béla ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Zelenka István ág. h. ev. Orosháza „
 Zsila Gyula ág. h. ev. Szeghalom „

Kimaradt.

Összeg: 9.

III. osztály.

(Osztálytanár: Papszász.)

Csepregy Gyula ág. h. ev. Mezőkovácsháza, Csanád m.
 Dobozy Jenő ág. h. ev. Budapest.
 Freund János ág. h. ev. Péterréve, Bács-Bodrog m.
 Kárász Mihály ág. h. ev. Ambrózfalva, Csanád m.
 Knyazovitz Mihály ág. h. ev. Antalfalva, Torontál m.
 Konyecsni Sámuel ág. h. ev. Csorvás, Békés m.
 Kovalssik Ferencz ág. h. ev. Orosháza „
 Lipták Pál ág. h. ev. Békés-Csaba, „
 Matejszko József ág. h. ev. Szarvas, „
 Molitörisz Béla ág. h. ev. Liliomos, Bács-Bodrog m.
 Petrovics Gyula ág. h. ev. Budapest.
 Váróczy Pál ev. ref. Czepléd, Pest m.
 Veres Imre ág. h. ev. Orosháza, Békés m.

Meghalt

Összeg: 13.

IV. osztály.

(Osztálytanár: Papszász.)

Bankó János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Bohus László ág. h. ev. Békés-Csaba, Békés m.
 Brücher József ág. h. ev. Mezőberény, „
 Dauid Ferencz ág. h. ev. Szarvas, „
 Demcsák István ág. h. ev. „ „
 Dimény Ilona ev. ref. „ „
 Gáspár István ág. h. ev. Hontujfalu, Hont m.

Magántanuló.

Magántanuló.

Magántanuló.

Hajnal Károly ág. h. ev. Simonyi, Vas m.
 Hanzó Mihály ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Keller Ferencz ág. h. ev. Pusztaföldvár, Békés m.
 Kemény István ág. h. ev. Budapest.
 Kőszegi László ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Kralovánszky Soma ág. h. ev. „ „
 Novodomszky János ág. h. ev. „ „
 Wigand Henrik ág. h. ev. Varsád Tolna m.

Összeg: 15.
 Végösszeg: 52.

D) A tanítóképző gyakorló-iskolájának tanulósága
 1904-1905.-ben.

I. osztály.

Haviár István ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Moravcsik Lajos ág. h. ev. „ „

Összeg: 2.

II. osztály.

Delhányi Zsigmond ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Frecska Samu ág. h. ev. „ „
 Réthy Ferencz ág. h. ev. „ „
 Szebedinszky György ág. h. ev. „ „
 Valentinyi Jenő ág. h. ev. „ „

Kimaradt.

Összeg: 5.

III. osztály.

Janurik János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Makra István ág. h. ev. „ „
 Scholtz László ág. h. ev. Prandorf, Hont m.
 Szilágyi József ág. h. ev. Nagyvárad Bihar m.
 Valentinyi István ág. h. ev. Szarvas, Békés m.

Összeg: 5.

IV. osztály.

Blaskó Jenő ág. h. ev. Maklár, Jász-Nagykun Szolnok m.
 Frecska Mihály ág. h. ev. Szarvas, Békés m. Ismétlő.
 Jánovszki János ág. h. ev. „ „ Ismétlő.
 Kéri János ág. h. ev. Budapest, Pest m.
 Kudlák Mihály ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Lestyan János ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Matusik Károly ág. h. ev. Belye, Baranya m.
 Mikolay Pál ág. h. ev. Szarvas, Békés m.
 Medvegy Gyula ág. h. ev. „ „
 Unatinszky Mihály ág. h. ev. Szarvas, Békés m. Ismétlő

Összeg: 10.
 Végösszeg: 22.

E) A tanítóképzőben végzett tantárgyak átnézete.

Az államilag segélyezett szarvasi ág. h. ev. tanítóképző arra van kötelezve, hogy a tanítás munkájának beosztásánál az állam által legujabban kiadott tanítási tervezetet tekintse irányadónak.

Ezen tanítási tervezetet kötelezőnek elismertük, annak pontozataihoz alkalmazkodtunk s ha mindenben keresztül vinni nem tudtuk, annak magyarázata az intézet átmenetes állapotában s alkalmazott s kizárólag csak a tanítóképzőben működni kötelezett tanerőinek csekély számában keresendő.

I. osztály.

a) Ez osztály növendékei a gymnas. V. osztályával együtt tanulták a *vallást*, a *rajzot*, a *tornázást* és *egészségtant* (Lásd a gymnas. „Értesítő” III. czik A. és B. részét :) Külön tanulták és gyakorolták:

b) *magyart* heti 4 órában. Komáromy: Magyar nyelvtana alapján. Olvasmányok tárgyi magyarázattal és nyelvtani elemzéssel Kis-Komáromy-Péterffy féle Olvasókönyv I. kötetéből. Válogatott kötetmények előadása. Havonként két írásbeli dolgozat a feldolgozott tananyag köréből Tanár Papszász.

Számtant heti 3 órában. *Bevezetés*: Mennyiség szám és számsor. Az algebra jelei. Mennyiségek számbeli értékeinek meghatározása helyettesítés által. Egyetemes mennyiségtani alaptételek.

Alapműveletek algebrai egész számokkal és kifejezésekkel Összeg szorzata és a belőle folyó tételek. A hatvány fogalma. Különbség és a negatív számok. Egy és több taguak összeadása és szorzása. Osztás fogalma egy és többtaguak osztása.

Számrendszerek Tizes számrendszer. Római számírás. A négy alapművelet a tizes számrendszerben.

A *számok tulajdonságai*. Az oszthatóság főbb tételei — ismeretjeljelei. Törzsszámok és törzstényezők. Legnagyobb közös osztó s a legkisebb közös többszörös

Törtszámok A tört fogalma és fajtái. A törtek átalakítása. Összeadás, kivonás, szorzás és osztás törtekkel. Tizedes törtek. Számvetés tizedes törtekkel. A közönséges és tizedes törtek kapcsolata.

Az elsőfokú egyenletek tárgyalása.

A végzett tananyag köréből megfelelő számú házi feladatok s havonként egy iskolai dolgozat.

Tankönyv Miklós Gergely: Közönséges számtan és algebra I. R. Tanár: Hraskó.

d) *Az éneklést és Zenét* heti 3 órában. Még pedig:

1. *Ének*. Hangképzés, hangközök, ütenyés, könnyű rytmikus és dallamos gyakorlatok. Egyházi ének. Kézikönyv: Sztankó Béla „Énekiskola“ I. rész.

2. *Zene* Zongora-játék. A zenéről általában. Hangjegy, kulcsok, vonalrendszer, módosítójegyek, ütemfajok. Skálák, ezek képzése, ujjrakása, ujjgyakorlatok. Kézikönyv: Bartalus J. „Előkészítő zongoraiskolája“ és Czerny Wiener Lehrmeister“ és I. f. Tanár: Lévius.

II. osztály.

a) Ezen osztálybeliek a gymnasium VI osztályával együtt tanulták a vallást, az egészségtant s gyakorolták a rajzolás és tornázást (Lásd ezen „Értesítő“ III. cikkely A. és B. alatti részt); külön tanulták.

b) a *magyart*, heti 4 órában. Stilisztika Névy László Írásművek elmélete cz, kézikönyve alapján Lehr: Arany Toldija tartalomilag és szerkezetileg fejtegetve és négy éneke emlékelve. Ügyi-

ratok. Havonként egy iskolai és egy házi dolgozat és közéleti fogalmazványok készítése. Tanár: Papszász.

c) a *számtant*, heti 3 órában. Hatvány és gyök. Tételek a pozitív és negatív egész és tört kitevőjű hatványokról. Algebrai két és többtaguaknak valamint a tizes számrendszerbeli számoknak második és harmadik hatványa és gyöke. A végszerűtlen és képzetes szám értelmezése. A másodfokú egyenletek egy ismeretlennel

Mértan. Alapfogalmak és alaptételek. A szögekről (a szög fogalma, nevei, középponti szög, szögmérés általában s földmérésnél. Mellék és csúcsszögek. Szögek a háromszögekben és sokszögekben. Egyenközű egyenesekre vonatkozó tételek: A négyszögek és szögeik.

Összefüggés az idomok alkotórészei között. A három és négyszög meghatározása tulajdonságai, sokszögek.

A végzett tananyag köréből megfelelő számú házi feladatok s havonként egy iskolai dolgozat.

Tankönyv: Miklós G. Közönséges számtan és algebra. Dékány M. Mértan Tanár: Hraskó.

d) *Éneket és zenét*, heti 3 órában: Még pedig:

1) *Ének*. Hanglétra és hangköz gyakorlatok. Gyakorlatok a hanglépcsők esetleges módosításaival. Kézikönyv: Sztankó Béla „Énekiskola“ II. r.

2) *Zene*, nevezetesen zongora. Ujjgyakorlással a 12 dur és moll skála, valamint ezek 3-as hangzatai tört accordokban 4 nyolczad hangkörében. A hangközökről, ezek módosítása és megfordítása a 3-as hangzat és módosítása. Czerny W. L. II. füzeté Berliini preludjeinek I. és II. füzeté. Czerny gyorsaság iskolája. Tanár: Lévius.

Az I. II. osztálybeliek összevonva tanulták.

a) a *lelektant*, s ennek alapján a nevelésről tájékoztató elméletet, heti 2 órában.

Kézikönyv: Dr. Kiss Áron és Dr. Öreg Jánostól „A lelki élet ismertetése tekintettel a nevelés feladataira.“ Tanár: Benka.

b) *történetet*, heti 3 órában. I. Az ó-kor. A keleti népek története. A görögök. A rómaiak, A középkor. A középkori in-

tézmények megalakulása és azok bomlása. A középkori szellemi és anyagi műveltség.

Kézikönyv: Farkas Sándor Egyetemes történet I. kötet. Tanár Papszász.

c) *a németet*, heti 2 órában. Még pedig: az első osztály tananyaga: Nyelvtani rész; nevezetesen főnév, melléknév és ejtegetése. Fokozás. számnév, névmás, ige és igeragozás. Határozók, előjárók és indulatszók. Havonként 2 írásbeli dolgozat. Kézikönyv Horvay Ede „Német nyelvtan és olvasókönyv“ I r.

2. *A második osztály tananyaga.* Mondattani rész, nevezetesen Alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző. Mellérendelt mondatok, összevont mondatok, alanyi, állítmányi, tárgyi, határozói, jelzői mellékmondat. A kihagyásos és többszörösen összetett mondat. Havonként 2 írásbeli dolgozat.

Kézikönyv : Horvay Ede „Német nyelvtan“ II. rész. Tanár : Levius.

d) *A természetrajzot*, heti 2 órában. Tananyag : Bevezetés Az állatok életműködéseiről általában. Az állat testének belső szerkezete. A szövetek A gerinces állatok életműszerei és azok működései. Az állatok csoportosítása. A gerincesek, izellábuak, puhatestűek, férgek, tüskebőrűek, bélnélküliek s a véglények körének ismertetése Az állatok földrajzi elterjedése. Tankönyv : Miklós Gergely. Az állattan elemei. Tanár : Hraskó,

e) *A földrajzot*, heti 2 órában. Tananyag : Csillagászati és leíró földrajz. A világ és a föld a világtérben. Látóhatár s az égi jelenségek a látóhatáron. A föld alakja, nagysága, a földgömb, Napi tűnemények az éggömbön. A föld tengelyén való forgása s ennek következményei. A nap látszólagos járása az égen. A föld keringése a nap körül. Évszakok és földővek. Praecessió. A hold és mozgásai. Árapály. Időmértékek és időszámítás. A bolygók és mozgásuk. Űstökösök, hullócsillagok meteorok. A csillagokról általában. A főbb csillagképek ismertetése.

Európa, Asia, Afrika, Amerika és Ausztrália. Térképek készítése.

Tankönyv : Dr. Baló J. és Miklós G. A csillagászati és fizikai földrajz elemei. Farkas Sándor : Földrajz. Tanár: Hraskó,